УблапIэ

Мосэ иапэрэ тхылъ

Библием изэдзэкIынкIэ Институтыр
Москва
2005

УблапIэ

Мосэ иапэрэ тхылъ

ISBN 5-93943-077-5

Пэублэ гущыI

Лъытэныгъэ зыфэтшIырэ тхылъеджэр!

Библием щыщ апэрэ тхылъэу «УблапIэ» зыфиIорэр уапашъхьэ илъ. Библиер Iахьыгъо инитIоу гощыгъэ: Ижъырэ Зэзэгъыныгъэр, КъэбарышIур (Инджыл); тхылъ 60-м къехьоу зэхэт, лIэшIэгъубэмэ къакIоцI ахэр цIыф зэфэшъхьафмэ атхыгъэх. Дунаир къэгъэшIыгъэу зыхъугъэм къыщегъэжьагъэу зэманыкIэм иапэрэ лIэшIэгъухэм къанэсыжьэу къызэлъаубытрэ хъугъэ-шIагъэмэ ахэр къатегущыIэх.

Ижъырэ Зэзэгъыныгъэм къыхиубытэхэрэр: Тауратыр, ащ Мосэ итхылъитфыкIэ мымакIэу еджэх, тхьэлIыкIомэ ятхылъхэр, гъэсэпэ-тхыдэхэр, тарихъхэр, усэхэр зыдэт тхылъхэр.

«УблапIэр» Тауратым иапэрэ Iахьыгъу. Ар зытхыгъэм ыцIэ къыриIорэп, ау адрэ тхылъитфымэ афэдэу, ар Мосэ ытхыгъэу алъытэ. АдыгабзэкIэ апэрэ тхылъым ыцIэр «УблапIэ», имэхьанэкIэ «Генезис» (къэхъукIэр) зыфиIорэм пэблагъ, ижъырэ урымыбзэкIэ зэрадзэкIы зыхъукIэ, ар агъэфедэщтыгъэ, тхылъым къыIуатэрэр тефэ хьазырэу ащ къетыжьы.

«УблапIэр» шъхьэ 50-у зэхэт, къызтегущыIэхэрэм ялъытыгъэу ахэр Iахьыгъо шъхьаIитIоу бгощынхэ плъэкIыщт. Апэрэ шъхьэ 11-мэ Тхьэм мэфихым къыкIоцI Ежь ИгущыIэкIэ дунаир къызэригъэшIыгъэр къаIуатэ: уашъор, чIыгур, къэкIыхэрэр, псэушъхьэхэр, чIыгум иапэрэ цIыфхэу Адамрэ Хьаомрэ. Дунаим тет цIыф лъэпкъ

пстэури къызтекIыгъэхэм, Тхьэм иунашъо амыгъэцакIэу, Iэдэм чъыгхатэу ежьхэр зыщыпсэущтыгъэхэм дэт чъыгэу шIумрэ емрэ зэхэозгъэшIыкIырэм къыпыкIагъэр ашхыгъ, ащ къыхэкIэуи дунаир гунахьшIэным хащагъ. Ащ къыкIэлъэкIох Къаин, Хэбэл, Нухьэ яхьылIэгъэ къэбархэр, псэкIодшIэным зэлъикIугъэ дунаир ыгъэпщынэнэу Тхьэм псыкъиушхор ащ къызэрэтырищагъэр. Ащ къыхэкIэу псэ зыпыт пстэури, Тхьэм ИунашъокIэ Нухьэ псыпхъонтэрым рищагъэхэм анэмыкIхэр, кIодыгъэ. Бабилэн плъэпIэ лъагэм икъэбар къызтегущыIэрэр цIыфыр ышъо зэрикIыгъэм пае Тхьэм ар зэригъэпщынагъэр ары.

«УблапIэм» иятIонэрэ Iахьэ, я 12–50-рэ шъхьэхэр, Ибрахьимэ пэублэ зыфэхъугъэ джурт лъэпкъыр къызтекIыгъэхэр ары къызтегущыIэрэр. Ихьадэгъу егъотыфэ ар Тхьэм фэшъыпкъагъ. Ащ зэрэфэIорышIэрэм ишыхьатэу шIу ылъэгъурэ ыкъо закъоу Исхьакъ Тхьэм къурмэн фишIыным фэхьазырыгъ. Ащ пае Тхьэм гущыIэ пытэ ышIыгъагъ: «Сэ шъыпкъэ дэдэмкIэ СынэшIу къыпщысфэщт. Сэ о птекIыщт цIыфхэр згъэбэгъощтых, япчъагъэкIэ ошъогу жъуагъомэ афэдизэу, хыIушъо пшахъомэ афэдизэу; о птекIыщтхэм апашъхьэ пыймэ якъэлапчъэхэр щебэджыщтых. ЧIыгум тет цIыф пстэуми о уибынхэм яхьатыркIэ СынэшIу ащысфэщт о укъызэрэсэдэIугъэм пае» (УблапIэ 22:17-18).

Ибрахьимэ ехьылIэгъэ къэбарым ащ ыкъоу арабхэр къызтекIыгъэ Исмахьилэ къырыкIуагъэр къегъэлъагъо. Ащ къыкIэлъыкIоу «УблапIэм» Исхьакъ, ащ ишъузэу Рыбкъэ, икIалэу Якъубэ ятарихъ къеIуатэ. Исхьакъ джурт лъэпкъым илIэуж пшIыкIутIумэ ыкъохэмкIэ пэублэ афишIыгъ. Ахэмэ псэупIэ афэхъугъэр къэнаIан чIыгур ары. Ащ щыщыгъэх джырэ Палестинэмрэ Израильрэ.

«УблапIэм» иаужырэ шъхьэхэр Якъубэ ыкъо анахьыкIу Юсыф фэгъэхьыгъэх. Юсыф кIэлэ Iэтахъоу ышхэм ар Мысырым гъэрэу исынэу аращэ. Ау ищыIэныгъэкIэ зэрихьылIэгъэ къиныгъо пстэуми апэшIуекIозэ, ар лъэгэпIэ инмэ анэсы, Мысырым игъэIорышIакIо мэхъу.

Дэтхэр

Апэу къэгъэшIыгъэ дунаимрэ цIыфымрэ ятарихъ (я 1—11-рэ шъхьэхэр).

Дунаир къэгъэшIыгъэ зэрэхъугъэр (я 1—2-рэ шъхьэхэр).

Iэдэм чъыгхатэмрэ Iэдэм чъыгхатэм къызэрэдафыгъэхэмрэ (я 3—4-рэ шъхьэхэр).

Адам къыщегъэжьагъэу Нухьэ нэс (я 4—5-рэ шъхьэхэр).

ЦIыфхэр япсэупIэкIэ чIыгум щыгощыгъэ зэрэхъугъэхэр (я 6—10-рэ шъхьэр).

Бабилэн плъэпIэ лъагэр. Щэм къыщегъэжьагъэу Ибрам нэс (я 11-рэ шъхьэр).

Исраил илIэужхэр (я 12—36-рэ шъхьэхэр).

Ибрам къеджэхи, нэшIу зэрэщафагъэр (я 12—18-рэ шъхьэхэр).

Сэдомрэ Iаморэрэ якIодыкI (я 19-рэ шъхьэр).

Ибрахьимэрэ Абимэлэхрэ (я 20-рэ шъхьэр).

Исхьакъ икъэхъукIэрэ Ибрахьимэ зэраушэтыгъэмрэ (я 21—22-рэ шъхьэхэр).

Сарэ зэрэлIагъэр (я 23-рэ шъхьэр).

Исхьакъырэ Рыбкъэрэ (я 24—26-рэ шъхьэхэр).

Якъубэ нэшIущыфэныгъэмкIэ щыпэлъфыныгъэр зэрэзэригъэгъотыгъэр (я 27-рэ шъхьэр).

Якъубэ Лабан дэжь щыI; Якъубэ ишъузхэмрэ ыкъохэмрэ (я 28—31-рэ шъхьэхэр).

Якъубэ къызэригъэзэжьыгъэр (я 32—35-рэ шъхьэхэр).

Iэсау къытекIыгъэхэр (я 36-рэ шъхьэр).

Юсыфрэ ащ ышхэмрэ (я 37—50-рэ шъхьэхэр).

Юсыф шIэгъо дэдэу зызэриIэтыгъэр (я 37—41-рэ шъхьэхэр).

Юсыф ышхэр зэраушэтыгъэхэр
(я 42–45-рэ шъхьэхэр).
Мысыр хэгъэгум Якъубэ къыщытекІыгъэхэр
(я 46–50-рэ шъхьэхэр).

Ижъырэ джутыбзэмкІэ атхыгъэ ІэпэрытхыIм (масорет Іэпэрытхым) техыгъэу тхылъыр адыгабзэкІэ зэдзэкІыгъэ. Тэ зэтыдзэкІыгъэр чІыпІэ зырызхэмкІэ Урыс синодым зэраригъэдзэкІыгъэ Библием текІы.

Библием хэт термин зырызхэу адыгабзэкІэ къэпІон умылъэкІыщтхэр къэозгъэшІэрэ тамыгъэхэмкІэ хэгъэунэфыкІыгъэхэу къарыкІырэр къэІотэжьыгъ.

Ижъырэ джуртыцІэхэр адыгабзэм имэкъэ къэІокІэ шапхъэмэ атетэу тхыгъэх.

Библием изэдзэкІынкІэ Институтыр «УблапІэр» тхылъеджэмэ агу рихьынэу мэгугъэ, анахьэу ар зыфэгъэхьыгъэу къатІорэр Тхылъ ЛъапІэмрэ Тхьэм иІэмыркІэ къэгъэшІыгъэ дунаим итарихърэ ашІогъэшІэгъонэу зэзгъашІэхэрэр ары.

Библием изэдзэкІынкІэ Институтым зэдзэкІакІохэм, редакторхэм, апэрэ мафэхэм къащегъэжьагъэу зэкІэ тхылъым Іоф дэзышІагъэхэм, ащ икъыдэгъэкІын хэлэжьагъэхэм зэрафэразэр ареІо. Адыгэ тхылъеджэм ащ нэІуасэ фэхъунэу амал иІэ зэрэхъугъэр лъэшэу тигуапэ.

Библием изэдзэкІынкІэ Институтыр

УблапIэ

Мосэ иапэрэ тхылъ

Апэрэ шъхьэр

Тхьэм
дунаир къызэригъэшIыгъэр

1 1 УблапIэм Тхьэм уашъомрэ чIыгумрэ къыгъэшIы-
гъэх.
2 ЧIыгум гъэпсыкIэ иIагъэп ыкIи нэкIыгъэ, шIункIыр
чIэ зимыIэм шъхьэщытыгъ; Тхьэм Ыпсэ псымэ акIыIу
щыхьарзэщтыгъэ.
3 Тхьэм ыIуагъ: «Нэфынэр къэрэхъу». Нэфынэр къэ-
хъугъ. 4 Нэфынэр зэрэдэгъур Тхьэм ылъэгъугъ; Тхьэм
нэфынэр шIункIым къыгуигъэкIыгъ. 5 Нэфынэм «мафэ-
кIэ» Тхьэр еджагъ, шIункIым «чэщкIэ» еджагъ. Пчыхьэ
къэхъугъ, пчэдыжь къэхъугъ – апэрэ маф.
6 Тхьэм ыIуагъ: «Псым ыгузэгу, псыр тIоу ыгощэу,
ошъо гъэIагъэ щэрэI». 7 Тхьэм ошъо гъэIагъэ ыгъэпси,
псэу ошъо гъэIагъэм ычIэгъ чIэтыр псэу ошъо гъэIа-
гъэм ыкIыIу щыIэм гуищыгъ. Аущтэуи хъугъэ. 8 Тхьэр
ошъо гъэIагъэм «уашъокIэ» еджагъ. Пчыхьэ къэхъугъ,
пчэдыжь къэхъугъ – ятIонэрэ маф.
9 Тхьэм ыIуагъ: «Уашъом ычIэгъ псэу чIэтыр зэкIэ
зы чIыпIэ орэхъуи, гъушъапIэр къэрэлъагъу». Аущтэуи
хъугъэ. 10 ГъушъапIэм Тхьэр «чIыгукIэ» еджагъ, псэу

зэхэлъэдагъэмэ «хыкIэ» яджагъ. Ар зэрэдэгъур Тхьэм
ылъэгъугъ. 11 Тхьэм ыIуагъ:

«КъэкIыхэрэр чIыгум къерэгъэкIых: кIэ зиIэ уцхэри
чъыг лъэпкъ зэфэшъхьафхэу кIэ зиIэ пхъэшъхьэ-мы-
шъхьэ къызпыкIэхэри». Аущтэуи хъугъэ. 12 ЧIым къэ-
кIыхэрэр къыгъэкIыгъэх: кIэ зиIэ уц лъэпкъ зэфэ-
шъхьафхэри кIэ зиIэу, пхъэшъхьэ-мышъхьэ къызпыкIэ-
рэ чъыг лъэпкъ зэфэшъхьафхэри. Ар зэрэдэгъур Тхьэм
ылъэгъугъ. 13 Пчыхьэ къэхъугъ, пчэдыжь къэхъугъ –
ящэнэрэ маф.

14 Тхьэм ыIуагъ: «Мафэмрэ чэщымрэ зэфэшъхьаф
ашIынхэу, ошъо гъэIагъэм нэфынэхэр къыщэрэхъух,
пIалъэхэр къагъэлъэгъонхэу, мафэхэр, илъэсхэр къагъэ-
нэфэнхэу тамыгъэ орэхъух. 15 ЧIыгур къагъэнэфыным пае
ошъо гъэIагъэм а нэфынэхэр къыщэрэнэфых». Аущтэуи
хъугъэ. 16 Тхьэм нэфынэ инитIу къыгъэшIыгъ: нахь
иныр – мафэр зэригъэзекIонэу, нахь цIыкIур – чэщыр
зэригъэзекIонэу; жъуагъохэри къыгъэшIыгъэх. 17 Ахэр
Тхьэм ошъо гъэIагъэм зыкIытыригъэуцуагъэхэр чIыгур
къагъэнэфынэу, 18 мафэмрэ чэщымрэ зэрагъэзекIонхэу
ыкIи нэфынэр шIункIым гуащызэ ашIынэу ары. Ар зэ-
рэдэгъур Тхьэм ылъэгъугъ. 19 Пчыхьэ къэхъугъ, пчэдыжь
къэхъугъ – яплIэнэрэ маф.

20 Тхьэм ыIуагъ: «Псэ зыпытхэр псым хиз орэхъу. ЧIым
ышъхьагъ ошъо гъэIагъэм бзыухэр щэрэбыбых». 21 Тхьэм
къыгъэшIыгъэх хым хэс шъэджашъэхэр, нэмыкI псэ-
ушъхьэ лъэпкъ зэфэшъхьафхэу псым бэдэдэ хъухэу щы-
зекIохэри тамэ зиIэ бзыу лъэпкъ зэфэшъхьафхэри. Ар
зэрэдэгъур Тхьэм ылъэгъугъ. 22 Тхьэм ынэшIу ахэмэ ащи-
фи, ыIуагъ: «Зыжъугъэбагъу, зыхэжъугъахъу, хыпсыхэм
ахизы шъухъу. Бзыухэри чIым щэрэбагъох». 23 Пчыхьэ
къэхъугъ, пчэдыжь къэхъугъ – ятфэнэрэ маф.

24 Тхьэм ыIуагъ: «Псэ зыпыт лъэпкъ зэфэшъхьафхэр
чIым къерэгъэхъух: былымхэр, цохъорэ-пшырэ псэушъ-
хьэхэр, хьакIэ-къокIэ зэфэшъхьафхэр». Аущтэуи хъугъэ.

25 Тхьэм къыгъэхъугъэх хьакIэ-къуакIэхэр, былым зэфэ-
шъхьафхэр, чIыгум щыцохъорэ-щыпшырэ псэушъхьэ
зэмылIэужыгъохэр. Тхьэм ылъэгъугъ ар зэрэдэгъур.
26 Тхьэм ыIуагъ: «КъэдгъэшIын цIыфыр, Тэ титеплъэу,
Тэ тяхьщырыр, хыхэм ахэс пцэжъыехэм, ошъогу бзыу-
хэм, былымхэм, зэкIэ чIыгуми чIыгум зэкIэ щыцохъо-
рэ-щыпшырэ псэушъхьэхэми тетыгъо афыриIэнэу».
27 Джаущтэу Ежь итеплъэу цIыфыр
Тхьэм ар къыгъэшIыгъ,
Ежь итеплъэу къыгъэшIыгъ ар,
къыгъэшIыгъ хъулъфыгъи Ащ,
бзылъфыгъи къыгъэшIыгъ.
28 Тхьэм ынэшIу ахэмэ ащифи, ариIуагъ: «Зыжъугъэ-
багъу, зыхэжъугъахъу, чIыгум тиз зышъушIи, ар шъуIэ
къижъугъахь, тетыгъо афышъуиI хым хэс пцэжъыехэм,
ошъогу бзыухэм, сыд фэдэрэ псэушъхьэу чIыгум тет
пстэуми». 29 Тхьэм ыIуагъ: «Мары къышъостыгъ шъу-
шхынэу кIэ зиIэ уцэу зэкIэ чIыгум тетыр, сыд фэдэрэ
чъыги кIэ хэлъэу къызпыкIэрэр. 30 ХьакIэ-къуакIи, бзыуи,
чIыгум щыцохъорэ-щыпшырэ сыд фэдэрэ псэушъхьи –
псэ зыпытэу чIыгум тет пстэуми – Сэ ашхынэу уц
шхъуантIэр ястыгъ». Аущтэуи хъугъэ. 31 Тхьэм зэкIэ
къыгъэхъугъэхэр къыплъыхьагъэх – зэкIэри дэгъу дэдагъ.
Пчыхьэ къэхъугъ, пчэдыжь къэхъугъ – яхэнэрэ маф.

ЯтIонэрэ шъхьэр

2 1 Джаущтэу уашъори, чIыгури, зэкIэ ахэмэ ащыIэ
пстэури къэгъэшIыгъэ хъугъэ.
2 Яблэнэрэ мафэм ехъулIэу Тхьэм Iофэу ышIэщты-
гъэр ригъэкъуи, яблэнэрэ мафэм Ежь зэкIэ Iофэу ышIа-
гъэмэ ауж гупсэфыгъо уахътэ зыфишIыжьыгъ. 3 Тхьэм
ынэшIу щифагъ яблэнэрэ мафэм, мэфэ лъапIэуи ар

ышIыгъ, сыда пIомэ а мафэм Ар гупсэфым хэтыгъ: къэ-
гъэшIын-къэгъэхъуным иIоф Ащ ыухыгъ. 4 Джары уа-
шъомрэ чIыгумрэ Зиусхьанэу* Тхьэм ахэр къызигъэ-
шIыгъэхэ уахътэм афэгъэхьыгъэ къэбарыр.

Iэдэн чъыгхатэр

5 Зиусхьанэу Тхьэм чIыгумрэ уашъомрэ къызигъэшIы-
гъэхэ уахътэм шъоф куандэ гори, шъоф уци джыри чIы-
гум тетыгъэп, сыда пIомэ Зиусхьанэу Тхьэм джыри
чIыгум ощх къыгъэкIогъагъэп, чIыгур алэжьынэу цIыф-
хэри щыIагъэхэп. 6 ЧIы чIэгъым пахъэу къычIэкIырэм
чIыгур ыгъэшъокIыщтыгъэ ныIэп. 7 ЕтIанэ Зиусхьанэу
Тхьэм цIыфыр чIыгум исапэ хишIыкIыгъ, щыIэны-
гъэм ижьыкъащэ ыпэбзыймэ аритIупщыхьи, цIыфым
псэ ыгъотыгъ.

8 Тыгъэ къокIыпIэмкIэ щыIэ Iэдэн чъыгхатэ Зиусхьа-
нэу Тхьэм щигъэтIысхьи, цIыфэу къыгъэшIыгъэм ар
псэупIэ фишIыгъ. 9 Зиусхьанэу Тхьэм чIыгум чъыг зэ-
мылIэужыгъо пстэури къыхигъэкIыгъ, ятеплъэкIэ дахэ-
хэу, апытхэр дэгъухэу; чъыгхэтэ гузэгум щыIэныгъэр къэ-
зытырэ чъыгрэ, шIумрэ емрэ къэозгъашIэрэ чъыгрэ къы-
дигъэкIагъэх.

10 Iэдэн псыхъор къичъыщтыгъэ, ащ чъыгхатэр ыгъэ-
шъокIыщтыгъэ, етIанэ плIэу зигощыщтыгъэ. 11 Ахэмэ
ащыщэу зым ыцIэр Пишэн, ащ дышъэ зэрылъ Хьауилэ
чIыгур къеухьэ. 12 А чIыгум идышъэ дэгъу, ащ щыIэх
мэ IэшIу зыпихрэ мыстхъуи, мыжъо лъапIэу оникси.
13 ЯтIонэрэ псыхъом ыцIэр Гъыхъон; ащ хэгъэгоу Куш

---

* 2:4 Зиусхьан – Тхьэм изэрэщыт къызэрыпIон плъэкIыщт амалхэм ащыщ. Адыгэ гущыIэу *зиусхьаным* мэхьанэу иIэм зэфэмыдэ джурт гущыIитIумэ къарыкIырэр къеты. Апэрэ гущыIэмкIэ – *Яхуа* – Тхьэм ыцIэ къыраIо, ащ къикIырэр: егъашIэм щыIэ зэпытыр. – ЯтIонэрэр – *Адонай* – Тхьэр зэрэлъэрыхьыр, Ар зэрэфэшIыгъэр мэхьанэу иI.

къеухьэ. [14] Ящэнэрэ псыхъом ыцIэр Тигр*, ар Ашур
итыгъэкъокIыпIэкIэ мачъэ. ЯплIэнэрэ псыхъор Ефрат.
[15] Зиусхьанэу Тхьэм цIыфым Iэдэн чъыгхатэм псэупIэ
щыритыгъ ар ылэжьынэу ыкIи къыухъумэнэу. [16] ЦIы-
фым мыщ фэдэ унашъо фишIи, риIуагъ: «Мы чъыгха-
тэм дэт сыд фэдэрэ чъыги къыпыкIэрэр пшхын уфит,
[17] ау шIумрэ емрэ къэозгъашIэрэ чъыгым къыпыкIэрэр
умышхы, сыда пIомэ ар пшхымэ, а мэфэ дэдэм шIокIы-
пIэнчъэу улIэщт».
[18] Зиусхьанэу Тхьэм ыIуагъ: «ЦIыфым изэкъоныр дэи.
Сэ ащ ежь епэсыгъэу IэпыIэгъу къыфэзгъэхъун». [19] Зи-
усхьанэу Тхьэм чIыгум хишIыкIыгъэх зэкIэ шъоф хьа-
кIэ-къуакIэхэр, ошъогу бзыухэр. Ахэр цIыфым къыфи-
щагъэх ышIэным пае ахэмэ ар зэряджэщтыр. Псэушъ-
хьэ пэпчъ цIыфыр зэреджагъэр ыцIэу къытенагъ. [20] ЗэкIэ
былымхэм, ошъогу бзыухэм, шъоф хьакIэ-къуакIэхэм
цIыфым цIэ афиусыгъ, ау цIыфым ежь епэсыгъэу Iэпы-
Iэгъу къыфэхъун ахэмэ ахигъотагъэп. [21] Джащыгъум Зи-
усхьанэу Тхьэм чъые пытэ цIыфым къышъхьарищи, ащ
ыцагэмэ зы къахихыгъ, ар зыдэщытыгъэ чIыпIэр пкъы-
шъолкIэ ыгъэкIыжьыгъ. [22] ЦIыфым къыхихыгъэ цагэм
Зиусхьанэу Тхьэм бзылъфыгъэр хишIыкIи, цIыфым дэжь
ар къыщагъ. [23] ЦIыфым къыIуагъ:

«Джы мыр сэ скъупшъхьэ щыщ къупшъхь,
спкъышъол щыщ пкъышъол;
ащ зэреджэщтхэр „бзылъфыгъ“**,
сыда пIомэ хъулъфыгъэм хахыгъ».

[24] Ащ къыхэкIыкIэ хъулъфыгъэм яти яни ыбгынэн-
хэшъ, ишъуз гъусэ фэхъущт, ахэри зы хъущтых. [25] ТIури,
хъулъфыгъэри бзылъфыгъэри, пцIэнагъэх, ау укIытэщ-
тыгъэхэп.

---

* 2:14 Тигр – ижъырэ джуртыбзэкIэ къызэраIорэр: Хъыдэкъэл.

** 2:23 Хъулъфыгъэр – ижьырэ джуртыбзэкIэ къызэраIорэр: иш, бзылъфыгъэр – ишша.

Ящэнэрэ шъхьэр

Тхьэм цІыфхэр Іэдэн чъыгхатэм
къызэрэдифыгъэхэр

3 [1] Зиусхьанэу Тхьэм къыгъэшІыгъэ шъоф хьакІэ-къо-
кІэ пстэуми блэр анахь тхьагъэпцІыгъ. Ар бзылъфы-
гъэм еупчІыгъ: «Мы чъыгхатэм дэт чъыгмэ къапыкІэрэ
гори Тхьэм шъуушхын шъуфимытэу зэришІыгъэр шъып-
къа?»
[2] «Чъыгмэ апыт пхъэшъхьэ-мышъхьэхэр тшхы хъущт, –
ыІуагъ бзылъфыгъэм. – [3] Ау Тхьэм ыІуагъ: „Чъыгэу Іэ-
дэн чъыгхэтэ гузэгум итым пытхэр шъумышхы ыкІи
шъуанэмыс, сыда пІомэ шъулІэщт“».
[4] «Хьау, шъулІэщтэп, – ыІуагъ блэм. – [5] Ау Тхьэм
ешІэ ахэр зышъуушхырэ мафэм шъунэхэр къэплъэнхэшъ,
шъори шІумрэ емрэ зышІэрэ Тхьэм фэдэ шъузэрэхъу-
щтыр».
[6] Бзылъфыгъэм ылъэгъугъ чъыгым пытхэр пшхынкІэ
зэрэдэгъухэр, уяплъынкІи гохьых, шІэныгъэ бгъоты-
нымкІи цыхьэшІэгъух. Арыти, къыпыкІагъэмэ ащыщ
къыпичи, ышхыгъ. ИлІи рити, ащи ышхыгъ. [7] Ахэмэ
анэхэр къэплъагъэх, зэрэпцІанэхэр къагурыІуи, шхын-
цумпэ чъыгым ытхьапэмэ хъураеу абгы къыращэкІын
ахашІыкІыгъ. [8] Мафэм ичъыІэтэгъум чъыгхатэм хэтэу
Зиусхьанэу Тхьэр къызэрэкІорэр зэхахыгъ. ЛІыми ишъу-
зи Зиусхьанэу Тхьэм къымылъэгъунхэу чъыгмэ захагъэ-
былъхьагъ.
[9] Ау Зиусхьанэу Тхьэр цІыфым къеджагъ: «Тыдэ
ущыІа?»
[10] Адрэм къыІуагъ: «Уилъэмакъэ чъыгхатэм зыщызэхэ-
сэхым, сызэрэпцІанэм пае сыкъэщыни, зызгъэбылъыгъ».

11 «Хэта о упцIанэу къыозыIуагъэр? – къэупчIагъ Зиус-
хьанэу Тхьэр. – Ущышхэн уфимытэу зыфэсIогъэ чъыгым
пытым щыщ пшхыгъэмэ шIэ?»

12 ЦIыфым джэуап къытыгъ: «Бзылъфыгъэу О къы-
сэптыгъэм а чъыгым къыпичи къыситыгъэти, сэ сшхы-
гъэ». 13 «Сыда ар аущтэу зыкIэпшIагъэр?» – Зиусхьанэу
Тхьэр бзылъфыгъэм еупчIыгъ. Бзылъфыгъэм ыIуагъ:
«Блэм сигъэпцIагъэти, сшхыгъэ».

14 Арыти Зиусхьанэу Тхьэм блэм риIуагъ:
«О пшIагъэм пае,
хьэкIэ-къуакIи былыми атемылъэу,
нэлат о птелъ,
ныбашъхьэкIэ уцохъощт.
КъэбгъэшIэщтми сапэр пшхыщт.
15 Бзылъфыгъэмрэ оррэ зэпыи шъусшIыщт,
къышъутекIыщтхэри зэпыищтых:
ащ илIэуж о пшъхьэ зэгуиутызэ ышIыщт,
о ащ ылъэдакъэ уецэкъэщт».

16 Тхьэм бзылъфыгъэм риIуагъ:
«Лъэрымыхь узыхъурэм,
гугъоу узыхэтыр згъэбэгъощт,
къин плъэгъузэ, сабыйхэр къэплъфыщтых,
уилI ренэу укIэхъопсыщт,
уилI тетыгъо къыпфыриIэщт»*.

17 Тхьэм лIыми риIуагъ: «Уишъуз уедэIуи, чъыгым
пытыр о пшхыгъэ, пшхын узфимытэу сIогъагъэр!
Джы ощ пае нэлатыр чIым телъ:
къин ухэтэу ащ илэжьыгъэ ущэIэфэ къэпхьыжьыщт.
18 Панэрэ шхъурэ ащ къыпфигъэкIыщтых,
шъоф фышъхьэхэр гъомлапхъэ пфэхъущт.
19 ПкIантIэр къыохэу уигъомылэ къэпхьыжьыщт,
чIыгум щыщи ухъужьыщт,

* 3:16 Мы къэIуакIэм ижъырэ джуртыбзэкIэ ятIонэрэ мэхьани
иI: ежьыри ренэу о къыпфэещт.

чІыгоу укъызхэкІыгъэм, сыда пІомэ о усап,
икІэрыкІэуи сапэ ухъужьыщт».

20 ЦІыфым – Адам – ишъуз цІэу Хьао фиусыгъ*, сы-
да пІомэ цІыф пстэуми ар ны афэхъугъ. 21 Зиусхьанэу
Тхьэм шъомэ щыгъынхэр ахишІыкІхи, Адамрэ ащ ишъуз-
рэ ыфэпагъэх. 22 Зиусхьанэу Тхьэм къыІуагъ: «Мары цІы-
фым шІумрэ емрэ зэхишІыкІхэу, зэу Тэщ фэдэ хъугъэ;
джы щыІэныгъэр къэзытырэ чъыгым пытыр къыпимы-
чыгъагъот, ар ышхымэ, егъашІэм щыІэщт». 23 Джаущтэу
Зиусхьанэу Тхьэм Іэдэн чъыгхатэм цІыфыр къыдифыгъ –
чІыгоу Тхьэм ар къызхихыгъэр ылэжьынэу. 24 Тхьэм цІы-
фыр къыдифи, Іэдэн чъыгхатэм итыгъэкъокІыпІэ лъэ-
никъо дэжь къэрыубрэ** зызгъэчэрэгъурэ мэшІо чатэрэ
щыІэныгъэм ичъыг екІурэ лъагъор къаухъумэнэу Іуигъэ-
уцуагъэх.

ЯплІэнэрэ шъхьэр

Къаинрэ Хэбэлрэ

4 1 Адам ишъузэу Хьаом гохьагъ, сабый ащ ышъо ха-
фи, Къаин*** къылъфыгъ. ЕтІанэ къыІуагъ: «Зиус-
хьаным къысити, сэ цІыф згъотыгъэ!»

2 ЕтІани ащ Хэбэл, Къаин ыш, къылъфыгъ. Хэбэл мэ-
лахъощтыгъ, Къаин чІыгулэжьыщтыгъ. 3 Уахътэ зыте-
шІэм ыуж, чІыгум къырихыжьыгъэ лэжьыгъэм щыщ
Къаин Зиусхьаным тынэу къыфихьыгъ. 4 Хэбэли шъынэ
щыпэлъфхэм шэу къакІоцІыкІыгъэр къыфихьыгъ. 5 Хэ-
бэл итын Зиусхьаныр нэшІукІэ къеплъыгъ, ау Къаин

* 3:20 Адам – ижъырэ джуртыбзэкІэ къикІырэр: цІыфыр, цІыф-
лъэпкъыр; Хьао – къикІырэр: щыІэныгъ.

** 3:24 Къэрыуб – ошъогу псэушъхьэ тэмабгъу.

*** 4:1 Къаин – ижъырэ джуртыбзэкІэ къикІырэр: бгъотын.

итын ыгу рихьыгъэп. Арыти Къаин губжи, ынэгу къызэIигъэхьагъ.

6 «Сыда узкIэгубжырэр? – Зиусхьаныр Къаин къеупчIыгъ, – сыда унэгу къызфызэхэхьагъэр? 7 ШIу ошIэмэ – пшъхьэ Iэты. ШIу умышIэмэ – пчъэIупэм псэкIодыр къыщыошэ. Ар о къыпкIэхъопсы, ау о ащкIэ тетыгъо зигъаI».

8 Зэгорэм Къаин ышэу Хэбэл риIуагъ: «НекIо, шъофым тигъахь». – Ахэр шъофым зэкIохэм, ащ Къаин Хэбэл щытебани, ыукIыгъ.

9 Арыти Зиусхьаным Къаин къыриIуагъ: «Тыдэ щыIа пшэу Хэбэл?» Къаин къыIуагъ: «СшIэрэп, сыда сэ сшы сырикъэрэгъула?»

10 Зиусхьаным къыIуагъ: «Сыда пшIагъэр? Пшы ылъ ымакъэ чIыгум къычIэджыкIызэ къысэджэ. 11 Джы о нэлат къыптефагъ. Пшы ылъэу о пIэкIэ бгъэчъагъэр ришъунэу зэгозыгъэ чIыгум уиштэжьырэп. 12 Сыд фэдизрэ чIыгур орэлэжьы, ащ нахьыбэрэ ащ о уигъэшхэжьыщтэп. Узыхафыгъэу, шъхьэегъэзыпIэ уимыIэу о чIыгум утетыщт».

13 Къаин Тхьэм риIуагъ: «Пщыныжь къин ар, сэ ар сфэщэчыщтым нахьыб. 14 Джы чIыгум сытеофы, сэ О Уапашъхьэ ситыжьыщтэп. Сызыхафыгъэу, шъхьэегъэзыпIэ симыIэу сыхъущтышъ, хэти апэу сызIукIэрэм сиукIыщт».

15 Зиусхьаным ащ къыриIуагъ: «Ары шъхьае хэтми Къаин зыукIырэм фэдиблэу ыпщыныжьыщт». Арыти Зиусхьаным Къаин тамыгъэ къытырилъхьагъ, къыIукIэрэмэ аукIын амылъэкIынэу. 16 Къаин Зиусхьаным ыпашъхьэ икIыжьи, Нод чIыгум, Iэдэн икъокIыпIэ лъэныкъокIэ, тетIысхьагъ.

Къаин къытекIыгъэхэр Лэмэх нэс

17 Къаин ишъуз гохьагъ, ащ сабый ышъо хафи, Хъанох къылъфыгъ. Къаин а уахътэм къалэ ыгъэпсыщтыгъэ – ащ ежь ыкъо ыцIэ фиусыгъ – Хъанох. 18 Хъанох Iирад къыфэхъугъ, Iирад къыфэхъугъ Мэхъуаел, Мэхъуаел къыфэхъугъ

Матущаел, Матущаел къыфэхъугъ Лэмэх. [19] Лэмэх шъу-
зитІу къыщагъ: зым ыцІагъэр Іадэ, ятІонэрэм ыцІагъэр
Цылэ. [20] Іадэ Ябэл къылъфыгъ: ар былым Іэхъогъу зиІэ
щатырым чІэсхэм ятэпІэшъагъ. [21] Ащ ыш ыцІагъэр Иубэл;
ар пщынэ тІаркъомэ, сырынэмэ орэд къязыгъаІорэмэ
зэкІэмэ ятэпІашъэщтыгъ. [22] Цылэ Тубал-Къаин къы-
лъфыгъ; ащ джэрзымрэ гъучІымрэ Іэмэ-псымэхэр ахи-
шІыкІыщтыгъэ. Тубэл-Къаин шыпхъоу НаІамэ иІагъ.

[23] Лэмэх ишъуузмэ ариІуагъ:

«Іадэрэ Цылэрэ, шъукъысэдэІу!
ШъукъедэІу, Лэмэх ишъуузхэр, сэ къышъосІощтым!
Хъулъфыгъэм сиуІагъэти – сыукІыгъ!
ЛІыр къысэуагъэти – сыукІыгъ!
[24] Къаин пае блэ пщынэжьыщтых,
Лэмэх пае – тІокІищырэ пшІырэу блэ!»

Щэтрэ Енощрэ

[25] Адам ишъуз джыри гохьагъ. Ащ шъэожъые къы-
фэхъуи, Щэт* фиусыгъ. Ащ къикІыщтыгъэр: «Къаин
ыукІыгъэ Хэбэл ычІыпІэкІэ Тхьэм шъао къыситыгъ».
[26] Щэти шъао къыфэхъугъ, ащ Енощ фиусыгъ.

Джащ къыщегъэжьагъэу цІыфхэм Тхьэм «Зиусхьан»
фауси, агъэлъапІэзэ елъэІухэу аублагъ.

Ятфэнэрэ шъхьэр

Адамрэ Хьаомрэ къатекІыгъэхэр

5 [1] Мары Адамрэ ащ къытекІыгъэхэмрэ ятхылъ.
Тхьэм цІыфыр къызегъэшІым, Ащ Ежь итеплъэ
иІэу къыгъэшІыгъ. [2] Ащ хъулъфыгъэрэ бзылъфыгъэрэ

* **4:25** Щэт – ижъырэ джуртыбзэкІэ къикІырэр: тын къыфи-
шІыгъ.

къыгъэшIыгъ, ынэшIуи ахэмэ ащифагъ. Ахэр къызегъэ-
шIхэм, ахэмэ афиусыгъ – «цIыфы».
3 Адам илъэсишъэрэ щэкIырэ къыгъэшIагъэу, ежь фэ-
дэу, ежь итеплъэ иIэу шъао къыфэхъугъ. Адам ащ Щэт
цIэу фиусыгъ. 4 Щэт къызэхъум ыуж, Адам илъэс шъий
къыгъэшIэжьыгъ; ащ джыри къохэри пхъухэри къы-
фэхъугъэх. 5 Илъэс шъибгъурэ щэкIырэ къыгъашIи, ар
лIагъэ.
6 Щэт илъэсишъэрэ тфырэ къыгъэшIагъэу Енощ къы-
фэхъугъ. 7 Енощ къызэхъум ыуж, Щэт илъэс шъийрэ
блырэ къыгъэшIэжьыгъ, ащ джыри къохэри пхъухэри
къыфэхъугъэх. 8 Илъэс шъибгъурэ пшIыкIутIурэ къы-
гъашIи, Щэт лIагъэ. 9 Енощ илъэс тIокIиплIырэ пшIырэ
къыгъэшIагъэу Къэнан къыфэхъугъ. 10 Къэнан къызэ-
хъум ыуж, Енощ илъэс шъийрэ пшIыкIутфырэ къыгъэ-
шIэжьыгъ, ащ джыри къохэри пхъухэри къыфэхъугъэх.
11 Илъэс шъибгъурэ тфырэ къыгъашIи, Енощ лIагъэ.
12 Къэнан илъэс тIокIищырэ пшIырэ къыгъэшIагъэу
ащ Махъалалэл къыфэхъугъ. 13 Махъалалэл къызэхъум
ыуж, Къэнан илъэс шъийрэ тIокIитIурэ къыгъэшIэ-
жьыгъ; ащ джыри къохэри пхъухэри къыфэхъугъэх.
14 Илъэс шъибгъурэ пшIырэ къыгъашIи, Къэнан лIа-
гъэ. 15 Махъалалэл илъэс тIокIищырэ тфырэ къыгъэ-
шIагъэу Ерэд къыфэхъугъ. 16 Ерэд къызэхъум ыуж, Ма-
хъалалэл илъэс шъийрэ щэкIырэ къыгъэшIэжьыгъ; ащ
джыри къохэри пхъухэри къыфэхъугъэх. 17 Илъэс шъий-
рэ тIокIиплIырэ пшIыкIутфырэ къыгъашIи, Махъала-
лэл лIагъэ.
18 Ерэд илъэсишъэрэ тIокIищырэ тIурэ къыгъэшIагъэу
Хъанох къыфэхъугъ. 19 Хъанох къызэхъум ыуж, Ерэд
илъэс шъий къыгъэшIэжьыгъ, ащ джыри къохэри пхъу-
хэри къыфэхъугъэх. 20 Илъэс шъибгъурэ тIокIищырэ
тIурэ къыгъэшIагъэу Ерэд лIагъэ.
21 Хъанох илъэс тIокIищырэ тфырэ къыгъэшIагъэу Ма-
тущэлахъ къыфэхъугъ. 22 Матущэлахъ къызэхъум ыуж,

Хъанох илъэс шъищырэ щыІагъ, ар Тхьэм ыпашъхьэ
итэу псэугъ, джыри къохэри пхъухэри къыфэхъугъэх.
[23] Хъанох илъэс шъищырэ тІокІищырэ тфырэ къыгъэ-
шІагъ. [24] Хъанох Тхьэм ыпашъхьэ итэу псэугъ. ЕтІанэ
Хъанох щымыІэжьы хъугъэ, сыда пІомэ Тхьэм ар ыштэ-
жьыгъ.

[25] Матущэлахъ илъэсишъэрэ тІокІиплІырэ блырэ къы-
гъэшІагъэу Лэмэх къыфэхъугъ. [26] Лэмэх къызэхъум ыуж,
Матущэлахъ илъэс шъиблырэ тІокІиплІырэ тІурэ къы-
гъэшІэжьыгъ, ащ джыри къохэри пхъухэри къыфэхъу-
гъэх. [27] Илъэс шъибгъурэ тІокІищырэ бгъурэ къыгъа-
шІи, Матущэлахъ лІагъэ.

[28] Лэмэх илъэсишъэрэ тІокІиплІырэ тІурэ къыгъэшІа-
гъэу шъао къыфэхъугъ. [29] НухьэкІэ* ар ащ еджи, къы-
Іуагъ: «Зиусхьаным нэлатыр зэрихыгъэ чІыгур тылэжьы
зыхъукІэ, тиІофшІэнкІи тІэхэм къинэу алъэгъурэмкІи
мы шъаом гупсэфыгъо тигъэгъотыщт».

[30] Нухьэ къызэхъум ыуж, Лэмэх илъэс шъитфырэ тІо-
кІиплІырэ пшІыкІутфырэ къыгъэшІэжьыгъ; ащ джыри
къохэри пхъухэри къыфэхъугъэх. [31] Илъэс шъиблырэ
тІокІищырэ пшІыкІублырэ къыгъашІи, Лэмэх лІагъэ.

[32] Нухьэ ыныбжь илъэс шъитф зэхъум, Щэм, Хъам,
Ефэт аІоу къыфэхъугъэх.

Яхэнэрэ шъхьэр

Иныжъхэр къыздикІыгъэхэр

6 [1] ЦІыфхэр чІыгум нахьыбэ щыхъущтыгъэх, ахэмэ
пшъашъэхэр къафэхъущтыгъэх. [2] Тхьэм ыкъомэ**

---

* 5:29 Нухь – ижъырэ джуртыбзэкІэ къыкІырэр: гупсэфыгъу.

** 6:2 Тхьэм ыкъохэр – къыкІырэр: Тхьэм ыдэжь къикІыгъэ псэхэр.

цIыфмэ япхъумэ ядэхагъэ алъэгъути, ахэр, шъхьадж ыгу
рихьырэр, шъузкIэ аштэщтыгъэх. 3 Джащыгъум Зиусхьа-
ным ыIуагъ: «Сэ Спсэ цIыфым егъашIэми хэтыщтэп.
ЦIыфмэ хьадэгъур къапэщылъ, арышъ ахэмэ къагъэ-
шIэщтыр илъэсишъэрэ тIокIырэ орэхъу».

4 А лъэхъаным, нэужырэми фэдэу, чIыгум иныжъхэр
тетыгъэх, сыда пIомэ Тхьэм ыкъохэр цIыфмэ апхъумэ
адэжь къакIохэти, ахэмэ сабыйхэр къафалъфыщтыгъэ.
Ахэр блэкIыгъэ зэманмэ ялIыхъужъхэу щытхъу къызфа-
хьыжьыгъ. 5 ЧIыгум тет цIыфмэ ябзэджагъэ зэрэбэ дэдэр
Зиусхьаным ылъэгъугъ: ахэмэ зэкIэ ягупшысэхэр ренэу
бзэджагъэ ашIэным фэгъэзагъэх. 6 КIэгъожьыгъ Зиусхьа-
ныр цIыфыр чIыгум къызэрэщигъэшIыгъэмкIэ, ыгукIэ
гукъэошхо щыхъугъ. 7 Зиусхьаным къыIуагъ: «ЧIышъхьа-
шъом тезгъэкIодыкIыщтых Сэ зэкIэ къэзгъэшIыгъэ цIыф-
хэр, ахэмэ акIыгъухэу хьэкIэ-къуакIэхэри, былымхэри,
цохъорэ-пшырэ псэушъхьэхэри, ошъогу бзыухэри, сы-
да пIомэ Сэ ахэр къызэрэзгъэшIыгъэхэмкIэ сыкIэгъо-
жьыгъ». 8 Ау Нухьэ Зиусхьаныр нэшIукIэ еплъыгъ.

Псыкъиушхор

9 Мары Нухьэ икъэбар: Нухьэ зафэу, мыхъун зи зы-
бгъодэмылъ цIыфэу а лъэхъаным щыIэгъэ цIыфхэм ахэ-
тыгъ; Нухьэ Тхьэм ыпашъхьэ итэу псэущтыгъэ. 10 Нухьэ
къуищ иIагъ: Щэм, Хъам, Ефэт.

11 Тхьэм ыпашъхьэкIэ чIыгум тетыр зэкIэ емыкIу хъу-
гъэу щытыгъ; бзэджагъэр ащ тизыгъ. 12 Джы мары Тхьэм
ылъэгъугъ: зэкIэ чIыгум тет цIыфхэр гъогу пхэн-
джым зэрэрыкIохэрэм къыхэкIэу чIыгур емыкIу хъу-
гъэ. 13 Арыти Тхьэм Нухьэ къыриIуагъ: «ЧIыгум щы-
псэурэ пстэуми кIэух афэсшIынэу тесыубытагъ: ахэмэ
ямыхъо-мышIагъэ чIыгур зэлъиштагъэ. Сэ зэкIэ ахэр
згъэкIодыщт, ахэмэ акIыгъоу чIыгури ары. 14 Гофер
чъыгым псыпхъонтэр зыфыхэшIыкI; ащ ыкIоцI унэ
шъхьаф-шъхьафэу зэтеути, ыкIыIукIи ыкIоцIыкIи

мыстхъу щыф. [15] Ар мырэущтэу шIы: псыпхъонтэрым
икIыхьагъэ Iэнтэгъу* шъищ, ишъомбгъуагъэ Iэнтэгъу
шъэныкъу, илъэгагъэ Iэнтэгъу щэкI. [16] Псыпхъонтэрым
шъхьэ** фэшI, зы IэнтэгъукIэ ышъхьагъыкIэ ар дэхьый,
ыбгъукIэ пчъэ халъхь; ащ ыкIоцI апэрэ, ятIонэрэ, ящэ-
нэрэ къатхэр ерэIэх. [17] Сэ, мары, псыкъиушхо чIым къы-
тесщэнышъ, щыIэныгъэм ыпсэ зыхэлъэу ащ тет пстэури
згъэкIодыщт. ЗэкIэ чIым щыщыIэр кIодыщт. [18] Ау Сэ
Iуагъэ о къыбдэсшIынышъ, о псыпхъонтэрым уихьащт,
пкъохэри уишъузи, пкъомэ яшъузхэри уигъусэщтых.
[19] Джащ фэдэу зыкIыгъэгъух псэ зыпыт пстэумэ ащыщэу
тIурытIу, хъурэ бзырэ, ахэр псэоу о къыбдэнэнхэм пае.
[20] Быбырэ лъэпкъ пэпчъ, хьэкIэ-къокIэ лъэпкъхэм, чIы-
гум сыдрэ щыцохъорэ-щыпшырэмэ ащыщэу тIурытIу,
псэоу къэнэнхэм пае, уадэжь къерэхь. [21] Сыд фэдэрэ
шхыныгъуи зыдашт, ощ паий, ахэмэ апаий гъэтIылъых».

[22] Тхьэм къызэрэриIуагъэм фэдэу, Нухьэ зэкIэ ышIыгъ.

Яблэнэрэ шъхьэр

Псыкъиушхор къызэрежьагъэр

7 [1] Зиусхьаным Нухьэ къыриIуагъ: «Ори уиунагъуи
псыпхъонтэрым шъуихь. Непэрэ цIыфхэм ащыщэу
сапашъхьэ щызафэу Сэ о зызакъор ары слъэгъурэр. [2] Зэ-
кIэ псэушъхьэ къабзэмэ ащыщэу хъурэ бзырэ, тIуры-
тIоу блы, псэушъхьэ мыкъабзэмэ ащыщэу зы хъурэ зы
бзырэ зыдашт. [3] Джарэущтэу ошъогу бзыумэ ащыщэу хъу-
рэ бзырэ, тIурытIоу блы зыкIыгъэгъух, ахэмэ ялъэпкъи
чIыгум къытенэнэу. [4] Мэфибл зытешIэкIэ, Сэ чIыгум

---

* [6:15] Псыпхъонтэрым икIыхьагъэ метри 132-рэ, ишъомбгъуа-
гъэ метрэ 22-рэ, илъэгагъэ метрэ 13 фэдиз мэхъу.

** [6:16] Е шъхьангъупчъэ.

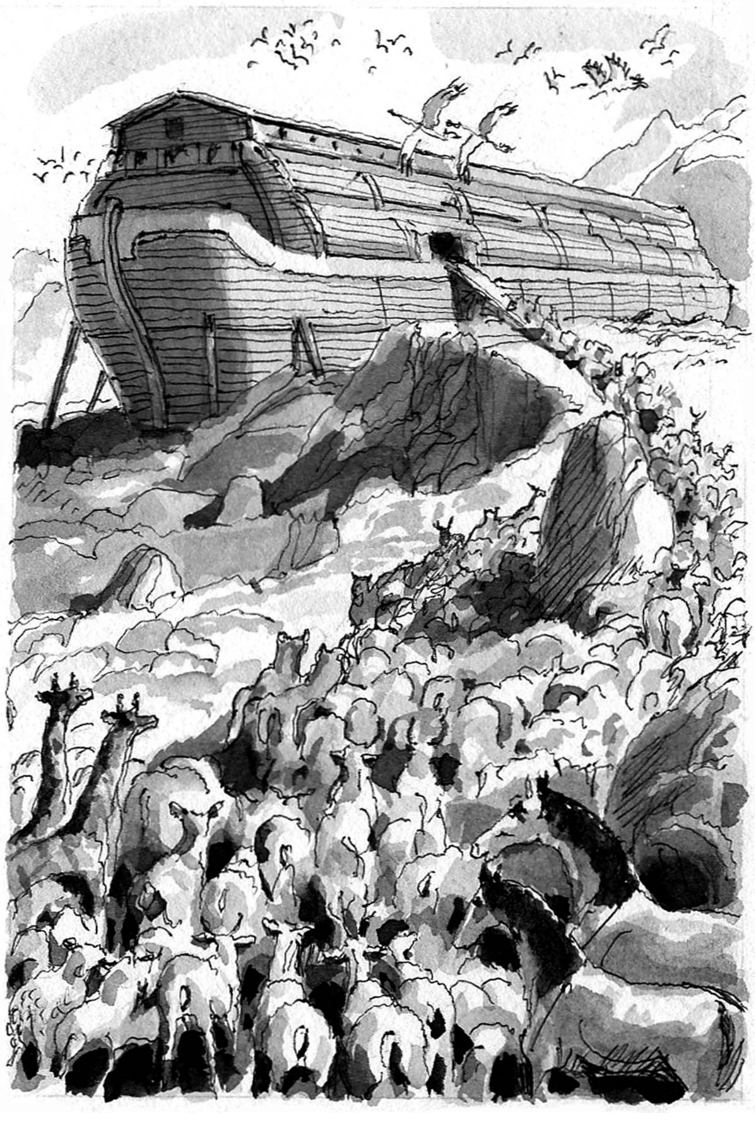

мэфэ тIокIитIурэ чэщ тIокIитIурэ ощхыр къытезгъэщ-
хэщт, зэкIэ Сэ къэзгъэшIыгъэу щыIэр чIышъхьашъом
тезгъэкIодыкIыщт». 5 Зиусхьаным унашъоу къыфишIы-
гъэр зэкIэ Нухьэ ыгъэцэкIагъ.

6 Псыкъиушхор чIыгум къызэкIом, Нухьэ илъэс шъих
ыныбжьыгъ. 7 Псыкъиушхом хэмыфэнхэм пае Нухьи,
ащ ыкъохэри, ишъузи, ыкъомэ яшъузхэри псыпхъонтэ-
рым ихьагъэх; 8 былым къабзэхэми, бзыухэми, былым
мыкъабзэхэми, чIыгум щыцохъорэ-щыпшырэ псэушъ-
хьэ пстэуми ащыщэу 9 тIурытIоу, хъурэ бзырэ, Нухьэ
дэжь псыпхъонтэрым ихьагъэх Тхьэм Нухьэ унашъо
къызэрэфишIыгъэм фэдэу. 10 Мэфибл зытешIэм, псы-
къиушхор чIыгум къэкIуагъ. 11 Нухьэ ыныбжь илъэс
шъихым зетым, ятIонэрэ мазэм, мазэм ияпшIыкIублэ-
нэрэ мафэм, архъонэ-хъоушхом ыIухэр къызэIукIыгъэх,
зэIукIыгъэх ошъогум ипчъэхэр – 12 къытещхагъ ощхыр
чIыгум мэфэ тIокIитIурэ чэщ тIокIитIурэ.

13 А мэфэ дэдэм псыпхъонтэрым ихьагъэх Нухьи, Ну-
хьэ ыкъохэу Щэми, Хъами, Ефэти, Нухьэ ишъузи,
ыкъомэ яшъузхэри акIыгъухэу. 14 Ахэмэ ягъусагъэх зэкIэ
хьэкIэ-къокIэ зэфэшъхьафэу, сыд фэдэрэ былымэу,
чIылъэм зэкIэ щыцохъорэ-щыпшырэ псэушъхьэу, зэкIэ
бзыоу, зэкIэ тамэ зиIэу щыIэр. 15 Ахэр зэкIэ Нухьэ дэжь
псыпхъонтэрым ихьагъэх, тIурытIоу, псэ зиIэ сыд фэдэ-
рэ псэушъхьи, 16 лъэпкъэгъу пэпчъ хъурэ бзырэ, Тхьэм
Нухьэ унашъо къызэрэфишIыгъэм тетэу. Зиусхьаным
ащ ыуж псыпхъонтэрым ипчъэ фишIыжьыгъ.

17 Мэфэ тIокIитIум къыкIоцI псым икъэкIон зэпы-
угъэп. Псым къыхахъозэ, псыпхъонтэрыр лъагэу чIыгум
тыриIэтыкIыгъ. 18 Ежь псыр къэлъэшызэ, чIыгур чIи-
хьэщтыгъэ. Псыпхъонтэрыр псыкIыIум щесыщтыгъэ.
19 Псым нахь къыхахъозэ, уашъом ычIэгъ анахь къу-
шъхьэ лъагэу чIэтхэр псычIэгъ хъугъэх. 20 Iэнтэгъу пшIы-
кIутфэу псым ахэмэ акIыIу зыщиIэти, къушъхьэхэр
ыгъэбылъыгъэх. 21 Джащыгъум зэкIэ чIыгум щыщыIэгъэ

пстэури кІодыгъэ: бзыухэри, былымхэри, хьэкІэ-къуа-
кІэхэри, зэкІэ чІыгум щыцуахъохэри, зэкІэ цІыфхэри.
22 ЩыІэныгъэм ижьыкъащэ зыпэбзый итэу чІышъхьа-
шъом тетыгъэ пстэури ащ хэкІодагъ. 23 Сыд лІэужыгъорэ
псэушъхьэу чІышъхьашъом тетыгъэр Зиусхьаным ыгъэ-
кІодыгъ. ЦІыфхэри, хьакІэ-къуакІэхэри, былымхэри,
чІыгум щыцохъорэ-щыпшырэ псэушъхьэхэри, ошъогум
щыбыбхэри гъэкІодыгъэ хъугъэх. Къэнэгъэ закъор Ну-
хьэрэ ащ псыпхъонтэрым дисыгъэхэмрэ арых. 24 Мэфи-
шъэрэ шъэныкъорэм къыкІоцІ чІыгум псэу тетым къыхэ-
хъуагъ.

Яенэрэ шъхьэр

Псыкъиушхор зэпыугъ

8 1 Тхьэр Нухьи, зэкІэ хьэкІэ-къуакІэу, былымэу ащ
псыпхъонтэрым дисыгъэхэми ягупшысагъ. Арыти,
Тхьэм чІыгум жьыбгъэр къытырищи, псыхэр зэкІэкІуа-
гъэх. 2 Архъонэ-хъоушхом ыІухэр зэфэкІожьыгъэх, зэ-
фишІыжьыгъэх ошъогум ипчъэхэр, ощхыри щигъэты-
жьыгъ. 3 Псыр мэкІэ-макІэзэ чІыгум текІыжьэу ыублагъ.
Мэфишъэрэ шъэныкъорэ зытешІэм ыуж, псым кІичэу
фежьагъ. 4 Яблэнэрэ мазэм ияпшІыкІублэнэрэ мафэ псы-
пхъонтэрыр Арарат къушъхьэм къыщыуцугъ. 5 ЯпшІэнэ-
рэ мазэм нэс псым зэпымыоу хэкІыгъ; япшІэнэрэ мазэм
иапэрэ мафэ къушъхьэ шыгухэр къэлъэгъуагъэх.

6 Мэфэ тІокІитІу зытешІэм, Нухьэ псыпхъонтэрым
фишІыгъэгъэ шъхьаныгъупчъэр къыІуихыгъ, 7 ащ къо-
лэжъыр ритІупщыгъ, псыр ехыжьэу, чІыгур огъушъы-
жьыфэ къолэжьыр ІубыбыкІыти, къэбыбыжьыщтыгъэ.
8 Ащ ыуж Нухьэ, псыр чІыгум ехыжьыгъэмэ зэригъэ-
шІэнэу, тхьаркъор ритІупщыгъ, 9 ау зытетІысхьан ымы-
гъотэу, тхьаркъом къыгъэзэжьыгъ, сыда пІомэ джыри

псыр чIышъхьашъом зэфэдэкIэ тетыгъ. Нухьэ ыIэ ыщэ-
ий, ар къыубыти, псыпхъонтэрым къырихьажьыгъ.
10 Джыри мэфибл зытешIэм, ащ икIэрыкIэу тхьаркъор
псыпхъонтэрым къыритIупщыгъ. 11 Пчыхьэ хъугъэу тхьар-
къом къыгъэзэжьыгъ – мары зейтун чъыг тхьэпакIэ ыжэ
дэлъэу, арыти Нухьэ къыгурыIуагъ псыр чIышъхьашъом
зэрехыжьыгъэр. 12 Ащ джыри мэфибл тыригъашIи, тхьар-
къор къыритIупщыгъ, ау ащ нахьыбэрэ ащ къыгъэзэ-
жьыгъэп.

13 Нухьэ ыныбжь илъэс шъихырэ зырэм ежьагъэу, апэ-
рэ мазэм иапэрэ мафэ ехъулIэу псыр чIым ехыжьыгъ.
Нухьэ псыпхъонтэрым ышъхьэ къызэIуихи зэплъэм,
мары псыр чIышъхьашъом ехыжьыгъ. 14 ЯтIонэрэ мазэм
иятIокIэнэрэ блырэ мафэ ехъулIэу чIыгур гъушъыжьы-
гъэ. 15 Тхьэм Нухьэ къыриIуагъ: 16 «КъикI псыпхъонтэ-
рым, уишъузи, пкъохэри, пкъомэ яшъузхэри уигъусэ-
хэу. 17 Псэ зыпытэу пкIыгъухэр зэкIэ къыздищых, сыдрэ
пкъынэ-лынэ зиIэри, бзыухэри, хьакIэ-къуакIэхэри, бы-
лымхэри, чIыгум щыцохъорэ-щыпшырэ пстэури – чIы-
гум тиз орэхъух, лъфэрыехэу орэбагъох».

18 Нухьэ псыпхъонтэрым къикIыгъ, ыкъохэри, ишъу-
зи, ыкъомэ яшъузхэри ащ къыдикIыгъэх. 19 ЗэкIэ хьэ-
кIэ-къуакIэхэри, зэкIэ чIыгум щыцохъорэ-щыпшырэ
псэушъхьэхэри, зэкIэ бзыухэри, зэкIэ чIыгум щыпсэухэ-
ри ежьхэм ялъэпкъэгъукIэ псыпхъонтэрым къикIыгъэх.

Тхьэм Нухьэ Iуагъэ зэрэдишIыгъэр

20 Нухьэ Зиусхьаным къурмэншIыпIэ фигъэпсыгъ; зэ-
кIэ хьэкIэ-къокIэ, зэкIэ былым къабзэмэ, зэкIэ бзыу
къабзэмэ ащыщхэр къахихи, къурмэнгъэст ышIыгъэх.
21 Зиусхьаным мэIэшIур зыIуищэзэ, Ежь зэриIожьыгъ:
«ЦIыфым ыпкъ къикIыкIэ ащ нахьыбэрэ чIыгум нэлат
есхыжьыщтэп. ЦIыфым игухэлъхэр икIэлэгъум къыще-
гъэжьагъэу бзэджэшIэным фэгъэзагъэхэми, ащ нахьы-
бэрэ зэкIэ псэ зыхэлъыр згъэкIодыжьыщтэп.

22 ТапэкIэ, чIыгур щэтыфэ,
пхъэнымрэ хыжьынымрэ,
чъыIэмрэ жъоркъымрэ,
гъэмафэмрэ кIымафэмрэ,
мафэмрэ чэщымрэ зэпыущтхэп».

Ябгъонэрэ шъхьэр

9 1 Зиусхьаным Нухьэрэ ыкъохэмрэ ынэшIу къащифи,
къариIуагъ: «Зыхэжъугъахъу, зыжъугъэбагъу, чIыгум
тиз шъухъу. 2 Къышъущэрэщынэх, орэкIэзэзых зэкIэ
чIыгум тет хьэкIэ-къуакIэхэри, зэкIэ ошъогу бзыухэри,
зэкIэ чIыгум щыцохъорэ-щыпшыхэри, хы пцэжъыехэ-
ри; ахэр шъо Iэрылъхьэ къышъуфэсшIыгъэх. 3 ЗэкIэ
псэушъхьэхэр гъомлапхъэу къышъосэты, уц шхъуантIэр
нахьыпэкIэ къызэрэшъостыгъагъэу.
4 Ау псэр – лъыр – джыри зыхэлъ лыр шъумышхы*.
5 Шъо шъупсэу хахыгъэм пае а лъыр зыгъачъэрэр,
хьэкIэ-къуакIэми, цIыфми, ыкъош ищыIэныгъэ Iызы-
хыгъэр шъыпкъэ дэдэмкIэ згъэпщынэщт.
6 ЦIыфым ылъ зыгорэм ыгъачъэмэ,
укIакIом ылъ нэмыкIым ерэгъачъ.
Сыда пIомэ Тхьэм Ежь итеплъэу цIыфыр
къыгъэшIыгъ.
7 Шъо зыхэжъугъахъу, зыжъугъэбагъу, чIым тиз шъухъу!»
8 Тхьэм Нухьэрэ ащ ыкъохэмрэ ариIуагъ: 9–10 «Мары
Сэ шъори, шъо къышъукIэлъыкIощт лIэужхэми, псэ
зыпытэу псыпхъонтэрым къикIыжьыгъэ пстэуми: бзыу-
хэм, былымхэм, хьэкIэ-къуакIэхэм, зэкIэ чIыгум тет псэ-
ушъхьэхэм Iуагъэ адэсэшIы. 11 Сэ Iуагъэ Сэррэ шъоррэ
тазыфагу дэсэлъхьэ: псыкъиушхом тапэкIэ зэкIэ псэ

---

* 9:4 Джуртхэм зэралъытэрэмкIэ, псэр лъыр ары зэпхыгъэр.

зыпытыр ыгъэкIодыжьыщтэп. Ащ нахьыбэрэ чIыгур
псыкъиушхом ыхъункIэжьыщтэп».
12-13 ЕтIанэ Тхьэм ыIуагъ: «Сэ шъоррэ псэ зыхэлъ
пстэоу шъо шъукIыгъухэмрэ зэзэгъыныгъэ къыжъудэсэ-
шIы: Сэррэ чIыгум щыпсэухэрэмрэ тазыфагу Iуагъэу
дэлъым инэшанэ хъунэу, Сэ сищабзэ-лэгъупкъопс пщэ-
мэ ахэсэгъэуцо. 14 Сэ чIыгум ошъуапщэхэр къызышъхьа-
рызгъахьэхэкIэ, лэгъупкъопсыр ошъуапщэмэ къащылъэ-
гъощт. 15 Джащыгъум Сэррэ шъоррэ, зэкIэ псэ зыпытхэ-
ми тазыфагу дэлъ Iуагъэм Сегупшысэщт, ащ нахьыбэри
зэкIэ псэ зыпытыр зыгъэкIодырэ псыкъиушхори щыIэ-
жьыщтэп. 16 Лэгъупкъопсыр пщэмэ ахэтмэ, Сэ ар къэс-
лъэгъунышъ, Сегупшысэщт мыкIодыжьын Iуагъэу Сэррэ
чIым тет пстэухэмрэ тазыфагу дэлъым». 17 Тхьэм Нухьэ
къыриIуагъ: «Джары Сэррэ чIым щыпсэурэ пстэухэмрэ
тазыфагу Iуагъэу дэлъым инэшанэр».

Нухьэрэ ыкъохэмрэ

18 Нухьэ ыкъохэу псыпхъонтэрым къикIыгъэхэр: Щэм,
Хъам, Ефэт. Хъам КъэнаIан ятагъ. 19 А нэбгырищыр Ну-
хьэ ыкъуагъэх, чIыгум тет цIыф лъэпкъхэр зэкIэ ахэмэ
къатекIыгъэх.
20 Нухьэ чIыгур ылэжьыщтыгъэ, ары апэрэу сэнашъхьэр
зыгъэтIысхьагъэр. 21 Санэ ешъуи, Нухьэ утэшъуагъэ хъу-
гъэу ищэтырэ пцIанэу чIэлъыгъ. 22 КъэнаIан ятэу Хъа-
мэ ар зэрэпцIанэр зелъэгъум, къикIыжьи, ылъэгъугъэр
ышитIу къафиIотагъ. 23 Щэмырэ Ефэтрэ щыгъынхэр
атамэмэ атырадзыхи, кIыбкIэ зэкIакIохэзэ, ятэ дэжь
чIахьэхи, ятэ ипцIэнагъэ агъэбылъыгъ. Анэгухэр фагъэ-
загъэхэпти, ятэ ипцIэнагъэ ахэмэ алъэгъугъэп.
24 Нухьэ зэшъогъэ санэр кIэкIыжьыгъэу къэущыжьыгъ,
ыкъо нахьыкIэ къыришIагъэр зешIэм, 25 къыIуагъ:

«КъэнаIан нэлатыр тераф.
Ар ышыхэм япщылIхэм япщылIыжьэу хъущт».

26 ЕтIани къыIуагъ:

«Зиусхьанэу Щэм и Тхьэ щытхъушхор ий!
Къэнаlан ежь ыкъошмэ пщылIы афэхъущт.
27 Ефэт ыIэ илъмэ Тхьэм ахерэгъахъу!
Щэм ищатырмэ Ефэт ащэрэпсэу!
Ежь Къэнаlан Щэмы пщылIы фэхъущт».

28 Псыкъиушхом ыуж Нухьэ джыри илъэс шъищырэ
шъэныкъорэ къыгъэшIэжьыгъ. 29 Илъэс шъибгъурэ шъэ-
ныкъорэ къыгъашIи, Нухьэ лIагъэ.

ЯпшIэнэрэ шъхьэр

Нухьэ къытекIыгъэ лъэпкъхэр

10 1 Мары Нухьэ ыкъохэу Щэм, Хъам, Ефэт ыкIи ахэ-
мэ къатекIыгъэмэ якъэбар*.

Псыкъиушхом ыуж ахэмэ сабыйхэр къафэхъугъэх.

2 Ефэт ыкъохэр: Гомэр, Магогъ, Мадай, Яуан, Тубал,
Мэщэх, Тирас.

3 Гомэр ыкъохэр: Ащкъэназ, Рыфат, Тогъармэ.

4 Яуан ыкъохэр: Елищэ, Тарщищ, къыт цIыфхэмрэ
додан цIыфхэмрэ. 5 Ахэр хыгъэхъунэ, хыIушъо хэгъэгу-
мэ арытIысхьагъэх. Джащ фэдэх ячIыгухэр, ялIакъохэр,
ялъэпкъхэр, хэти ежь ыбзэ иIагъ.

6 Хъам ыкъохэр: Куш, Мицраим, Пут, Къэнаlан.

7 Куш ыкъохэр: Сэбэ, Хъауилэ, Саутэ, РаIымэ, Саутэ-
хэ. РаIымэ ыкъохэр: Щэбэрэ Дэданрэ.

8 Куш джащ фэдэу Нымроди къыфэхъугъ – апэрэ
лIыхъужъэу чIыгум тетыгъэр. 9 Зиусхьаным иIэмыркIэ ар
шэкIо лъэшыгъ, джары зыкIаIори: Нымрод фэдэу, Зиус-
хьаным иIэмыркIэ ар шэкIо лъэш. 10 Ащ ипачъыхьагъу
апэ дэдэ хэтыгъэхэр: Бабилэн, Ерэх, Акъад къалэхэр,

* 10:1 Щэм, Хъам, Ефэт къатекIыгъэмэ ацIэхэр цIыф лъэпкъ пстэумэ ацIэщтыгъэх.

ахэр зэкIэ ЩынIар хэгъэгум щыIагъэх. 11 А хэгъэгум ар
къикIи, Ашур хэгъэгум кIуагъэ, Нынэуй, Рэхъобот-Iир,
Къалахъ къалэхэр ащ щигъэуцугъэх; 12 Нынэуймрэ Къа-
лахъ къэлэшхомрэ азыфагу дэт Рэсэни ащ ыгъэуцугъ.

13 Мицраим къытекIыгъэх: луд, Iанам, лэхау, нафтухъ,
14 патрус цIыфхэр, фылист цIыфхэр къызхэкIыгъэ къас-
лухъ, къафтор цIыфхэр.

15 КъэнаIан къытекIыгъэх: ащ ищыпэлъф Цыдон, Хьат,
16 цIыф лъэпкъхэу еус, амор, гъыргъащ, 17 хъыу, Iаркъхэр,
синхэр, арудхэр, цэмархэр, хъаматхэр. 18 Аруад, цэмар,
хъамат цIыфхэр.

Нэужым къэнаIан лIакъохэр зэбгырыкIыгъэх. 19 Къэ-
наIан цIыфхэм ячIыгу гъунапкъэ – Цыдон къыщегъэ-
жьагъэу, ГъэраркIэ гъэзагъэу Iазэ нэс, ащ къыщегъэжьа-
гъэу Сэдом, Iаморэ, Адмэрэ Цэбоимрэ къызэдиубыты-
хэу ЛэщаI нэс.

20 Ахэр арых Хъам къытекIыгъэхэр ялIакъохэмкIи, абзэ-
хэмкIи, ячIыгухэмкIи, яцIыф лъэпкъыкIи.

21 Ефэт ышнахьыжъэу Шеми сабыйхэр къыфэхъугъэх.
Ар Iэбэр зэкIэ ыкъохэм ятэпIэшъагъ. 22 Щэм ыкъохэр:
Iэлам, Ашур, Арпахщад, Луд, Арам. Мыхэр ежьхэм ацIэ-
кIэ зэджэгъэхэ цIыф лъэпкъхэм ятэпIашъэх.

23 Арам ыкъохэр: Iуц, Хъул, Гъэтэр, Мащ. Мыхэр ежьхэм
ацIэкIэ зэджэгъэхэ цIыф лъэпкъхэм ятэпIашъэх. 24 Арпах-
щад Щэлахъ къыфэхъугъ, Щэлахъи Iэбэр къыфэхъугъ.

25 Iэбэр къуитIу къыфэхъугъ, зым ыцIагъэр Пэлэгъ*,
сыда пIомэ ащ илъэхъан чIыгур зэфагощыгъ, ащ ыш
ыцIагъэр Якътан.

26 Якътан къыфэхъугъэх: Алмодад, Щэлеф, Хъацарма-
от, Ярахъ 27 Хадорам, Узал, Дикълэ, 28 Iобал, Абимаел,
Щэбэ, 29 Офыр, Хъауилэ ыкIи Иобаб. Ахэр зэкIэ Якътан
ыкъох. Мыхэр ежьхэм ацIэкIэ зэджэгъэхэ цIыф лъэпкъ-
хэм ятэпIашъэх.

* 10:25 Пэлэгъ – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: гощын.

30 Ахэр зыщыпсэущтыгъэхэр Мэщэ щегъэжьагъэу Сэ-
фар, къокIыпIэмкIэ щыIэ къушъхьэлъэ хэкум, нэсы-
щтыгъэх.
31 Ахэр Щэм ыкъох, ежьхэм ялIакъохэмкIэ, абзэхэм-
кIэ, ячIыгухэмкIэ, яцIыф лъэпкъхэмкIэ.
32 Джары Нухьэ къытекIыгъэмэ ялIакъохэр, зэрэзэте-
кIыгъэхэмкIэ, цIыф лъэпкъхэу зэрэхъухэрэмкIэ. Псы-
къиушхом ыуж ахэмэ къатекIыхи, цIыф лъэпкъхэр чIы-
гум щызэбгырыкIыгъэх.

ЯпшIыкIузэнэрэ шъхьэр

Бабилэн плъэпIэ лъагэр

11 1 А лъэхъаным чIыгум изэфэдэкIэ зы бзэрэ зы гу-
щыIакIэрэ тетыгъэр. 2 КъокIыпIэмкIэ къыщежьэхи,
цIыфхэм ЩынIар* хэгъэгум чIы зэшъхьэзашъо къыща-
гъоти, ащ тетIысхьагъэх.
3 Ахэмэ зэраIожьыгъэ: «Чырбыщхэр ятIэм хэтэжъугъэ-
шIыкIи, машIокIэ тэжъугъэгъэжъэжь». Мыжъомэ ачIы-
пIэкIэ ахэмэ чырбыщхэр яIэ хъугъэ, етIэфым ычIыпIэ-
кIэ – чIыгум къыхэкIырэ мыстхъур. 4 ЕтIанэ ахэмэ
аIуагъ: «Къалэ зыфэтэжъугъэуцужьи, плъэпIэ лъагэ те-
тэу ошъогум нэсэу; лъэужынчъэу чIыгум итэкъухьагъэ
тыщымыхъузэ, тищытхъу ядгъэIон».
5 ЕтIанэ цIыфхэм ашIырэ къалэмрэ плъэпIэ лъагэм-
рэ яплъынэу Зиусхьаныр къехыгъ. 6 Зиусхьаным къы-
Iуагъ: «Мары мыр зы цIыф лъэпкъ, зэкIэми зы бзэ яIэ-
ри. Мыр етIани яIофмэ япэублэ ныIэп! Сыд Iоф фежьэ-
хэми, афэукIочIыщт! 7 Адэжь техынышъ, ахэмэ абзэ
зэхэдгъэкIухьан, зым къыIорэр адрэм гурымыIонэу».
8 Арыти Зиусхьаным ахэр ащ къыщегъэжьагъэу чIыгум

---

* 11:2 ЩынIар – джаущтэу еджэщтыгъэх Бабилэн хэгъэгум.

зэфэдэкIэ щыритэкъухьагъэх, ащ къыхэкIэу ахэмэ къа-
лэр аухыгъэп. [9] Ащ къыхэкIэу ащ Бабилэн* цIэу фа-
шIыгъ, сыда пIомэ Зиусхьаным чIыгум цIыфмэ абзэхэу
тетхэр зэкIэ зэхигъэкIухьэгъэх, ащ къыщиубли, чIыгум
изэфэдэкIэ щыритэкъухьагъэх.

Щэм къытекIыгъэхэр Ибрам нэс

[10] Мары Щэмрэ ащ къытекIыгъэхэмрэ якъэбар: Щэм
илъэсишъэ ыныбжьэу, псыкъиушхом ыуж илъэситIу те-
шIагъэу, Арпахщад къыфэхъугъ. [11] Арпахщад къызэхъум
ыуж, Щэм илъэс шъитф къыгъэшIэжьыгъ, къохэри,
пхъухэри къыфэхъугъэх.

[12] Арпахщад илъэс щэкIырэ тфырэ къыгъэшIагъэу
Шэлах къыфэхъугъ. [13] Шэлах къызэхъум ыуж, Арпахщад
илъэс шъиплIырэ щырэ къыгъэшIэжьыгъ, джыри къо-
хэри, пхъухэри къыфэхъугъэх.

[14] Шэлах илъэс щэкI къыгъэшIагъэу Iэбэр къыфэхъугъ.
[15] Iэбэр къызэхъум ыуж, Шэлах илъэс шъиплIырэ щырэ
къыгъэшIэжьыгъ, къохэри, пхъухэри джыри къыфэхъугъэх.

[16] Iэбэр илъэс щэкIырэ плIырэ къыгъэшIагъэу Пэлэгъ
къыфэхъугъ. [17] Пэлэгъ къызыхъугъэм ыуж, Iэбэр илъэс
шъиплIырэ щэкIырэ къыгъэшIэжьыгъ, къохэри, пхъу-
хэри джыри къыфэхъугъэх.

[18] Пэлэгъ илъэс щэкI къыгъэшIагъэу РэIу къыфэ-
хъугъ. [19] РэIу къызыхъугъэм ыуж, Пэлэгъ илъэс шъитIу-
рэ бгъурэ къыгъэшIэжьыгъ, къохэри, пхъухэри джыри
къыфэхъугъэх.

[20] РэIу илъэс щэкIырэ тIурэ къыгъэшIагъэу Сэрыугъ
къыфэхъугъ. [21] Сэрыугъ къызыхъугъэм ыуж, РэIу илъэс
шъитIурэ блырэ къыгъэшIэжьыгъ, къохэри, пхъухэри
джыри къыфэхъугъэх. [22] Сэрыугъ илъэс щэкI къыгъэшIа-
гъэу Нахъор къыфэхъугъ. [23] Нахъор къызыхъугъэм ыуж,

---

* 11:9 Бабилэн – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: зэхэгъэкIу-
хьан.

Сэрыугъ илъэс шъитIу къыгъэшIэжьыгъ, къохэри, пхъу-
хэри джыри къыфэхъугъэх.

24 Нахъор илъэс тIокIырэ бгъурэ къыгъэшIагъэу Тэ-
рахъ къыфэхъугъ. 25 Тэрахъ къызыхъугъэм ыуж, Нахъор
илъэсишъэрэ пшIыкIубгъурэ къыгъэшIэжьыгъ, къохэ-
ри, пхъухэри джыри къыфэхъугъэх.

26 Тэрахъ илъэс тIокIищырэ пшIырэ къыгъэшIагъэу
Ибрами, Нахъори, Харани къыфэхъугъэх.

27 Мары Тэрахърэ ащ къытекIыгъэхэмрэ якъэбар:

Тэрахъ Ибрам, Нахъор, Харан къыфэхъугъэх. Харан
Лот къыфэхъугъ. Пшъашъэхэу Мылкъэрэ Искъэрэ къы-
фэхъугъэх. 28 Харан, ятэу Тэрахъ псаоу щыIэу, къызщы-
хъугъэ чIыгоу Урэ, Къасдый хэгъэгум* щыIэм щылIагъ.
29 Ибрамрэ Нахъоррэ шъузхэр къащагъэх: Ибрам ишъуз
ыцIагъэр Сарай, Нахъор ишъуз ыцIагъэр Мылкъэ; ащи,
ащ ыпхъоу Искъи ятагъэр Харан. 30 Сарай сабый хэкIы-
нэу щытыгъэпти, сабыинчъагъ.

31 Тэрахъ ежь ыкъоу Ибрам, Харан ыкъо Лотэу ежь
ипхъорэлъфыр, инысэ Сараеу ежь ыкъо Ибрам ишъу-
зыр зыдырищажьэхи, ахэр игъусэхэу КъэнаIан хэгъэгум
кIонхэу, Къасдый хэгъэгум ит Ур къалэм дэкIыгъэх.
Хъаран хэгъэгум нэсхи, ащ къыщыуцугъэх;

32 Тэрахъ къыгъэшIагъэр илъэс шъитIурэ тфырэ хъу-
гъэу, Хъаран хэгъэгум щылIагъ.

ЯпшIыкIутIонэрэ шъхьэр

Тхьэр Ибрам къызэреджагъэр

12 1 Зиусхьаным Ибрам къыриIуагъ: «О уихэгъэгу икIи,
уиIахьылхэри, уятэ иуни къэбгынэхи, Сэ чIыгоу
къыозгъэлъэгъурэм кIо.

---

* 11:28 Къасдый хэгъэгу – Бабилэн къалэр зэрытыгъэр ары

2 Сэ о лъэпкъышхо къыптезгъэкIыщт,
сынэшIу къыпщысфэщт,
пцIэ инэу хэсIэтыкIыщт,
Тхьэм ынэшIу ащифэныр къызбгъодэкIыщтыр оры.
3 О зынэшIу къыпщыфэхэрэм Сэ СынэшIу ащысфэщт!
Нэлат къыозыххэрэм Сэ нэлат ясхыщт!
ЧIыгум тет лъэпкъ пстэуми СынэшIу ащысфэщт о уихьатыркIэ».

4 Зиусхьаным къызэрэриIуагъэу Ибрам кIуагъэ; ащ
игъусэу Лотэ кIуагъэ. Ибрам Хъаран зекIыжьым, илъэс
тIокIищырэ пшIыкIутфырэ ыныбжьыгъ. 5 Ибрам ишъу-
зэу Сарай зыригъэгъусагъ, ышы ыкъоу Лоти, ежьхэм зэ-
кIэ мылъкоу зэрагъэуIугъэри, зэкIэ цIыфэу Хъаран щы-
ряIагъэри КъэнаIан зыдырищэжьагъэх. КъэнаIан чIыгум
ихьэхи,

6 Щэхэм къалэ пэблагъэу щыIэ Морэ щыт чъыгаем
къэсыгъэх. А лъэхъаным а чIыгум къэнаIан цIыфхэр
щыпсэущтыгъэх. 7 Ащ Зиусхьаныр Ибрам къыщыфэлъа-
гъуи, къыриIуагъ: «О птекIыщт цIыфхэм мы чIыгур яс-
тыщт!» Къыфэлъэгъогъэ Зиусхьаным пае Ибрам къур-
мэншIыпIэ а чIыпIэм щишIыгъ.

8 Ащ икIи, ар къушъхьэлъэ хэкоу Бэтэл ылъэныкъокIэ
щыIэм ежьагъ; къохьапIэмкIэ щыIэ Бэтэлрэ къокIы-
пIэмкIэ щыIэ Iай къалэрэ азыфагу ищэтыр щигъэуцугъ.
Зиусхьаным ащ къурмэншIыпIэ щыфигъэуцугъ, Тхьэм
Зиусхьан фиуси, ыгъэлъапIэзэ, елъэIоу ригъэжьагъ.
9 ЕтIанэ Ибрам къыблэ лъэныкъом щыIэ шъоф нэкIым
кIонэу ежьагъ.

Ибрам Мысырым зэрэщыIагъэр

10 А чIыгум гъаблэ къыщежьагъ, къежьагъэр гъэблэшхо-
ти, Ибрам Мысырым щыхымэу псэупIэ щылъыхъун фаеу
хъугъэ. 11 Мысырым ар пэблагъэ зэхъум, ишъузэу Сарай
риIуагъ: «Узэрэдахэр сэ сэшIэ. 12 Мысыр хъулъфыгъэмэ

узалъэгъукIэ, узэрэсишъузыр къагурыIонышъ, сэ са-
укIыщт, о псэоу укъагъэнэщт. 13 Сэ о усшэу яIуи, о уи-
хьатыркIэ сэ дэгъоу къыспэгъокIынхэшъ, о сищыIэны-
гъэ къэбгъэнэжьыщт».

14 Ары зэрэхъугъэри, Ибрам Мысырым къызэсым, Са-
рай зэрэдэхэ дэдэр мысыр цIыфхэм алъэгъугъ. 15 Фир-
хьауным ицIыф Iэшъхьэтетхэм ар залъэгъум, фирхьау-
ным ащ идэхагъэ фыщытхъухэу рагъажьи, Сарай фир-
хьауным иунэ-хапIэ ащагъ.

16 Сарай ихьатыркIэ Ибрам дэгъоу къыпэгъокIыгъэх: ащ
иIэ хъугъэх мэл-пчэнхэри, былым пIашъэхэри, щыдхэ-
ри, унэIут хъулъфыгъэхэри, бзылъфыгъэхэри, щыдыбз-
хэри, махъшэхэри.

17 Ау Ибрам ишъузэу Сарай фирхьауным зэриштагъэм
пае, фирхьауными ащ зэкIэ иунэ-хапIэ щыпсэурэ цIыф-
хэми Зиусхьаным уз Iаехэр къафигъэкIуагъэх. 18 Арыти,
фирхьауныр Ибрам къеджи, къыриIуагъ: «Сыда о къысэп-
шIагъэр? Ар уишъузэу зэрэщытыр сыда къызкIысэмыIуа-
гъэр? 19 Сыд пае ар о пшыпхъоу пIуагъа? Сэ ар сшIошъ
хъуи, ар шъузкIэ сштагъэ! Уишъуз штэжьи, IукIыжь!»
20 Фирхьауным унашъо афишIыгъ Ибрами, ишъузи, зэ-
кIэ мылъкоу иIэри кIыгъухэу, къырагъэкIынхэу.

ЯпшIыкIущэнэрэ шъхьэр

Ибрамрэ Лотрэ зэрэзэбгъодэкIыгъэхэр

13 1 Ибрам Мысырым икIыжьи, къыблэ лъэныкъом
щыIэ шъоф нэкIым ыгъэзэжьыгъ ишъузи имылъ-
куи зэкIэ кIыгъухэу. Лоти ащ дикIыжьыгъ. 2 Ибрам бай
дэд хъугъагъэ – былымкIи, тыжьынкIи, дышъэкIи.

3 Шъоф нэкIым къикIыжьи, ар гъогум техьагъ, Бэтэл-
рэ Iай къалэмрэ азыфагу щэтырыр зыщигъэуцугъагъэм

къэсыфэ къэкIуагъ, 4 къурмэншIыпIэр нахьыпэкIэ зы-
щигъэуцугъагъэм. Ащ Ибрам ыгъэлъапIэзэ Зиусхьаным
щелъэIугъ.

5 Лотэу Ибрам кIыгъугъэми мэл-пчэнхэри, былым пIа-
шъэхэри, унагъуи, унэIутхэри иIагъэх. 6 НэбгыритIумэ
чIыгоу яIэр афырикъущтыгъэп: былымэу яIэр зэрэбэм
къыхэкIэу зэгъусэхэу зэдыщыIэнхэ амылъэкIыжьы хъу-
гъэ. 7 Ащ къыхэкIэу Ибрам иIахъохэмрэ Лотэ иIахъо-
хэмрэ зэщыхьэщтыгъэх. КъэнаIан цIыфхэри пэрыц
цIыфхэри а лъэхъаным а чIыгум щыпсэущтыгъэх. 8 Иб-
рам Лотэ риIуагъ: «Оррэ сэррэ тазыфагуи, о уиIахъохэми
сэ сиIахъохэми азыфагуи зэмызэгъыныгъэ къимыхьанэу
тэгъэшIы: тэ тызэкъошба! 9 ЧIыгур зэкIэ о уапашъхьэ
илъба? ТызэшIогъэкI. О сэмэгумкIэ бгъазэмэ, сэ джа-
бгъумкIэ згъэзэщт, о джабгъумкIэ бгъазэмэ, сэ сэмэгум-
кIэ згъэзэщт».

10 Иордан кIэир зэрэщытэу – ЦэуIар шъыпкъэм нэс –
Зиусхьаным ичъыгхатэ фэдэу, Мысыр хэгъэгум фэдэу,
псым зэригъэшъокIырэр Лотэ ылъэгъугъ – аущтэу зы-
щытыгъэр Зиусхьаным Сэдомрэ Iаморэрэ ымыгъэкIо-
дызэ ары. 11 Арыти Лотэ Иордан кIэир къыхихи, къо-
кIыпIэмкIэ ежьагъ. Аущтэу ахэр зэгокIыгъэх: 12 Ибрам
КъэнаIан хэгъэгум щыпсэоу, Лотэ – кIэим иIэгъо-блэ-
гъумэ ащыIэ къалэхэм ащыпсэоу ригъэжьагъ, ищэтыр-
хэр Сэдом нэсэу щигъэIагъэх. 13 Сэдом щыпсэухэрэр
бзэджагъэх, Зиусхьаным ыпашъхьэ псэкIодыбэхэр щы-
ряIагъэх.

14 Лот зыгокIым ыуж, Зиусхьаным Ибрам къыриIуагъ:
«Зыплъыхь! Уздэщыт чIыпIэм щегъэжьагъэу плъэ те-
мырымкIи, къыблэмкIи, къокIыпIэмкIи, къохьапIэм-
кIи. 15 Мы чIыгоу плъэгъурэр зэрэщытэу ори птекIыщт-
хэми егъашIэм шъуиIэнэу Сэ къышъостыщт. 16 О лъэп-
къэу птекIырэр пшахъом фэдэу згъэбэгъощт: чIыгум
телъ сапэр зэрафэмылъытэнэу, о къыптекIыщтхэри
афэлъытэщтхэп. 17 ЗыIэти, мы чIыгум икIыхьагъэкIи

ишъомбгъуагъэкIи рыкIу, сыда пIомэ Сэ ар о къыосэты».
[18] Зы чIыпIэм икIымэ, адрэм кIозэ, Ибрам Хъэурэн къа-
лэм щыIэ Мамрэ* чъыгэялъэм къэси, ащ щытIысыгъ. Ащ
дэжьым Зиусхьаным къурмэншIыпIэ щыфигъэуцугъ.

ЯпшIыкIуплIэнэрэ шъхьэр

Ибрам пыйхэм
Лотэ къызэрэIакIихыжьыгъэр

14 [1] ЩынIар ипачъыхьэу Амрафэл, Еласарым ипачъы-
хьэу Ариох, Елам ипачъыхьэу КъэдарлаIомэр, Гой
ипачъыхьэу ТыдыIал [2] заокIэ якIугъэх Сэдом ипачъыхьэу
БэраI, Iаморэ ипачъыхьэу БирщаI, Адмэ къалэ ипачъы-
хьэу Щынаб, Цэбоим ипачъыхьэу Щэмэбэр, БэлаI къа-
лэ – джырэ ЦэуIар – ипачъыхьэ. [3] Ахэмэ Сидим кIэим –
джы Хы Щыугъэр зыдэщыIэм дэжь – дзэхэр щаугъои-
гъагъэх. [4] Илъэс пшIыкIутIурэ ахэр КъэдарлаIомэр ыIэ
илъыгъэх, ау япшIыкIущэнэрэ илъэсым зыкъаIэтыгъ.
[5] ЯпшIыкIуплIэнэрэ илъэсым КъэдарлаIомэр, икъо-
тэгъу пачъыхьэхэр кIыгъухэу къакIохи, Iаштэрот-Къар-
наим щыпсэурэ рэф цIыфхэм, Хъам щыпсэурэ зуз цIыф-
хэм, Щао-Къыриатаим щыпсэурэ ем цIыфхэм, [6] СэIир
къушъхьэм, шъоф нэкIым ит Ел-Паран нэсэу щыпсэурэ
хор цIыфхэм атекIуагъэх. [7] Ащ къикIыжьхи, псыкъэкIуа-
пIэу Iэн-Мышпат, джы Къадэщ зыфаIорэм, къэкIуагъэх,
Iамалэкъ цIыфхэм яхэгъэгу зэрэпсэоу, Хъацэцэн-Тамар
щыпсэурэ амор цIыфхэми атекIуагъэх.
[8] ЕтIанэ Сэдом ипачъыхьи, Iаморэ ипачъыхьи, Адмэ
ипачъыхьи, Цэбоим ипачъыхьи, БэлаI къалэ – Цэу-
Iар ары – ипачъыхьи къыдэкIыхи, Сидим кIэим заор
къащыдаублагъ [9] Елам ипачъыхьэу КъэдарлаIомэр, Гой

* 13:18 Мамрэ – цIыфым ыцI.

ипачъыхьэу ТыдыIал, ЩынIар ипачъыхьэу Амрафэл,
Еласар ипачъыхьэу Ариох. ПачъыхьиплIыр пачъыхьитфымэ апэуцугъ.
10 Сидим кIэим мыстхъу мэшабэ иIагъ.
Сэдомрэ Іаморэрэ япачъыхьэхэу кIэзыIэжьыгъэхэм ягъусагъэмэ ащыщыбэхэр ахэмэ арыфагъ; къэнэжьыгъэхэр
къушъхьэм хэхьажьыгъэх.
11 Сэдомрэ Іаморэрэ мылъкоу
адэлъыр, гъэтIылъыгъэу яIагъэхэр зэкIэ ашти, текIуагъэхэр кIожьыгъэх.
12 Лоти, Ибрам ипхъорэлъфэу Сэдом
дэсыгъэр, ащ имылъкуи зыдащагъ.

13 Псэоу къэнэжьыгъэмэ ащыщэу зы нэбгырэ къакIуи,
джуртэу Ибрам къэбар ригъэшIагъ. Ибрам амор цIыфхэм ащыщэу Мамрэ зыщIэм ичъыгэялъэ дэжь щыпсэущтыгъэ. А Мамре ыкъошхэу Ещколэрэ Іанэрэрэ Ибрам
икъотэгъухэу щытыгъэх.
14 Ыкъош гъэры хъугъэу зызэхехым, Ибрам иунэIутхэу, иунэ къихъухьагъэхэу, нэбгырэ шъищрэ пшIыкIуйрэ ыуIэши, Дан нэсыфэ пыйхэм алъычъагъ.
15 Чэщым Ибрам идзэ ыгощи, ахэмэ
ежьыми ицIыфхэми пыйхэр къадзыхьэхи, зэхакъутагъэх, Хъобэ, Дамаск итемыркIэ щыIэм нэс афыгъэх.
16 ЗэкIэ мылъкури ыкъошэу Лоти, ащ имылъкуи, бзылъфыгъэхэри, гъэрхэри къыщэжьыгъэх.

Ибрам
Малкъыцэдэкъ къызэрэIукIагъэр

17 КъэдарлаIомэррэ ащ игъусэгъэ пачъыхьэхэмрэ атекIуи, Ибрам къызегъэзэжьым, кIэеу Щао, непэ Пачъыхьэ кIэй зыфаIорэм дэжь, Сэдом ипачъыхьэ ащ къыщыпэгъокIыгъ.
18 Малкъыцэдэкъ, Щалэм ипачъыхьэ, хьалыгъурэ санэрэ ащ къыпигъохыгъ. Тхьэу зэкIэмэ анахь
Иным ар икъурмэнышIэу щытыгъ.
19 Ащ ынэшIу къыщифи, къыриIуагъ:

«Тхьэу зэкIэмэ анахь Иным Ибрам ынэшIу къыщэф,
чIыгуи огуи КъэзыгъэшIыгъэхэм!
20 Щытхъур ий Тхьэу зэкIэмэ анахь Иным,
уипыйхэр пIэ къыизылъхьагъэхэм!»

Ибрам мылъкоу иIэм иIахь пшIанэ Малкъыцэдэкъ
ритыгъ.
[21] Сэдом ипачъыхьэ Ибрам къыриIуагъ: «СицIыфхэр
сэ къысэтыжьхи, о мылъкур къызфэгъан». [22] Ибрам джэ-
уап ритыжьыгъ: «Зиусхьаным, Тхьэу зэкIэмэ анахь
Иным, уашъомрэ чIыгумрэ КъэзыгъэшIыгъэм, сIэ фэ-
сэIэтышъ, тхьэлъанэ сэшIы [23] зы Iудани, цокъэ лъэпси
о уиIэм щыщэу сымыштэнкIэ. „Ибрам бай сшIыгъэ“
умыIожь нэужым. [24] СицIыфмэ ашхыгъэм текIодагъэм
нэмыкI сэ сыфаеп. Заом къыздежьагъэхэу Iанэри, Эш-
коли, Мамреий яIахь аIорэкI».

ЯпшIыкIутфэнэрэ шъхьэр

Тхьэм Ибрахьимэ Iуагъэ зэрэдишIыгъэр

15 [1] А хъугъэ-шIагъэхэм ауж Зиусхьаным Ибрам зы-
къыфигъэлъагъуи, ипсалъэ къылъыIэсыгъ:
«Умыщын, Ибрам,
Сэ – о сыуимэIу.
О IахьышIоу къыпIукIэщтыр ин дэдэщт».
[2] Ау Ибрам къыIуагъ: «ЗэкIэри зыIэ илъэу Зиусхьан!
Сыда О къысэптыщтым есшIэщтыр, лъфыгъэнчъэу сы-
лIэщтмэ? СикIэн зыIукIэжьыщтыр Дамаск щыщэу мы
ЕлыIэзэр ары. [3] Мары, О бын къысэптыгъэпышъ, – къы-
пигъэхъожьыгъ Ибрам, – сиунэIут ары симылъку къыз-
фэнэжьыщтыр». [4] Зиусхьаным игущыIэ Ибрам къылъыIэ-
сыгъ: «Хьау, уикIэн о ащ IукIэщтэп: уикIэн зыIукIэщтыр
о ппкъынэ-лынэ хэкIыщт!» [5] Зиусхьаным Ибрам щаты-
рым къычIищи, къыриIуагъ: «Уашъом дэплъыий, жъуа-
гъохэр къэлъытэх, къыпфэлъытэщтха ахэр? Джащ фэ-
диз о птекIыщтхэм япчъагъэ».
[6] Зиусхьаным къыриIуагъэр Ибрам ышIошъ хъугъэ, ащ
пае Зиусхьаным ащ зэфагъэ иIэу ылъытагъ. [7] Зиусхьаным

ащ къыриIуагъ: «Сэры Зиусхьанэу Халде хэгъэгум ит
къалэу Урэ укъыдэзыщыжьыгъэр мы чIыгур о уиунаеу
къыостыным пае».
8 Ибрам ыIуагъ: «ЗэкIэри зыIэ илъэу Зиусхьан! Мы
чIыгур сэсыеу зэрэхъущтыр сыдэущтэу зэзгъэшIэщта?»
9 Зиусхьаным ащ къыриIуагъ: «Илъэсищ зыныбжь та-
нэ Сэ къысфащ, илъэсищ зыныбжь пчэни, илъэсищ
зыныбжь тIи, тхьэркъо цIыкIу лъэпкъэу зырэ тхьэркъо
ныбжьыкIэрэ».
10 Ахэр зэкIэ ащ къыгъотхи, зэфэдитIоу зэгуиупкIы-
гъэх, зы Iахьэр адрэм пэIуилъхьагъ, бзыухэр зэгуиуп-
кIыгъэхэп. 11 УкIыгъэу щылъмэ къолэбзыу цунтхъакIо-
хэр къатебыбагъэх, ау Ибрам ахэр Iуифыгъэх.
12 Тыгъэр къуахьэ зэхъум, Ибрам чъые пытэм хилъэ-
сагъ. ЩынэгъошхомрэшIункIымрэ ащ къытеуагъэх.
13 ЕтIанэ Зиусхьаным Ибрам къыриIуагъ: «О бынэу пте-
кIыщтхэр ямычIыгум хымэ зэрэщыхъущтхэр шъыпкъэ
дэдэмкIэ зэгъашIэ, ахэр ащ щагъэпщылIыщтых, егъэ-
зыгъэхэу илъэс шъиплIым къыкIоцI щаIыгъыщтых.
14 Ау Сэ цIыф лъэпкъэу ахэр зыфэпщылIыщтхэм хьыкум
тесшIыхьащт; ащ нэужым мылъкушхо яIэу къикIы-
жьыщтых. 15 Ори гупсэфыгъо бгъотыгъэу уятэ пIашъэ-
хэр зыдэщыIэхэм бгъэзэжьыщт, жъышъхьэ мафэ бгъо-
тыгъэу уагъэтIылъыжьыщт. 16 О птекIыгъэхэу яплIэнэрэ
лIэужым ихьащтхэр арых мыщ къэзгъэзэжьыщтхэр, сы-
да пIомэ амор цIыфхэм яхэбзэнчъагъэ ащ нэс икъугъэу
хъущтэп»*.
17 Тыгъэр къуахьи, шIункIы къызэхъум, мары, Iугъо
къызэрыкIырэ табэмрэ мэшIотхъуабзэмрэ зэгоупкIы-
гъэхэу щылъ псэушъхьэхэм азыфагу дэкIыгъэх. 18 А
мафэм Зиусхьаным Ибрам Iуагъэ дишIыгъ: «О бынэу
птекIыщтхэм Сэ мы чIыгур ясэты, Мысыр псыхъом

* 15:16 Амор цIыфхэр яхэбзэнчъагъэмэ апае а чIыгум тесы-
жьынхэ фимытхэу Тхьэм ыгъэнэфэгъэ уахътэм хъущтых.

къыщегъэжьагъэу адрэ псыхъошхоу Ефрат нэс: [19] къэн,
къэныз, къадмон, [20] хьат, периц, рефэ, [21] амор, къэнаІан,
гъыргъаш, еус цІыфхэм ячІыгу».

ЯпшІыкІухэнэрэ шъхьэр

Хэгъаррэ Исмахьилэрэ

16 [1] Ибрам шъузэу иІэгъэ Сарай сабый хэкІыщтыгъэп.
Сарай унэІут бзылъфыгъэ, Хэгъар ыцІэу, Мысы-
рым щыщэу иІагъ. [2] Сарай Ибрам риІуагъ: «Зиусхьаным
сабый къыситырэп. СиунэІут бзылъфыгъэ гуахь, ащ шъао
къысфилъфынкІи хъун». Сарай ыІорэм Ибрам едэІугъ.
[3] КъэнаІан хэгъэгум Ибрам илъэсипшІэ зыщэпсэум ыуж,
ащ ишъузэу Сарай иунэІут бзылъфыгъэу, Мысырым
щыщ Хэгъар шъузгуадзэкІэ ежь илІэу Ибрам ритыгъ.
[4] Ибрам Хэгъар гохьагъэти, Хэгъар лъэрмыхьэ хъугъэ.

Хэгъар лъэрмыхьэ зэрэхъугъэр къызешІэм, ибысым-
гуащэ зэримыпэсыжьэу ыублагъ. [5] Арыти Сарай Ибрам
риІуагъ: «Сэ гукъаоу сиІэр оры зилажьэр; сиунэІут къы-
остыгъ угохьанэу, ау сабый ышъо зыхэфэм, сызэримы-
пэсыжьэу фежьагъ; Зиусхьаным тиІоф къызэхерэф».

[6] «Мары, уиунэІут о пІэ илъ, – джэуап къытыгъ Иб-
рам, – епшІэ пшІоигъор ешІ». Сарай ащ пхъашэу дэзе-
кІонэу фежьагъэти, ар ыдэжь икІыжьи, хэхьажьыгъ.

[7] Зиусхьаным имэлэІич* шъоф нэкІым, Шур кІорэ
гъогум тет псынэкІэчъым дэжь ар щыІукІи, [8] еупчІыгъ:
«Сарай иунэІутэу Хэгъар! Тыдэ укъикІэу, тыдэ укІора?»
Хэгъар къыІуагъ: «Сибысымгуащэу Сарай ыдэжь сы-
къикІижьи, къыкІэстхъужьыгъ».

[9] Зиусхьаным имэлэІич къыІуагъ: «Уибысымгуащэ
дэжь гъэзэжьи, ащ фэІорышІ. [10] ЯпчъагъэкІэ плъытэн

---

* 16:7 Тхьэм мэлэІичэу зыкъыфигъэлъэгъуагъ.

умылъэкІыным нэсыфэ Сэ къыптекІыщтхэр згъэбэгъо-
щтых», – къыпигъэхъуагъ Зиусхьаным имэлэІич.

11 Джыри Зиусхьаным имэлэІич ащ къыриІуагъ:
«О улъэрымыхь, шъао къыпфэхъущт,
Исмахьил ащ фэус, сыда пІомэ Зиусхьаным къинэу
пщэчырэр къызэхихыгъ*.
12 О пкъо щыд Іэлым фэдэщт;
ежь зэкІэми язаоу, зэкІэ ежьым къезаоу,
Ышмэ зэкІэмэ ямызэгъэу щыІэщт ар».

13 Хэгъар Зиусхьанэу ежь къыдэгущыІагъэм цІэ фи-
шІыгъ: «Оры Ел-Рои, Тхьэу сыкъэзылъэгъурэр!»
Сыда пІомэ Хэгъар къыІуагъ: «Джыдэдэм сэ сыкъэ-
зылъэгъурэр слъэгъугъэ»**.
14 Ащ пае а псынэкІэчъым Бэр-Лахъай-Рои раІо***.
Ар зыдэщыІэр Къадэшрэ Бэрэдрэ азыфагу.
15 Хэгъар Ибрам шъао къыфилъфыгъ; Ибрам ыкъоу
Хэгъар къылъфыгъэм Исмахьил фиусыгъ. 16 Хэгъар шъао
къызыфелъфым, Ибрам илъэс тІокІиплІырэ хырэ ыны-
бжьыгъ.

ЯпшІыкІублэнэрэ шъхьэр

Ибрам Ибрахьим зэрэхъугъэр

17 1 Ибрам илъэс тІокІиплІырэ пшІыкІубгъурэм итэу Зиусхьаныр ащ къыфэлъагъуи, къыриІуагъ: «Ел-Шадай Сэры, ащ къикІырэр: ЛъэкІ пстэури ЗиІэ

* 16:11 Исмахьил – ижъырэ джуртыбзэкІэ къикІырэр: Тхьэм къызэхехы.

** 16:13 ЯтІонэрэ мэхьанэу иІэр: Шъыпкъэ дэдэу, сэ сыкъэзылъэгъурэр сэ зэсэлъэгъум ыуж псэоу сыкъэнагъа?

*** 16:14 Ижъырэ джуртыбзэкІэ къикІырэр: псэ зыхэлъэу, сэ Сыкъэзылъэгъурэм ипсынэкІэчъ.

Тхьэр. Сапашъхьэ щыпсэу, мыхъун зи къызыхэмыгъаф.
2 Іуагъэ къыбдэсшІынышъ, лІэужыбэ къыостыщт».

3 Ибрам чІыгум бгъэгукІэ зыридзыхыгъ, Тхьэм къы-
Іуагъ: 4 «Сэ джы Іуагъэ къыбдэсэшІы. О цІыф лъэпкъы-
бэмэ ятэпІашъэ ухъущт. 5 Ащ нахьыбэри Ибрам* пцІэ-
жьыщтэп, ау Ибрахьим пцІэщт, сыда пІомэ Сэ лъэпкъы-
бэмэ ятэу о усшІыщт. 6 О уилІакъо бэдэдэ Сэ сшІыщт:
цІыф лъэпкъхэри о къыптезгъэкІыщтых, пачъыхьэхэри
къыптекІыщтых! 7 Сэррэ оррэ, о къыптекІыгъэхэу къып-
кІэлъыкІощт лІэужхэми, зы лІэужым къикІэу адрэм кІоу,
мыкІодыжьын Іуагъэ къыжъудэсшІыщт: ори о къыпте-
кІыщтхэми Сэ шъуи Тхьэу сыщытыщт. 8 Ори о къып-
текІыщтхэми зэкІэ КъэнаІан хэгъэгоу хымэу о узыщып-
сэурэр егъэшІэрэм шъо шъуиенэу къышъостыщт; ахэми
я Тхьэу сыщытыщт».

9 Тхьэм Ибрахьимэ къыриІуагъ: «Ау ори СиІуагъэ
гъэцакІэ, джащ фэдэу уауж о къыптекІыщтхэми, зы
лІэужым къикІэу адрэм кІоу. 10 Сэ Іуагъэ къыжъудэс-
шІыгъэшъ, зэкІэ къыптекІыщтхэм ар арэгъэцакІ:
зэкІэ хъулъфыгъэу шъуиІэр сунэт шъушІын фае.
11 Сэррэ шъоррэ Іуагъэу тазыфагу илъым итамыгъэу
пышъуупкІ шъупкъышъол ыпакІэ**. 12 Зы лІэужым
къикІэу адрэм кІоу сыдрэ сабыеу, унэІут хъулъфы-
гъэу унэм къыщыхъугъэри, о къыптемыкІыгъэу, нэ-
мыкІ лъэпкъым тыжьынкІэ щышъущэфыгъэри, су-
нэт шІыгъэ орэхъу, къызыхъугъэм мэфий тешІагъэу.
13 О уиунэ къихъухьагъэри, о пхэмыкІыгъэу, уиты-
жьынкІэ пщэфыгъэри сунэт шІыгъэ орэхъух: унэм
къихъухьагъэри, пщэфыгъэри ары. Джаущтэу мыкІо-
дыжьын Іуагъэу Сэррэ шъоррэ тазыфагу дэлъым ита-
мыгъэ пкъышъолым телъ хъущт. 14 Сунэт амышІыгъэ

---

* 17:5 Ибрахьим – ижъырэ джуртыбзэкІэ къикІырэр: бэмэ ят.

** 17:11 Хъулъфыгъэм иукІытэпІэ пакІэ пыуупкІыныр – сунэт пшІыныр ары.

хъулъфыгъэу, зиукIытэпIэ IэпакIэ памыупкIыгъэр зы-
щыщ лъэпкъым хэкIодыкIыщт, СиIуагъэ зэриукъуа-
гъэм пае».

Сарай Сарэ зэрэхъугъэр

15 Тхьэм Ибрахьимэ джыри къыриIуагъ: «Уишъуз ащ
нахьыбэрэ Сарай епIожьыщтэп, ащ ыцIэщтыр Сарэ*.
16 Ащ Сэ сынэшIу щысфэнышъ, ащ къыхэкIыгъэу о
шъао къыостыщт. Сэ ащ сынэшIу щысфэнышъ, ащ
къытекIыщтых цIыф лъэпкъхэр, цIыф лъэпкъмэ япа-
чъыхьэхэри ащ къытекIыщтых».
17 Ибрахьимэ бгъэгукIэ зыридзыхыгъ, ау щхыпцIи,
ежь-ежьырэу зэриIожьыгъ: «Илъэсишъэ зыныбжьым са-
бый къыфэхъунэуи? Илъэс тIокIиплIырэ пшIырэ зыныбжь
Сарэ сабый къылъфынэуи?» 18 Ибрахьимэ Тхьэм риIуагъ:
«Исмахьилэ псэоу, ащ унэшIу къыщыфэми екъу!»
19 Тхьэм къыIуагъ: «Хьау, уишъузэу Сарэ шъао къып-
филъфыщт, о ащ Исхьакъ** цIэу фэуусыщт; мыкIоды-
жьын зэзэгъыныгъэ Сэ ащи, ащ текIыщтхэми адэс-
шIыщт. 20 ИсмахьилэкIи о уилъэIу Сэ зэхэсхыгъэ: мары
Сэ ащ сынэшIу щысфэщт, быныбэ къытезгъэкIынышъ,
инэу-инэу згъэбэгъощт; пщы пшIыкIутIумэ ар ятэщт;
Сэ ащ цIыф лъэпкъышхо къытезгъэкIыщт. 21 Ау Iуагъэр
зыдэсшIыщтыр – илъэс зытешIэкIэ, мы охътэ дэдэм,
Сарэ къыпфилъфыщт Исхьакъ ары». 22 Джаущтэу Ибра-
хьимэ къыриIуи, Тхьэр IукIыжьыгъ.
23 ЕтIанэ Ибрахьимэ ыкъоу Исмахьили, зэкIэ иунэ
къихъухьагъэхэми, зэкIэ итыжьынкIэ ыщэфыгъэхэми,
зэкIэ иунэ хъулъфыгъэу исымэ яукIытапIэмэ апакIэхэр
пиупкIыгъэх. Тхьэм къыриIуагъэр зэкIэ ащ ыгъэцэ-
кIагъ. 24 Ибрахьимэ сунэт зашIым, илъэс тIокIиплIырэ
пшIыкIубгъурэ ыныбжьыгъ. 25 Исмахьилэ, ащ ыкъо, су-

* 17:15 Сарэ – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: пщыгуащ.

** 17:19 Ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: ар мэщхы.

нэт зашIым, илъэс пшIыкIущ ыныбжьыгъ. 26 А зы ма-
фэм Ибрахьими ащ ыкъоу Исмахьили сунэт ашIыгъэх.
27 Ащ игъусэхэу зэкIэ хъулъфыгъэу иунэ исыгъэхэр,
унэм къихъухьагъэхэри, хымэ лъэпкъымэ тыжьынкIэ
къащащэфыгъэ цIыфхэри сунэт ашIыгъэх.

ЯпшIыкIуенэрэ шъхьэр

Тхьэр Ибрахьимэ дэжь къызэреблэгъагъэр

18 1 Зиусхьаныр Мамрэ чъыгэялъэм дэжь Ибрахьимэ
къыщыфэлъэгъуагъ – мафэр анахь зыщыжъоркъэу,
щэтырым ичIэхьапIэ дэжь ар зыщэсым. 2 Ибрахьимэ
ынапIэхэр къыIэтхи зэплъэм, хъулъфыгъищ пэчIына-
тIэу ылъэгъугъ. Ахэмэ апэгъочъи, чIыгум нэсэу шъхьа-
щэ афишIи, 3 къыIуагъ: «Сизиусхьан, нэшIукIэ укъысэ-
плъымэ, уиIумэт уемыбгъукIу. 4 Псы тIэкIу къышъуфа-
хьынышъ, шъулъакъохэр шъутхьакIыных; мы чъыгым
ычIэгъ зыщыжъугъэпсэфын. 5 Сэ шъушхын къэсхьын,
кIуачIэ шъушIынышъ, шъуигъогу шъутехьажьын – шъу-
иIумэт шъукъеолIагъэмэ». Ахэмэ къаIуагъ: «Дэгъу, зэрэ-
пIорэм фэдэу шIы».
6 Ибрахьимэ псынкIэу Сарэ дэжь щэтырым чIэлъади,
риIуагъ: «Анахь хьаджыгъэ дэгъум щыщэу шэпхъищ*
псынкIэу пшэри, хьалыгъу мыкIу-мыпш гъажъэ». 7 Иб-
рахьимэ Iэхъогъум чъагъэ, шкIэ пщэр дэгъу, ыл шъабэу
къахихи, унэIутым ритыгъ псынкIэу къыгъэхьазырынэу.
8 Ибрахьимэ щхыури, щэри, шкIэлыри хьакIэмэ апа-
шъхьэ ригъэуцуагъэх. Ахэр ошхэфэ, ежь чъыг чIэгъым
чIэтэу яжагъ.
9 ЕтIанэ ахэр къеупчIыгъэх: «Тыдэ щыIа уишъузэу
Сарэ?» Ащ джэуап къытыжьыгъ: «Мары, щэтырым

* 18:6 Шэпхъищ – килограмм тIокIым фэдиз.

чIэс». 10 Арыти Зиусхьаным къыIуагъ: «КъэкIорэ илъэ-
сым, шIокI имыIэу, мыщ фэдэ уахътэм уадэжь къэз-
гъэзэжьыщт, джащыгъум уишъузэу Сарэ шъао къыфэ-
хъущт».

Ащ ыкIыбыкIэ щыIэ щэтырым дэжь щытэу Сарэ къэ-
даIощтыгъэ. 11 Ибрахьими Сари жъы хъугъагъэх, Сарэ
бзылъфыгъэ хабзэр къыхэфэжьыщтыгъэп. 12 Сарэ щхы-
гъэ, ыгукIи зэриIожьыгъ: «Сэ жъы сыхъугъах, сизиус-
хьани жъы хъугъэ, сэра джыри ащ фэдэ тхъагъо ащ хэз-
гъотэжьыщтыр?»

13 Зиусхьаным Ибрахьимэ къыриIуагъ: «„Жъы сыхъу-
гъэу, шъыпкъэмкIэ, сабый къысфэхъун ылъэкIына?“ –
ыIуи, сыда Сарэ зыкIэщхыгъэр? 14 Зиусхьаным фызэ-
шIомыкIын горэ щыIа? Згъэнэфэгъэ уахътэм, къэкIорэ
илъэсым, Сэ уадэжь къэзгъэзэжьыщт, Сари шъэожъые
иIэщт». 15 Сарэ къэщынагъэу пцIы къыусыгъ: «Сэ сыщ-
хыгъэп». Ау Ащ къыриIуагъ: «Хьау, о укъэщхыгъ».

Сэдом фэгъэхьыгъэу
Ибрахьимэ Тхьэм зэрелъэIугъэр

16 ХьакIэхэр ягъогу лъагъэкIотэнэу къэтэджыжьхи, Сэ-
дом ылъэныкъокIэ кIэим дэплъагъэх. Ибрахьимэ ыгъэ-
кIотэжьынхэу ахэмэ адежьагъ. 17 Зиусхьаным къыIуагъ:
«Сэ сигухэлъхэр Ибрахьимэ шIосыушъэфына? 18 ЦIыф
лъэпкъ ин, лъэпкъ кIочIэшхор Ибрахьимэ текIыщт
шъыпкъ ыкIи ащ ихьатыркIэ чIыгум тет лъэпкъ пстэу-
ми Тхьэм ынэшIу ащифэщт. 19 Ащ пай Сэ ар къазкIы-
хэсхыгъэри – ежь исабыйхэми, зэкIэ текIыщтхэми зэ-
фагъэрэ шъыпкъагъэрэ алэжьэу, Зиусхьаным игъогу
рыкIонхэу унашъо афишIыныр ары. Джащыгъум Сэ,
Зиусхьаным, Ибрахьимэ пае къэсIуагъэр зэкIэ згъэцэ-
кIэжьыщт».

20 ЕтIани Зиусхьаным къыIуагъ: «Сэдомрэ Iаморэрэ зы-
гъэмысэрэ тхьаусыхэ макъэр ины, ахэмэ япсэкIодшIа-
гъи ин дэд. 21 Сехынышъ, ахэр зыгъэмысэрэ тхьаусыхэ

макъэу къыслъыIэсырэм фэдэу лажьэ яIэмэ сыкъеп-
лъыщт. Аущтэу щымытми, сэ къэсшIэщт».
22 ЛIыхэр ащ IукIыжьхи, Сэдом кIуагъэх, ау Ибрахьи-
мэ ыпашъхьэ Тхьэр къинагъ. 23 Ащ къекIуалIи, Ибра-
хьимэ къыIуагъ: «Адэ джы О зэфагъэ зиIэр бзэджашIэм
игъусэу бгъэкIодыщта? 24 Зэфагъэ иIэу мы къалэм нэ-
бгырэ шъэныкъо дэсынкIи мэхъуба? Зэфагъэ зиIэ нэ-
бгырэ шъэныкъомэ яхьатыркIэ фэмыгъэгъоу, мы чIы-
пIэр бгъэкIодыщта? 25 Ащ фэдэ хъун ылъэкIынэп! Ащ
фэдэ О пшIэнэп! Зэфагъэ зиIэр бзэджашIэм дэбгъэкIо-
дынэп, бзэджашIэм къыщышIырэр зэфагъэ зиIэм къе-
хъулIэнэп! Ащ фэдэ хъун ылъэкIынэп! ЗэкIэ чIыгум и
ХьыкумышIэ мызафэу зекIонэуи?» 26 Зиусхьаным къы-
Iуагъ: «Къалэу Сэдом зэфагъэ иIэу нэбгырэ шъэныкъо
Сэ къыдэзгъуатэмэ, ащыгъум ахэмэ яхьатыркIэ Сэ а
къалэр сымыгъэкIодэу къэзгъэнэжьыщт».
27 Ибрахьимэ джыри къыIуагъ: «Мары сэ, сысап ыкIи
сыяжь, ау Зиусхьаным сыдэгущыIэнэу гу тесшIыхьагъ:
28 зэфагъэ зиIэр нэбгырэ шъэныкъом нэсынкIэ нэбгы-
ритф щыкIэнкIи мэхъу, адэ а тфэу щыкIэщтым пае О
зэрэкъалэу бгъэкIодыщта?» Зиусхьаным къыIуагъ: «Згъэ-
кIодыщтэп, нэбгырэ тIокIитIурэ тфырэ ащ къыдэзгъуа-
тэмэ».
29 Ибрахьимэ игущыIэ къыпидзэжьыгъ: «Адэ ащ тIо-
кIитIу къыдэкIымэ?» Тхьэм къыIуагъ: «ТIокIитIумэ яхьа-
тыркIи ар сшIэщтэп». 30 Ибрахьимэ къыIуагъ: «Зиусхьа-
ныр орэмыгубж къэсIощтым пае: ащ нэбгырэ щэкI дэ-
бгъотэнкIи мэхъуба?» Зиусхьаным къыIуагъ: «Зэфагъэ
иIэу нэбгырэ щэкI дэзгъуатэми, ар згъэкIодыщтэп».
31 Ибрахьимэ къыIуагъ: «Зиусхьаным сеупчIынэу сэ гу
тесшIыхьагъ: адэ нэбгырэ тIокI нахь къыдэмыкIымэ?»
Зиусхьаным къыIуагъ: «ТIокIым ихьатыркIи згъэкIоды-
щтэп».
32 Ибрахьимэ къыIуагъ: «Зиусхьаныр орэмыгубж – джы-
ри зы упчI: адэ ащ нэбгырипшI нахь къыдэмыкIымэ?»

Зиусхьаным къыIуагъ: «ПшIым ихьатыркIи згъэкIоды-
щтэп». 33 Зиусхьаным къыIоштыр къызеухым IукIыжьыгъ,
ежь Ибрахьимэ ядэжь къыгъэзэжьыгъ.

ЯпшIыкIубгъонэрэ шъхьэр

Сэдомрэ Iаморэрэ якIодыкI

19 1 МэлэIичитIу пчыхьэм ехъулIэу Сэдом къэкIуагъ.
Къэлэ къэлапчъэм Лотэ Iусыгъ. ГъогурыкIохэр зе-
лъэгъухэм, ар апэгъокIынэу къэтэджыгъ, чIыгум нэсэу
шъхьащэ афишIи, 2 къыIуагъ:

«Сизиусхьанхэр! ШъуиIумэт иунэ шъукъеблагъ, чэщыр
щишъухын, шъулъакъохэри шъутхьакIынхэшъ, пчэды-
жьым шъуигъогу шъутехьажьын». Ау ахэмэ къаIуагъ:
«Хьау, тэ урамым чэщыр щитхыщт».

3 Ау лъэшэу ялъэIугъэти, къезэгъыгъэх. Лотэ ахэр иунэ
къыщагъэх, ешхэ-ешъо афишIыгъ, хьалыгъу мыкIу-мыпш
афигъажъи, ыгъэшхагъэх. 4 Ахэр чъыенхэу гъолъыжьы-
гъо имыфэхэзэ, къэлэдэсхэм – ныбжьыкIэм къыщегъэ-
жьагъэу анахьыжъым нэс зэкIэ хъулъфыгъэу Сэдом дэ-
сымэ – Лотэ иунэ бгъу пстэумкIи къауцухьагъ. 5 Лотэ
къыращи, къыраIуагъ: «Тыдэ щыIэх чэщым щыIэнхэу о
къыпфэкIогъэ лIыхэр? Къытфищых ахэр, тэ ахэмэ емы-
кIу ятхыщт».

6 Лотэ пчъэшъхьаIум къытеуцуагъ, ыкIыбыкIэ пчъэр
зэфишIи, 7 къариIуагъ: «Скъошыхэр, сышъолъэIу, бзэджа-
гъэ шъумышIэ. 8 Мары хъулъфыгъэ зымышIагъэ пхъуитIу
сиI; ахэр сэ къышъуфисщынхэшъ, шъузыфаер яшъушI;
ау мы цIыфмэ зи яшъумыIу, къысщыгугъхэу сиунэ къи-
хьагъэмэ зи яшъумышI!»

9 Ау ахэмэ къаIуагъ: «Моу IукI! Хымэ цIыфэу мыщ
къэкIуагъэм джы тэщ пае хьыкум ышIынэу ары! Ахэ-
мэ ятшIэщтгъагъэм нахь Iаеу джы о тыкъыбдэзекIощт».

Лотэ лъэшэу къыжэхахьэхэзэ, пчъэр хаутынэу къекІо-
лІагъэх. 10 Ау хьакІэмэ Лотэ унэм ращэжьи, пчъэр къы-
рагъэтыжьыгъ. 11 Унэпчъэ ихьапІэм Іут цІыфхэр, ини
цІыкІуи, амылъэгъушъунэу къашІыгъэх, ащ къыхэкІэу
пчъэ ихьапІэм сыд фэдизрэ лъыхъугъэхэми, ахэмэ ар
къагъотын алъэкІыгъэп.

12 ХьакІэмэ Лотэ къыраІуагъ: «Хэта мы къалэм джыри
щыуиІэр? Махълъэ, пкъохэр, ппхъухэр е нэмыкІ горэ-
хэр? ЗэкІэ мы къалэм дэщ. 13 Мы къалэр тэ дгъэкІо-
дыщт: мыщ дэсхэр зыгъэмысэрэ тхьаусыхэ макъэу Зиус-
хьаным лъыІэсыгъэр ины дэдэти, къалэр дгъэкІодынэу
Зиусхьаным тыкъигъэкІуагъ».

14 Лотэ къикІи, имахълъэхэу, ыпхъухэр зыщэщтхэм
ариІуагъ: «ПсынкІэу мы къалэм шъудэкІ! Зиусхьаным
ар джыдэдэм ыгъэкІодыщт». Ау ар мэсэмэркъэоу махъ-
лъэмэ къашІошІыгъ.

15 Нэф къэшъ зэхъум, мэлэІичмэ Лотэ агъэгуІэу ау-
благъ: «ПсынкІэ, уишъузрэ ппхъуитІурэ дэщых! Армыр-
мэ къалэр зыдгъэпщынэжькІэ, ори удэкІодэщт!»

16 Ау ащ кІыхьэ-лыхьэ зырегъэшІыти, мэлэІичмэ, Зи-
усхьаным Лотэ гукІэгъоу къыфишІырэм ихьатыркІэ,
Лоти ащ ишъузи, ыпхъуитІуи аІэхэр къаубытхи, къалэм
къыдащыгъэх. 17 Къалэм дэкІыгъахэхэу, ахэмэ ащыщ
горэм Лотэ риІуагъ: «Ппсэ къэухъумэжь! Укъызэмы-
плъэкІ, кІэйми укъыщымыуцу, къушъхьэм екІужь, ар-
мырмэ ухэкІодэщт!» 18 Ау Лотэ ахэмэ къариІуагъ: «Хьау,
си Зиусхьан! 19 О уиІумэт унэшІу къыщыпфагъ, ин дэд
гукІэгъоу къысфэпшІыгъэри: псэоу сикъэбгъэнэжьыгъ!
Ау сэ къушъхьэм сынэсын слъэкІыщтэп – тхьамыкІа-
гъор къыскІэхьанышъ, сыхэкІодэщт. 20 Мары мо къалэр
нахь благъ, ащ унэсын плъэкІыщт, ар цІыкІушъ. Ащ
сычъэщт, – ар цІыкІу, ащ сынэсынышъ, псэоу сыкъэ-
нэжьыщт».

21 «Дэгъу, – ыІуагъ мэлэІичым, – а уилъэІуи къып-
фэсшІэщт: о зыфэпІорэ къалэр згъэкІодыщтэп. 22 Ау

зыгъэпсынкI, ащ о унэмысэу, Сэ сиIоф езгъэжьэн слъэ-
кIыщтэп».

Ащ къыхэкIэу ары къалэм ЦэуIар* зыкIыфаусы-
гъэр.

23 Лотэ ЦэуIар къызэсым, тыгъэм чIыгум зыкъыты-
риIэтыкIыгъагъ. 24 ЕтIанэ Зиусхьаным Сэдомрэ Iамо-
рэрэ, ощхым фэдэу тхъомзашхъорэ машIорэ Зиусхьа-
ным ыдэжь ошъогум къикIэу къатырикIагъ. 25 А къэли-
тIури, кIэйри, а къалэхэм адэсхэри, чIым къытекIэхэри
зэкIэ ыгъэкIодыгъэх. 26 Ау Лотэ ишъуз зэплъэкIыгъэти,
щыгъу пкъэоу чъыгъэ.

27 Ибрахьимэ пчэдыжьым жьэу къэтэджи, Зиусхьаным
ыпашъхьэ зыщитыгъэ чIыпIэм къэкIуагъ. 28 Сэдомрэ Iамо-
рэрэ ялъэныкъуи кIэйри къызеплъыхьэхэм, ылъэгъугъ:
хьакум Iугъор къызэрикIэу, чIыгум Iугъор къытекIы.

29 Джаущтэу кIэим дэт къалэхэр ыгъэкIодхэзэ, Тхьэр
Ибрахьимэ егупшысагъ, Лоти зыдэсыгъэ къалэхэр зы-
гъэкIодыгъэ тхьамыкIагъом къыIэкIихыжьыгъ.

Лотрэ ыпхъухэмрэ

30 Лотэ ЦэуIар къыдэкIыжьи, ыпхъуитIуи игъусэу къу-
шъхьэм щыпсэухэу рагъэжьагъ. ЦэуIар дэсынкIэ ар
щынэщтыгъэ. Ыпхъухэр игъусэу ар гъочIэгъым чIэсыгъ.
31 Зэгорэм ыпхъу нахьыжъ нахьыкIэм риIуагъ: «Тятэ
жъы мэхъу, тыдэкIи чIыгум зэрэщыхабзэу, тэ къыдго-
хьан цIыф чIыгум тетыжьэп. 32 Арышъ, тятэ санэ едгъэ-
шъонышъ, ащ тыголъыщт, тятэми зытекIыщтхэр, ти-
лIакъо мыкIодынэу».

33 А чэщым ахэмэ ятэ санэ рагъашъуи, пхъу нахьыжъыр
ихьи, ятэ къыголъыгъ, къехъулIагъэр зылIэужыгъор ятэ
къышIагъэп – ар къызыгъолъыгъэри зытэджыжьыгъэ-
ри. 34 КъыкIэлъыкIорэ мафэм пхъу нахьыжъым нахьы-
кIэм риIуагъ: «Мары сэ тыгъосчэщ тятэ сыголъыгъ; мы

* 19:22 ЦэуIар – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: цIыкIу.

чэщыми санэ едгъэшъонышъ, ори ихьи, ащ къыголъ;
тятэми зыхэкIыщтхэр, тилIакъо мыкIодынэу». 35 А чэ-
щыми ятэ санэ рагъэшъуагъ: пхъу нахьыкIэр ихьи,
ащ къыголъыгъ, ау къехъулIагъэр зылIэужыгъор ятэ
къышIагъэп – ар къызыгъолъыгъэри, зытэджыжьыгъэ-
ри. 36 Джаущтэу Лотэ ыпхъуитIуи ятэкIэ лъэрымыхь
хъугъэх.
37 Нахьыжъым шъао къыфэхъуи, ащ Моаб фиусыгъ.
Ар непэрэ Моаб цIыфхэм ят. 38 Джащ фэдэу нахьыкIэми
шъао къыфэхъугъ, ащ цIэ фиусыгъ: Бэн-Iами. Джы
къызнэсыгъэми ар непэрэ Iамон цIыфхэм ят.

ЯтIокIэнэрэ шъхьэр

Ибрахьимэ
Абимэлэх дэжь зэрэщыIагъэр

20 1 Ибрахьимэ а чIыпIэм икIыгъ, къыблэ лъэны-
къомкIэ щыIэ шъоф нэкIым кIуи, Кадесрэ Шур-
рэ азыфагу дэтIысхьагъ; нэужым Гъэрар къэкIуагъэу дэ-
сыгъ. 2 Ишъузэу Сарэ Ибрахьимэ шыпхъукIэ еджэщты-
гъэ. Гъэрар ипачъыхьэу Абимэлэх къыгъакIохи, Сарэ
ыдэжь аригъэщагъ.
3 Ау чэщым Тхьэр пкIыхьапIэкIэ Абимэлэх къыфа-
кIуи, къыриIуагъ: «Мы бзылъфыгъэр шъузкIэ зэрэпш-
тагъэм пае улIэщт, сыда пIомэ ащ лIы иI». 4 Абимэлэх
бзылъфыгъэм нэсыгъагъэпти, къыIуагъ: «Зиусхьан! Адэ
лажьэ зимыIэ цIыфхэр О бгъэкIодыщтха? 5 А цIыфым
сэ къысиIуагъи ар ышыпхъоу! Бзылъфыгъэми а дэдэр
къысиIуагъ: „Ар сэ сшы“. Сыгу тхьэгъэпцIыгъэ имы-
лъэу, сIэхэри къабзэхэу, сэ аущтэу сызекIуагъ». 6 ПкIы-
хьапIэкIэ Тхьэм ащ къыриIуагъ: «Сэри сэшIэ угу тхьэ-
гъэпцIыгъэ имылъэу ар о зэрэпшIагъэр, джащ пае сапа-
шъхьэ псэкIод щыозгъэшIагъэп – ащ унэзгъэсыгъэп.

[7] Джы лІым ишъуз етыжь, ар тхьэлІыкІу, ощ пае Тхьэм
елъэІунышъ, о псэоу укъэнэжьыщт. Ау емытыжьмэ, зэ-
гъашІэ, ори уилІакъуи зэкІэ шъыпкъэ дэдэмкІэ шъу-
лІэщт».

[8] Пчэдыжьым жьэу Абимэлэх зэкІэ иІумэтхэр къыу-
гъойхи, а гущыІэхэр къафиІотэжьыгъэх – цІыфхэри лъэ-
шэу щтагъэх. [9] Абимэлэх Ибрахьимэ къаригъащи, егыигъ:
«Сыда о къытэпшІагъэр? Сэри сипачъыхьагъуи псэкІо-
дышхо тэмыгъашІэ мыхъунэу, сыд мыхъуна къыосшІа-
гъэр? Аущтэу ашІырэп! ЗэрымызекІохэ хабзэу укъыздэ-
зекІуагъ». [10] Абимэлэх Ибрахьимэ еупчІыгъ: «Сыда аущтэу
зыкІэпшІагъэр?»

[11] Ибрахьимэ къыІуагъ: «Мы чІыпІэм Тхьэм ищына-
гъо щыряІэпышъ, сишъуз пае саукІыщт сІуи, сегупшы-
сагъ. [12] ЕтІани сэ ар сшыпхъу шъыпкъ; ар сятэ ыпхъу, ау
сянэ ыпхъоу щытэп; сишъузэу хъугъэ. [13] Сятэ иунэ сы-
рищи, къэскІухьэзэ сыпсэунэу Тхьэм сызырещажьэм,
сэ ащ есІогъагъ: „ГукІэгъу къысфэшІ, тыдэ тыкІуагъэ-
ми, сэ усшыпхъоу яІу“».

[14] Абимэлэх мэл-пчэнхэри, былым пІашъэхэри, унэІут
хъулъфыгъэхэри бзылъфыгъэхэри Ибрахьимэ къыри-
тыгъэх, Сари къыІэкІигъэхьажьыгъ. [15] Абимэлэх къы-
риІуагъ: «Мары, сичІыгу уапашъхьэ илъ: узыфаем щы-
псэу».

[16] Сарэ къыриІуагъ: «Мары, пшы тыжьын ахъщэ мин
къесэты. Ащ узхэт цІыфхэм апашъхьэкІэ уигукъао ыпщы-
ныжьыщт, унапи ыукъэбзыжьыщт». [17] ЕтІанэ Ибрахьимэ
Тхьэм елъэІугъэти, Тхьэм Абимэлэхи, ащ ишъузи,
иунэІут бзылъфыгъэхэри ыгъэхъужьыгъэх, нахьыпэ фэ-
дэу, сабыйхэри къафэхъунхэ алъэкІынэу. [18] Ащ ыпэкІэ
Зиусхьаным Абимэлэх иунэ зэкІэ ис бзылъфыгъэхэм са-
бый амыгъотынэу ышІыгъагъ Ибрахьимэ ишъузэу Сарэ
ыпкъ къикІыкІэ.

ЯтІокІэнэрэ зырэ шъхьэр

Исхьакъ икъэхъукI

21 [1] Къызэриlуагъэу, Зиусхьаныр Сарэ нэшIукIэ къе-
плъыгъ; къызэригъэгугъагъэр къыгъэшъыпкъэжьыгъ.
[2] Сарэ ышъо сабый хафи, Тхьэм къыриIогъэгъэ уахътэм
тефэу, Ибрахьимэ ижъыгъом шъао къыфилъфыгъ. [3] Иб-
рахьимэ ыкъоу къыфэхъугъакIэм, Сарэ шъаоу къыфи-
лъфыгъэм, Исхьакъ фиусыгъ.

[4] Тхьэм унашъо къызэрэфишIыгъагъэм тетэу, ар яенэ-
рэ мафэм сунэт ышIыгъ. [5] Исхьакъ къызыфэхъум, Ибра-
хьимэ илъэсишъэ ыныбжьыгъ.

[6] Сарэ къыIуагъ: «Тхьэм къысишIагъэр щхэны: хэт си-
къэбар зэхихми, ар щхыщт». [7] ЕтIани къыIуагъ:

«Хэт Ибрахьимэ къыриIоныя Сарэ сабый быдз ригъэ-
шъонэу? Ау мары, ащ ижъыгъом сэ шъао къысфэхъугъ».

[8] Сабыир ины хъуи, быдзым пагъэзыжьыгъ, Исхьакъ
быдзым зыпагъэзыжьыгъэ мафэм Ибрахьимэ ешхэ-ешъо-
шхо ышIыгъ.

Тхьэм Исмахьилэ къызэриухъумагъэр

[9] ЕтIанэ Мысырым щыщ Хэгъарэ Ибрахьимэ къы-
филъфыгъэ шъэожъыер Исхьакъ* дэджэгоу зелъэгъум,
[10] Сарэ Ибрахьимэ риIуагъ: «Мы унэIут бзылъфыгъэри
ыкъуи унэм ифых, сыда пIомэ унэIут бзылъфыгъэм
ыкъо, сэ скъоу Исхьакъ фэдэу, тэ тауж тикIэн IукIэ-
жьын фитэп». [11] Ыкъо фэгъэхьыгъэу зэхихыгъэ гущыIэ-
хэр Ибрахьимэ ыгу къыхэуагъэх. [12] Ау Тхьэм Ибрахьимэ
къыриIуагъ: «КIэлэхъумрэ унэIут бзылъфыгъэмрэ апае

---

* 21:9 Джурт Iэпэрытхым гущыIэу «Исхьакъ» хэтэп. Урымы-
бзэкIэ тхыгъэм а гущыIэр хэт.

угу хэмыгъэкI. Сарэ къыуиIорэм едэIу, сыда пIомэ Ис-
хьакъ текIыщтхэр арых о уибынкIэ зэджэщтхэр. [13] Унэ-
Iут бзылъфыгъэм ыкъуи Сэ цIыф лъэпкъ тезгъэкIыщт,
сыда пIомэ ари о пхэкIыгъ».

[14] Ибрахьимэ пчэдыжьым гъомлапхъэрэ псы нэтырэ
Хэгъарэ ритыхи, ытамэ ахэр тырилъхьэхи, кIэлэхъури
игъусэу ытIупщыгъ. Хэгъарэ ежьи, БэрщэбаI ишъоф
нэкI щыгъощагъ.

[15] Нэтым псэу итыр зеухым, кIэлэхъур кондэ чIэгъ го-
рэм чIилъхьагъ. [16] Ежь IукIи, мычыжьэу, щэбзэщэ тIуп-
щыгъэр зынэсыщтым фэдизэу, тIысыгъэ, сыда пIомэ
егупшысэщтыгъэ: «КIэлэхъур зэрэлIэрэр слъэгъун слъэ-
кIыщтэп». КIэлэхъум пэчIынатIэу тIысыгъэу, ар ыма-
къэ Iэтыгъэу гъыщтыгъэ.

[17] Ау Тхьэм кIэлэхъум ымакъэ къызэхихыгъэти, Тхьэм
имэлэIич уашъом къиджыкIи, Хэгъарэ къыриIуагъ: «Сыда
къыохъулIагъэр, Хэгъар? Умыщын! КIэлэхъоу къэбгъэна-
гъэм ымакъэ Тхьэм къызэхихыгъ. [18] Къэтэдж, кIэлэхъур
къэIэти, гъэрэхьат, зыкъегъэшIэжь! Сэ ащ цIыф лъэпкъы-
шхо тезгъэкIыщт». [19] ЕтIанэ Тхьэм ащ ынэхэр къызэтри-
хыгъэхэти, псы итэу псынэ Хэгъарэ ылъэгъугъ. Ащ екIуа-
лIи, нэтым псы изы къышIи, кIэлэхъур псы ригъэшъуагъ.

[20] Тхьэр кIэлэхъум кIыгъугъ. Ащ хэхъуагъ, шъоф нэ-
кIым щыпсэущтыгъэ, щэбзэгъао хъугъэ. [21] Ар Паран
шъоф нэкIым щыпсэущтыгъэ; шъуз фэхъущтыр янэ
Мысыр хэгъэгум къыфырищыгъагъ.

Ибрахьимэ Абимэлэх зэзэгъыныгъэ зэрэдишIыгъэр

[22] А уахътэм тефэу, Абимэлэх идзэпащэу Пихъол кIы-
гъоу къакIуи, Ибрахьимэ къыриIуагъ: «О сыд пшIагъэми,
Тхьэр сыдигъуи уигъус. [23] Джы Тхьэм ыпашъхьэ тхьэ-
лъанэ къыщысфэшI, сэри, сэ скъуи, скъо ыкъуи уиягъэ
къытэмыгъэкIынэу, сэ гукIэгъу къызэрэпфэсшIыгъэм
фэдэу, сэри чIыгоу о узщыхымэми гукIэгъу къытфэп-
шIынэу». [24] Ибрахьимэ тхьэлъанэ ышIыгъ.

25 ЕтIанэ Абимэлэх ицIыфмэ псынэр зэрэтырахыгъэм
пае етхьаусыхылIагъ. 26 Ежь Абимэлэх къыIуагъ:

«Ар зышIагъэр сшIэрэп, ори къысэпIуагъэп, непэ
къызнэсыгъэм ар зэхэсхыгъэп».

27 Арыти Ибрахьимэ мэл-пчэнхэри, былым пIашъэхэри
Абимэлэх ритыхи, Iуагъэ дишIыгъ. 28 Шъынэбзэу блы
шъхьафэу ыгъэуцугъэти, 29 Абимэлэх къеупчIыгъ: «Сыда
мы шъынэбзиблыр шъхьафы зыкIэпшIыгъэр?» 30 Ибра-
хьимэ къыIуагъ: «Мы шъынэбзиблыр сэ сшъхьэкIэ къы-
осэтых, мы псынэр сэ зэрэстIыгъэм ишыхьат хъунхэу
сIыхых». 31 Тхьэлъанэ зыщызэдашIыгъагъэм къыщегъэ-
жьагъэу а чIыпIэм БэрщэбаIкIэ* еджэх.

32 БэрщэбаI Iуагъэ Ибрахьимэ щыдишIи, Абимэлэхрэ
идзэпащэу Пихъолрэ Фылист хэгъэгум къагъэзэжьыгъ.
33 БэрщэбаI дэжь тамарискэ чъыг цIыкIу Ибрахьимэ
щигъэтIыси, Зиусхьанэу Тхьэу МыкIодыжьыщтым** а
чIыпIэм щелъэIугъ. 34 Ащ ыуж Ибрахьимэ Фылист хэ-
гъэгум джыри бэрэ щыпсэугъ.

ЯтIокIэнэрэ тIурэ шъхьэр

Тхьэм Ибрахьимэ зэриушэтыгъэр

22 1 А хъугъэ-шIагъэхэм ауж Тхьэм Ибрахьимэ ыушэ-
тыгъ. «Ибрахьим!» – къыриIуагъ ащ Тхьэм. «Сы-
къэдаIо!» – къыIуагъ Ибрахьимэ. 2 Тхьэм къыIуагъ:
«Пкъо зыкIыгъэгъуи, шIу плъэгъурэ пкъо закъоу Ис-
хьакъ, Морый чIыгум кIо, джащ ит къушъхьэмэ ащыщэу
Сэ къыозгъэлъэгъущтым пкъо къурмэнгъэст щышI».

---

* 21:31 БэрщэбаI – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: блымэ япсын е тхьэлъанэм ипсын.

** 21:33 Тхьэу МыкIодыжьыщтыр – ижъырэ джуртыбзэкIэ къызэраIорэр: Ел Олам.

3 Ибрахьимэ пчэдыжьым жьэу къэтэджи, ищыд ыгъэ-
хьазырыгъ, иунэIутхэм ащыщэу нэбгыритIурэ ыкъоу
Исхьакърэ зэригъэгъусэхи, къурмэнгъэстым пае машIор
зэришIыщт пхъэхэри ыкъутэхи, Тхьэм зыфиIогъэ чIы-
пIэм ежьагъ. 4 Ящэнэрэ мафэм Ибрахьимэ а чIыпIэр
чыжьэкIэ ылъэгъугъ. 5 Арыти Ибрахьимэ иунэIутитIумэ
ариIуагъ: «Мыщ шъо шъущытыгу, щыдым шъуфэсакъ.
Тэ, сэррэ скъорэ тыкIонышъ, Тхьэм шъхьащэ фэтшIын,
етIанэ шъуадэжь къэдгъэзэжьыщт».

6 Пхъэу къурмэнгъэстыр зэришIыщтыр ыкъоу Ис-
хьакъ ыплIэIу рилъхьагъ, шъэжъыемрэ машIомрэ ышти,
тIури зэдэкIуагъэх. 7 Исхьакъ Ибрахьимэ риIуагъ: «Тат!»
Адрэм къыриIожьыгъ: «Сыд, сикIал?» Ыкъо къыIуагъ:
«Мары машIори пхъэхэри, тыдэ щыIа адэ къурмэнгъэст
тшIыщт шъынэр?» 8 Ибрахьимэ къыIуагъ: «Тхьэм Ежь
къыгъотыщт къурмэнгъэст тшIыщтыр, сишъау». ТIуми
зэкIыгъоу апэ рагъэхъугъ. Джаущтэу ахэр зэгъусэу кIо-
щтыгъэх.

9 Тхьэм чIыпIэу Ибрахьимэ къыригъэлъэгъугъэм зынэс-
хэм, Ибрахьимэ ащ къурмэншIыпIэ щигъэпсыгъ, пхъэхэ-
ри тырилъхьагъэх, ыкъоу Исхьакъ зэкIоцIипхи, къурмэн-
шIыпIэм пхъэмэ акIыIу ышIыгъ. 10 Ибрахьимэ ыкъо шIуи-
бзынэу шъэжъыер тырищэягъ. 11 Ау Зиусхьаным имэлэIич
уашъом ымакъэ къиIукIэу, къеджагъ: «Ибрахьим! Ибра-
хьим!» Ибрахьимэ къыIуагъ: «Мары сэ!» 12 Зиусхьаным
имэлэIич къыIуагъ: «КIэлэхъум пIэ темыщай, ащ зи
емышI! Джы Сэ сэшIэ о Тхьэм узэрэщыщынэри, сыда
пIомэ Сэщ пае о пкъо, пкъо закъо ушъхьасыжьыгъэп!»

13 Ибрахьимэ зэплъэм, ыкIыбыкIэ куандэм тIыр ыбжъа-
къохэмкIэ хэнагъэу ылъэгъугъ. Ибрахьимэ екIуалIи,
тIыр къыубытыгъ, ар ыкъо ычIыпIэкIэ къурмэнгъэст
ышIынэу къыхьыгъ. 14 Ибрахьимэ а чIыпIэм «Яхуа-Ирэ»
фиусыгъ, ащ къикIырэр: «Зиусхьаным къыгъотыщт».

Ащ къыхэкIэу джырэ нэс аIо: «Зиусхьаным икъушъ-
хьэ къыщынэфэщт».

[15] Джыри Зиусхьаным имэлэIич уашъом щыIэу Ибра-
хьимэ къеджи, [16] къыриIуагъ: «ГущыIэ пытэкIэ сэIо, –
еIо Зиусхьаным; о пшIагъэм пае – пкъо, пкъо закъо
ушъхьасыжьыгъэпышъ,

[17] Сэ шъыпкъэ дэдэмкIэ СынэшIу къыпщысфэщт!
Сэ о птекIыщт цIыфхэр згъэбэгъощтых,
япчъагъэкIэ ошъогу жъуагъомэ афэдизэу,
хыIушъо пшахъомэ афэдизэу;
о птекIыщтхэм апашъхьэ
пыймэ якъэлапчъэхэр щебэджыщтых!

[18] ЧIыгум тет цIыф лъэпкъ пстэуми,
о уибынхэм яхьатыркIэ СынэшIу ащысфэщт
о укъызэрэсэдэIугъэм пае».

[19] Ибрахьимэ иунэIутитIумэ адэжь къыгъэзэжьыгъ, зэ-
кIыгъухэу БэрщэбаI къэкIожьхи, Ибрахьимэ БэрщэбаI
щыпсэугъ.

Ибрахьимэ ышнахьыкIэу Нахъор къытекIыгъэхэр

[20] А хъугъэ-шIагъэмэ ауж тIэкIу тешIагъэу Ибрахьимэ
макъэ къырагъэIугъ: ышэу Нахъор ишъузэу Мылкъи
шъаохэр къылъфыгъэхэу: [21] ищыпэлъфэу Уц, ащ ышэу
Буз, Арамэ ятэу Къэмуел, [22] Къэсэд, Хъазэу, Пилдаш,
Идлаф, Бэтуел. [23] Бэтуел текIыгъ Рыбкъэ. А нэбгыриир
Мылкъэ Ибрахьимэ ышэу Нахъор къыфилъфыгъэх.
[24] Ащ ишъуз гуадзэу Рэумэ зыцIэм джащ фэдэу къы-
лъфыгъэх: Тэбахъ, Гъахъам, Тахъащ, МаIах.

ЯтIокIэнэрэ щырэ шъхьэр

Сарэ зэрэлIагъэр

23 [1] Сарэ илъэсишъэрэ тIокIырэ блырэ ыгъэшIагъ.
[2] Сарэ Къыриат-АрбаI щылIагъ, джы ХъэурэнкIэ
заджэхэрэм, КъэнаIан хэгъэгум. Ибрахьимэ Сарэ ыгъэ-
ягъ, ышъхьагъ итэу пыхьэзэ.

3 ЕтIанэ лIагъэм къыкIэрыкIи, хьат цIыфмэ ариIуагъ:
4 «Мыщ сыщыщэп, сыхэхэс. Сишъузэу лIагъэр згъэтIы-
лъыжьын слъэкIынэу чIыпIэ къысашъущ». 5 Хьат цIыф-
хэм Ибрахьимэ джэуап къыратыжьыгъ: 6 «КъытэдэIу,
тизиусхьан. О упщы лъэрыхь, къэунэ анахь дэгъоу ти-
Iэм уишъуз щычIэлъхьажь; тащыщ пэпчъ лIэкъо къэ-
унэу иIэр ащ пае къыуитын».

7 Ибрахьимэ а чIыгум ицIыф лъэпкъ, хьатхэм, шъхьащэ
афишIи, 8 ариIуагъ: «Сихьадэ мыщ щызгъэтIылъыжьы-
нэу шъукъезэгъымэ, ащыгъум шъукъысэдэIу: Цэухъар
ыкъоу Ефрэн шъуелъэIу, 9 Махпэлэ гъочIэгъэу ащ игуб-
гъо гъунэ итыр фэшъошэ тыжьын уасэкIэ шъуапашъхьэ
къыщысищэнэу хьэдэ чIэлъхьажьыпIэ хъуным пае».

10 Ежь Ефрэн хьат цIыфхэм ахэсыгъэти, Ибрахьимэ
джэуап къыритыжьыгъ, ар къэлэ къэлапчъэм дэжь Iуты-
гъэ хьат цIыфмэ зэкIэмэ зэхахыгъ: 11 «Хьау, сизиусхьан,
къысэдэIу: губгъори, ащ ит гъочIэгъыри осэты, сицIыф
лъэпкъ ыпашъхьэ ар щыосэты, уихьадэ чIэлъхьажь!»
12 Ибрахьимэ а чIыгум ицIыф лъэпкъ шъхьащэ фишIи,
13 къэзэрэугъоигъэмэ зэкIэмэ зэхахэу Ефрэн риIуагъ:
«Ащыгъум ори къыосIощтым къедэIу: сыолъэIу, унэшIу
къысщыгъафи, мы губгъом пае тыжьын сIыхыри, сихьа-
дэ сэ ащ щычIэслъхьажьыщт».

14 Ефрэн джэуап къыритыжьызэ къыIуагъ: 15 «КъэдаIу,
сизиусхьан! ЧIыгум тыжьын ахъщэ шъиплI ыуас. ОркIи
сэркIи сыд ар, уихьадэ чIэлъхьажь!» 16 Ибрахьимэ Ефрэн
къыIуагъэм еэзэгъи, ишыхьатхэу, уасэу къыфишIыгъэм
фэдиз, тыжьын ахъщэ шъиплI, сатыушIэхэм зэрапщы-
рэмкIэ фипщыгъ.

17-18 Джаущтэу Ефрэн игубгъоу Махпэлэ дэжь, Мамре
пэчIынатIэу щылъыр, губгъори, гъочIэгъэу ащ итыри, а
губгъом ит чъыг пстэури, ащ щыIэ иIэгъо-блэгъу пстэу-
ри, хьат цIыфхэу къэлэ къэлапчъэм дэжь щытыгъэхэр
ишыхьатхэу, Ибрахьимэ къыIэкIэхьагъ. 19 Ащ ыуж Ибра-
хьимэ ишъузэу Сарэ джы ХъэурэнкIэ заджэхэрэ Мамре

пэчIынатIэу, КъэнаIан хэгъэгумкIэ Махпэлэ щыIэ губ-
гъом ит гъочIэгъым щычIилъхьажьыгъ. [20] Ибрахьимэ
къыIэкIэхьагъ хьат цIыфмэ къабгъодэкIэу губгъори, ащ
ит гъочIэгъыри, иунаеу, ихьадэхэр щычIилъхьажьынхэ
ылъэкIынэу.

ЯтIокIэнэрэ плIырэ шъхьэр

Исхьакъ къызэрищагъэр

24 [1] Ибрахьимэ жъы хъугъагъэ, ыныбжьыкIэ хэкIота-
гъэу щытыгъ. СыдрэмкIи Тхьэм ынэшIу Ибрахьи-
мэ къыкIыгъугъ. [2] Ибрахьимэ иунэIут шъхьагъырытэу,
иуни ихъызмэтхэри зэкIэ зезыгъакIорэм риIуагъ: «Скопкъ
къытеIаби*,

[3] Зиусхьанэу уашъоми чIыгуми я ТхьэкIэ тхьэлъанэ
къысфэшI, сэ сызхэс къэнаIан цIыфхэм апхъумэ ащыщ
скъо шъузэу къызэрэфэмыщэщтымкIэ. [4] Ау сэ сихэгъэгу,
сиIахьылхэм адэжь укIонышъ, скъоу Исхьакъ шъуз къы-
фэпщэщт».

[5] УнэIутым къыриIуагъ: «Бзылъфыгъэр фэмыенкIи мэ-
хъу сыригъусэу мы хэгъэгум къэкIонэу; ащыгъум о укъы-
зэрыкIыгъэ хэгъэгум езгъэгъэзэжьын фая о пкъо?» [6] Ибра-
хьимэ ащ риIуагъ: «Ар пшIэ хъухэщтэп! Скъо ащ емыгъэ-
гъэзэжь! [7] Зиусхьанэу уашъом и Тхьэ, сятэ иунэ сырищи,
химэ хэгъэгум сызыщагъэр, къыздэгущыIагъэр ыкIи, „о
птекIыщтхэм мы хэгъэгур ястыщт“ ыIозэ, гущыIэ пытэ
къысэзытыгъэр – Ащ Ежь имэлэIич уапэ итэу ыгъэкIо-
нышъ, скъо пае ащ шъуз къыипщыщт. [8] Ау бзылъфыгъэр
къыбдежьэнэу фэмые зыхъукIэ, тхьэлъанэу къысфэпшIы-
гъэр птекIыжьы; ау сыд хъугъэкIи, скъо ащ емыгъэгъэ-

---

* 24:2 Тхьэлъанэ мэхьанэшхо иIэу пшIын зыхъукIэ зэрашIы
хабзэр.

зэжь». 9 Арыти унэIутыр изиусхьанэу Ибрахьимэ ыкопкъ
теIаби, къыриIуагъэр ыгъэцэкIэнэу тхьэлъанэ фишIыгъ.

10 ЕтIанэ унэIутым изиусхьан имахъшэмэ пшIы къа-
хищи, зэмылIэужыгъо шIухьафтын лъапIэхэу изиусхьан
иIэхэр зыдырищажьэхи, гъогум техьагъ – Мэсэпэтамым,
Нахъор зыдэсыгъэ къалэм, кIуагъэ. 11 Къалэм пэблагъэу,
псынэм дэжь ащ махъшэхэр лъэгуанджэкIэ щыригъэтIы-
сэхыгъэх; пчыхьэу бзылъфыгъэхэр псыхьэ къызщыкIо-
хэрэ охътагъ.

12 Ибрахьимэ иунэIут къыIуагъ: «Зиусхьанэу, ситхьэмэ-
тэ Ибрахьимэ и Тхь! Непэ сиIоф къыгъэкIи, ситхьэмэтэ
Ибрахьимэ гукIэгъу фэшI. 13 Мары псынэкIэчъым дэжь
сыщыт, къэлэдэсхэм япшъашъэхэр псыхьэ къыздакIохэ-
рэм. 14 „Уикъошын къэукъощи, сэ псы сешъощт“ засIоу,
„ешъу, сэ уимахъшэхэри езгъэшъощтых“ къысэзыIо-
жьырэ пшъашъэр – джары О уиIумэтэу Исхьакъ фэб-
гъэнэфагъэр; джаущтэу сэ къэсшIэщт ситхьаматэ О гу-
кIэгъу къызэрэфэпшIырэр».

15 Ащ къыIорэр къымыухыгъэу, Ибрахьимэ ышэу На-
хъоррэ ишъузэу Мылкъэрэ акъо Бэтуел ыпхъоу Рыбкъэ
икъошын ытамэ тетэу къыIухьагъ. 16 Пшъашъэр итеплъэ-
кIэ дэхэ дэдагъ, хъулъфыгъэ зымышIэгъэ пшъашъэу щы-
тыгъ. Ар псынэкIэчъым дэжь къехыгъ, икъошын псы
ригъахъуи, дэкIоежьынэу ежьэжьыгъ.

17 УнэIутыр пэгъочъи, ащ риIуагъ: «СыолъэIу уикъо-
шын псэу итым щыщ сегъашъоба». 18 Ащ къыIуагъ:
«Ешъу, сизиусхьан». Ытамэ къошыныр къыритIупщэхи,
IэкIэ ыIыгъэу псы ригъэшъуагъ.

19 Псы зырегъашъом, къыриIуагъ: «Сэ псы къисхыщт
уимахъшэхэм апаий, загъэшъокIыфэ ерэшъох». 20 Ардэ-
дэм икъошын псэу итыр хьэкъуашъом рикIи, псы къы-
рихынэу джыри псынэм чъагъэ, зэкIэ махъшэмэ за-
гъэшъокIыфэ джаущтэу псы къыхьыгъ. 21 УнэIутыр, зи
ымыIоу, игъогу Тхьэм шIу тыриIуагъэмэ зэригъашIэ
шIоигъоу, ыгъэшIагъоу бзылъфыгъэм лъыплъэщтыгъэ.

22 Махъшэхэр псым зешъуахэхэм, унэIутым дышъэ
Iэлъынрэ, дышъэ ахъщэ ныкъо* къыщэчэу, дышъэ Iэ-
хъуитIурэ пшъашъэм ыIэхэм апае, дышъэ ахъщипшI**
къащэчэу, ритыхи, 23 еупчIыгъ: «КъысаIу, хэта узипшъа-
шъэр? Уятэ иунэ чэщ щитхынэу чIыпIэ иIа?» 24 Ащ джэ-
уап къытыгъ: «Нахъоррэ Мылкъэрэ акъо Бэтуел сыри-
пхъу». 25 ЕтIанэ къыпигъэхъожьыгъ: «Уарзи мэкъуи бэу
былыммэ апае тиI. Чэщыр зыщишъухын чIыпIи тиI».

26 Ибрахьимэ иунэIут зиуфи, лъэгонджэмышъхьэкIэ
щысэу, Зиусхьаным шъхьащэ фишIи, 27 къыIуагъ: «Зиус-
хьанэу, ситхьэмэтэ Ибрахьимэ и Тхьэ щытхъу фэсэшIы:
игукIэгъурэ ишъыпкъагъэрэкIэ ситхьаматэ гум изымы-
нагъэм! Зиусхьаным гъогу занкIэкIэ ситхьаматэ иIахьыл-
хэм яунэ сыкъищагъ!»

28 Пшъашъэр янэ иунэ чъэжьи, къехъулIагъэр ариIотагъ.
29-30 Рыбкъэ Лабан ыцIэу шы иIагъ, ышыпхъу Iэлъынрэ
Iэхъухэмрэ ыIыгъхэу ылъэгъуи, хьакIэм къыриIуагъэхэр
зешIэм, псынэм дэжь кIуи, Ибрахьимэ иунэIут екIо-
лIагъ – адрэр имахъшэхэр кIыгъухэу псынэм Iутыгъэти,
31 риIуагъ: «Къеблагъ, Зиусхьаным ынэшIу зыщыфагъэр!
Сыд пае мыщ ущыт? Сэ къыпфэзгъэхьазырыгъ уни
махъшэхэр зыдэщытыщт чIыпIи».

32 УнэIутыр унэм ихьагъ. Лабан махъшэмэ уанэхэр
атырихыгъэх, уарзи Iуси аритыгъ, хьакIэми игъусэхэми
алъакъохэр атхьакIынхэу псы къаратыгъ. 33 ЕтIанэ шхын
къафахьыгъ, ау Ибрахьимэ иунэIут къыIуагъ: «СиIоф
къэсэIофэ сышхэщтэп». «КъаIо», – къыраIожьыгъ.

34 Арыти ащ къыригъэжьагъ: «Сэ Ибрахьимэ сыриунэ-
Iут. 35 Зиусхьаным ситхьаматэ лъэшэу ынэшIу къыщи-
фагъ, мылъкушхуи къыритыгъ: мэл-пчэнхэр, былым пIа-
шъэхэр, тыжьынырэ дышъэрэ, унэIут хъулъфыгъэхэри,
бзылъфыгъэхэри, махъшэхэри, щыдхэри. 36 Ситхьаматэ

* 24:22 Грамми 6-м фэдиз.

** 24:22 Грамми 115-м фэдиз.

ишъузэу Сарэ жъы хъужьыгъэу, ситхьаматэ шъао къы-
филъфыгъ; Ибрахьимэ зэкIэ иIэр ащ ритыжьыгъ. 37 Си-
тхьаматэ тхьэлъанэ сигъэшIыгъ: „Сэ сызхэс къэнаIан
цIыфхэм ащыщ скъо шъузэу къыфэмыщ, 38 ау сятэ иуна-
гъо, сиIахьылхэм адэжь кIуи, скъо пай шъуз къыфащ“
ыIуи.

39 Сэ ситхьаматэ сеупчIыгъ: „Бзылъфыгъэр сэ сыригъу-
сэу къэкIонэу фэмыенкIи мэхъуба?“ 40 Ежь къысиIуагъ:
„Зиусхьанэу зыпашъхьэ ситым Ежь имэлэIич уапэ итэу
къыбдигъэкIонышъ, уигъогу шIум фиузэнкIыщт о сыз-
щыщ лIакъом, сиунагъо щыщэу скъо пае шъуз къэп-
щэнэу. 41 ТхьэрыIоу къысфэпшIыгъэр зыптекIыжьыщт
закъор сятэ иунэ укIоу, ахэмэ пшъашъэ къызыуамыт-
кIэ ары“.

42 Джы непэ псынэкIэчъым сыкъызыIохьэм, къэсIуагъ:
„Зиусхьан, ситхьаматэу Ибрахьимэ и Тхь! Сыкъызфа-
гъэкIуагъэр къыздэхъугъагъэмэ! 43 Мары сэ псынэм дэжь
сыщыт. Псы ыхьынэу пшъашъэ къызыкIокIэ, сэ ащ
есIощт: ‘Уикъошын итым щыщ тIэкIу сегъашъу’. 44 ‘Ешъу,
уимахъшэхэми псы къафисхыщт’ – къысиIожьымэ, джар
Зиусхьаным ситхьаматэ ыкъо шъузэу фигъэнэфагъэр арэу
орэхъу“.

45 СыгукIэ зэсIожьырэр къэсымыухызэ, мары, къошы-
ныр ытамэ тетэу Рыбкъэ къыдэкIыгъ, псынэкIэчъым
дэжь къехи, псым къыхихыгъ; сэ ащ есIуагъ: „СыолъэIу,
сегъашъоба“. 46 Ардэдэм къошыныр ытамэ къыритIуп-
щэхи, къысиIуагъ: „Ешъу, уимахъшэхэри езгъэшъощтых“.
Сэри сешъуагъ, махъшэхэри ащ псы ригъэшъуагъэх. 47 Сэ
ащ сеупчIыгъ: „Хэта о узыпхъур?“ Ащ джэуап къыты-
жьыгъ: „Нахъоррэ Мылкъэрэ акъо Бэтуел сырипхъу“. Сэ
ащ Iэлъын ыпэ пыслъхьагъ, Iэхъухэри ыIэ ислъхьагъэх.
48 Зысыуфи, шъхьащэ фэсшIэу Зиусхьаныр згъэлъэпIа-
гъэ, Зиусхьанэу, ситхьэмэтэ Ибрахьимэ и Тхьэу, ситхьа-
матэ ыш ыпхъу ежь ыкъо фэсщэным пае, гъогу занкIэ-
кIэ сэ сыкъэзыщагъэм щытхъур фэсшIыгъ. 49 Сизиусхьан

гукIэгъурэ шъыпкъагъэрэ фышъуиIэщтмэ, аущтэу къысашъуIу, армырми къысашъуIу, сэ сшIэщтыри сигъогу зыфэгъэзагъэри сшIэнэу».

50 Лабанрэ Бэтуелрэ джэуап къыратыгъ: «Iофыр Зиусхьаным къыкIэрыкIыгъ; тэрэп „ары“ е „хьау“ къэзыIон
зылъэкIыщтыр. 51 Мары Рыбкъэ уапашъхьэ ит; зыдащи кIожь; Зиусхьаным зэриIуагъэм тетэу, уитхьаматэ ыкъо ар шъуз фэрэхъу».

52 Ибрахьимэ иунэIут а гущыIэхэр зызэхехым, чIыгум нэс Зиусхьаным шъхьащэ фишIыгъ. 53 Тыжьын пкъыгъохэри, дышъэ пкъыгъохэри, щыгъынхэри унэIутым къыштэхи, Рыбкъэ ритыгъэх; джащ фэдэу ащ яни ыши тын дэгъухэр афишIыгъэх.
54 Ащ нэужым унэIутыри игъусэхэри шхагъэх, ешъуагъэх, чэщыри щырахыгъ.

Пчэдыжьым къызэтэджыжьхэм, Ибрахьимэ иунэIут къыIуагъ: «Сизиусхьан дэжь сышъутIупщыжь».
55 Ау пшъашъэм ышырэ янэрэ къаIуагъ: «МэфипшI гор нэмыIэми пшъашъэр къытхэрэсыжь!»
56 Ибрахьимэ иунэIут ахэмэ ариIуагъ: «Сешъумыгъэз, Зиусхьаным сигъогу мафэ ышIыгъ; сышъутIупщыжьи, сэ ситхьаматэ дэжь сыкIожьыщт».
57 «Пшъашъэм тыкъеджэнышъ, ащ къыIощтымкIэ теупчIыжьын», – къыраIуагъ ахэмэ.
58 Рыбкъэ къеджэхи, раIуагъ: «Мы цIыфым удежьэщта?» «Сыдежьэщт», – къыIуагъ ащ.

59 ЕтIанэ ашыпхъоу Рыбкъи, ар быдз езгъашъозэ зыпIугъэри, Ибрахьимэ иунэIути, ащ ицIыфхэри къатIупщыжьыгъэх.

60 Ахэмэ анэшIу Рыбкъэ къыщафи, къыраIуагъ:

«КъыптекIыщтхэр, тшыпхъу,
мины, минипшI пчъагъэ орэхъух!
О къыптекIыгъэмэ
Пый къэлапчъэхэр аIэ къиихьащтых!»

61 Рыбкъэрэ иунэIут бзылъфыгъэхэмрэ махъшэхэм атетIысхьэхи, Ибрахьимэ иунэIут ыуж ихьагъэх. Рыбкъэ игъусэу ар ядэжь кIожьыщтыгъэ.

62 Исхьакъ Бэр-Лахъай-Рои къикIыжьыгъагъ, ащыгъум
ар къыблэ лъэныкъом щыIэ шъоф нэкIым щыпсэущтыгъэ.
63 Мары пчыхьэм, Исхьакъ шъофым ихьагъэу зэплъэм,
махъшэхэр къакIохэу ылъэгъугъ. 64 Рыбкъи къаплъи, Ис-
хьакъ къылъэгъугъ, махъшэм къепкIэхи, 65 Ибрахьим
иунэIут къеупчIыгъ: «Хэта мы цIыфэу, къытпэгъокIы-
гъэу къакIорэр?» УнэIутым къыриIожьыгъ: «Ар сэ сизи-
усхьан». Рыбкъэ техъор къышти, зытырихъуагъ.

66 УнэIутым зэкIэ ышIагъэр Исхьакъ къыфиIотагъ.
67 ЕтIанэ Исхьакъ янэу Сарэ ищэтыр Рыбкъэ чIищагъ;
Рыбкъэ ащ ишъуз хъугъэ. Исхьакъ Рыбкъэ шIу ылъэ-
гъугъ, янэ зэрэщымыIэжьым нэшхъэягъэу къыфихьы-
гъагъэри шъхьащыкIыгъ.

ЯтIокIэнэрэ тфырэ шъхьэр

Ибрахьимэ зэрэлIагъэр

25 1 Ибрахьимэ джыри шъуз къыщагъ, Къэтурэ ыцIэу.
2 Къэтурэ ащ къыфилъфыгъэх ыкъохэу Зимран,
Иокъщан, Мэдан, Мыдиан, Ищбакъ, Шыуахъ. 3 Иокъщан
къыфэхъугъэх Щэбэрэ Деданрэ. Дедан къытекIыгъэхэр:
ашур цIыфхэр, лэтуш цIыфхэр, лэум цIыфхэр. 4 Мыди-
ан ыкъохэр: Iэфэ, Iэфэр, Хъанох, АбидаI, ЕлдаIэ. Ахэр
зэкIэ Къэтурэ къытекIыгъэх.

5 Ибрахьимэ зэкIэ иIагъэр Исхьакъ ритыжьыгъ. 6 Шъуз
гуадзэу Ибрахьимэ иIагъэхэм акъомэ тын хьалэлхэр
афишIыхи, ежь псэузэ, Исхьакъ пэчыжьэу, тыгъэкъо-
кIыпIэмкIэ щыIэ чIыгум ыгъэкIуагъэх. 7 ЗэкIэмкIи Иб-
рахьимэ ыныбжьыгъэр илъэсишъэрэ тIокIищырэ пшIы-
кIутфырэ. 8 Дунаим Ибрахьимэ жъы дэдэ хъугъэу ехы-
жьыгъ, жъышъхьэ мафэ иIэу ыпсэ хэкIи, ицIыф лъэпкъ
хэхьажьыгъ. 9 Ыкъохэу Исхьакърэ Исмахьилэрэ ар чIа-
лъхьажьыгъ — хьат лъэпкъым щыщ Цохар ыкъо Ефрэн

ишъофэу Мамре пэчIынатIэу щылъым ит Махпэлэ гъо-
чIэгъым. 10 Ар Ибрахьимэ хьатхэм къащищэфыгъэ шъо-
фыр ары. Ащ щычIалъхьажьыгъэх Ибрахьимэрэ ащ ишъу-
зэу Сарэрэ. 11 Ибрахьимэ зэлIэм, ащ ыкъо Исхьакъ Тхьэм
ынэшIу къыщифагъ. Исхьакъ Бэр-Лахъай-Рои дэжь щы-
псэущтыгъ.

Исмахьилэ къытекIыгъэхэр

12 Мары Ибрахьимэ ыкъоу Исмахьилэ къытекIыгъэ
цIыфхэр; Исмахьил ары Сарэ иунэIут бзылъфыгъэу Мы-
сырым щыщ Хэгъарэ Ибрахьимэ къыфилъфыгъэр;
13 Мары Исмахьилэ ыкъомэ ацIэхэр, зэкIэлъыкIоу ахэр
къызэрэхъугъэхэм елъытыгъэу. Исмахьилэ ищыпэлъфэу
Нэбаиот, ащ ыуж Къэдар, Адбэл, Мыбсам, 14 МышмаI,
Думэ, Масэ, 15 Хъадад, Тэмэ, Етур, Нафыщ, Къэдэмэ.
16 Ахэр арых Исмахьилэ ыкъохэр, ахэмэ ацIэхэр, ахэмэ
япсэупIэхэми якощыпIэхэми ялъытыгъэу. Ахэр ялъэпкъ
пшIыкIутIумэ япщых. 17 ЗэкIэмкIи Исмахьилэ ыныбжь
илъэсишъэрэ щэкIырэ блырэ хъугъэу; ыпсэ хэкIи,
ицIыф лъэпкъ хэхьажьыгъ. 18 Ащ къытекIыгъэхэр Хъа-
уилэ къыщегъэжьагъэу Ашур укIо зыхъукIэ, Мысырым
пэщылъ Шурэм нэс щыпсэущтыгъэх. Зэшыхэр зэмы-
кIухэу псэущтыгъэх.

Iэсаурэ Якъубэрэ
Рыбкъэ къызэрэфэхъугъэхэр

19 Мары Исхьакъ, Ибрахьимэ ыкъо, икъэбар. Ибрахьи-
мэ къыфэхъугъ Исхьакъ. 20 Исхьакъ илъэс тIокIитIу ыны-
бжьыгъ, ащ Мэсэпэтамым щыщ арам цIыфэу Бэтуел
ыпхъу, арам Лабанэ ышыпхъоу Рыбкъэ шъузкIэ зештэм.
21 Исхьакъ ишъуз пае Зиусхьаным елъэIущтыгъэ, сыда
пIомэ ащ сабый хэкIыщтыгъэп. Зиусхьанми ар къызэ-
хихи, ишъузэу Рыбкъэ лъэрымыхь хъугъэ. 22 Ыныбэ зэ-
рилъхэзэ, ыкъомэ зэIункIыжьхэу рагъэжьагъ, арыти ащ
ыIуагъ: «Аущтэу щытыщтмэ, сыда сэ сищыIэкIэжьыр?»

Зиусхьаным зыфигъази, Рыбкъэ еупчIыгъ. 23 Зиусхьаным
ащ къыриIуагъ:

«Лъэпкъит1у уныбэ илъ,
ЦIыф лъэпкъитIу о пкIоцI къикIынышъ, загощыщт.
Зыр адрэм нахь лъэшыщт,
нахьыжъыр нахьыкIэм фэлэжьэщт».

24 Мары уахътэр къэси, зэтIуазэхэр къэхъугъэх. 25 Апэ-
рэр цIэплъэу къэхъугъ, шъом фэдэу, цызакIэу. Ащ фау-
сыгъ Iэсау. 26 ЕтIанэ ащ ыши къэлъэгъуагъ, Iэсау ылъэ-
дакъэ IэкIэ ыIыгъэу; ащ Якъуб* фаусыгъ. Исхьакъ илъэс
тIокIищ ыныбжьыгъ ахэр къызэхъухэм.

Iэсау ищыпэлъфыгъэ зэрищагъэр

27 Сабыйхэр ины хъугъэх; Iэсау шэкIо IэпэIасэу шъо-
фым ит цIыф хъугъэ; Якъубэ унэрыс цIыф Iасэ хъугъэ.
28 Исхьакъ Iэсау шIу ылъэгъуущтыгъ, сыда пIомэ лэучэ-
цIэу Iэсау къыхьыхэрэр ыгу рихьыщтыгъэх, ау Рыбкъэ
Якъубэ нахь икIэсагъ.

29 Зэгорэм, Якъубэ стырыпс ыупщэрыхьэзэ, Iэсау мэ-
лэкIалIэм ригъэзыгъэу шъофым къикIыжьыгъ. 30 Якъубэ
Iэсау риIуагъ: «Плъыжьыр сшхынэу къысэт, мыдэ мы
плъыжьыр. Арымырмэ гъаблэм сегъалIэ!» Джащ къыхэ-
кIэу ащ «ЕдомкIэ»** еджагъэх. 31 Ау Якъуб къыIуагъ: «Ащы-
гъум щыпэлъфынығъэр къысэт». 32 Iэсау къыIуагъ: «Мары
сэ джыдэдэм сылIэщт, сыда щыпэлъфыгъэм къысфи-
шIэщтыр?» 33 Якъуб къыIуагъ: «НахьыпэрапшIэу тхьэ-
лъанэ къысфэшI». Iэсау ащ тхьэлъанэ фишIыгъ, ищы-
пэлъфыгъи Якъубэ ритыгъ.

34 Ащ ипэгъокIэу Якъубэ хьалыгъурэ джэнчыпсырэ Iэсау
ритыгъэх. Iэсау шхагъэ, ешъуагъ, тэджи, икIыжьыгъ. Щы-
пэлъфэу ущытыным ифитныгъи зэуи ыгъэгумэкIыгъэп.

---

* 25:26 Якъуб – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр (апэрэ мэхьа-
нэр): ащ лъэдакъэр ыIыгъ.

** 25:30 Едом – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: плъыжьы.

ЯтIокIэнэрэ хырэ шъхьэр

Исхьакърэ Абимэлэхрэ

26 1 Хэгъэгум гъаблэ итыгъ, Ибрахьимэ имафэхэм щы-
Iэгъэ гъаблэр арэп, арыти Исхьакъ Гъэрар хэкум,
фылист цIыфхэм япачъыхьэу Абимэлэх дэжь кIуагъэ.
2 Зиусхьаныр Исхьакъ къыфэлъагъуи, къыриIуагъ: «Мы-
сырым умыкIоу, Сэ къыосIощт хэгъэгум щыпсэу. 3 А хэ-
гъэгум хымэу щыпсэу. Сэ о сыпкIыгъущт, сынэшIуи
къыпщысфэщт. Ори о птекIыщт цIыфхэми зэкIэ мы
хэгъэгур шъостынышъ, о уятэу Ибрахьимэ естыгъэ гу-
щыIэр къэзгъэшъыпкъэжьыщт. 4 Уашъом ит жъуагъомэ
япчъагъэ фэдизэу о птекIыщтхэр згъэбэгъощтых; о пте-
кIыщтхэм зэкIэ мы чIыгухэр ястыщтых, о къыптекIыщт
цIыфхэм чIыгум тет цIыф лъэпкъ пстэуми о уибынхэм
яхьатыркIэ сынэшIу ащысфэщт, 5 Ибрахьимэ СиIуагъэ
къедэIуи, фэзгъэпытагъэхэр зэкIэ: унашъохэр, шапхъэхэр,
хабзэхэр зэригъэцэкIагъэхэм пае». 6 Исхьакъ Гъэрар хэ-
кум итIысхьагъ. 7 А чIыпIэм щыпсэурэ цIыфхэр ишъуз
пае къызеупчIыхэм, ащ ариIуагъ: «Ар сэ сшыпхъу». Рыб-
къэ ишъузэу ыIонкIэ щынагъэ, сыда пIомэ Рыбкъэ дэхэ
дэдагъэти, ащ пае аукIын къышIошIыгъ.

8 Исхьакъ ащ зисыр бэшIагъэу зэгорэм фылист па-
чъыхьэу Абимэлэх шъхьаныгъупчъэм зеплъым, Исхьакъ
Рыбкъэ едэхашIэу ылъэгъугъ. 9 Абимэлэх Исхьакъ къе-
джи, риIуагъ: «Ар о уишъуза? Адэ сыд пае о ар пшып-
хъоу пIуагъа?» Исхьакъ ащ къыриIожьыгъ: «Ащ ыпкъ
къикIэу саукIынкIэ сыщынагъэти ары».

10 Ау Абимэлэх къыIуагъ: «Сыда о къытэпшIагъэр? Та-
щыщ горэ уишъуз гохьан ылъэкIыщтыгъэ, етIанэ псэ-
кIодышхо тэбгъашIэщтыгъэ». 11 Арыти Абимэлэх ицIыф-
мэ унашъо афишIыгъ: «Хэтми мы лIыми ащ ишъузи

анэсырэм хьадэгъур къыфэрэкIу». 12 Исхьакъ а хэгъэгум
итIысхьи, лэжьыгъэ щырипхъэу ригъэжьагъ. А илъэсым
хьэу рипхъыгъэм фэдишъэ Iуихыжьыгъ: джауштэу Зи-
усхьаным ащ ынэшIу къыщифагъ. 13 Исхьакъ нахь бай
хъузэпытыщтыгъэ. Бай дэдэ хъугъэ. 14 Джы ащ иIагъэх
мэл-пчэн, былым пIэшъэ Iэхъогъухэр, бэ дэдэ хъоу унэ-
Iутхэри, лэжьакIохэри. Джащ пае фылист цIыфхэр Ис-
хьакъ къешъугъухэу аублагъ. 15 Ащ ятэу Ибрахьимэ псэу-
зэ иунэIутхэм атIыгъэгъэ псынэхэр фылист цIыфхэм
ятIэкIэ агъэсэигъэх.

16 Ежь Абимэлэх Исхьакъ къыриIуагъ: «ТхэкIыжь. О
тэркIэ лъэшыщэ ухъугъ». 17 Арыти Исхьакъ ащ къикощы-
кIыжьыгъ. Гъэрар кIэим щэтырхэр щигъаIэхи, ащ щы-
тIысыгъ. 18 Исхьакъ ытхъужьыгъэх ятэу Ибрахьимэ зэ-
псэум атIыгъэгъэ псынэхэу, Ибрахьимэ зэлIэм, фылист
цIыфхэм агъэсэигъагъэхэр; ахэмэ цIэу ятэ афишIыгъа-
гъэхэр афиусыжьыщтыгъэх.

19 Исхьакъ иунэIутхэм зэгорэм кIэим щетIэхэзэ, псы
къабзэ къызкIэкIырэ псынэкIэчъ къагъотыгъ. 20 Гъэрар
иIахъохэр Исхьакъ иIахъохэм «мы псыр тэтый» аIозэ,
къянэкъокъугъэх. Арыти псынэм фиусыгъ: Iэсэкъ*; сыда
пIомэ ежь къенэкъокъущтыгъэх. 21 ЕтIанэ нэмыкI псы-
нэ атIыгъ; ащкIи зэнэкъокъугъэх; ащ Ситнэ** фаусыгъ.
22 А чIыпIэм IукIи, джыри зы псынэ Исхьакъ ытIыгъ,
ащ пае къедэожьыгъэхэп. Ащ Рэхъобот*** фиусыгъ; сыда
пIомэ ащ ыIуагъ: «Джы Зиусхьаным чIыпIэ хъоу-пщау
къытитыгъ мы чIыгум тыщыбэгъонэу».

23 Ащ икIи, ар БэрщэбаI кIуагъэ. 24 Апэрэ чэщым Зи-
усхьаныр ащ къыфэлъагъуи, къыриIуагъ: «Сэ о уятэ Иб-
рахьимэ сыри Тхь; умыщын, Сэ сыпкIыгъу. СынэшIу о

---

* 26:20 Iэсэкъ – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: зэнэкъокъу.

** 26:21 Ситнэ – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: зэпыиныгъ.

*** 26:22 Рэхъобот – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: чIыпIэ хъоо-пщау.

къыпщысфэщт, птекIыщт цIыфхэр згъэбэгъощтых –
сиIумэтэу Ибрахьимэ ихьатыркIэ». [25] Ащ къурмэншIы-
пIэ щигъэпси, ыгъэлъапIэу Зиусхьаным елъэIугъ. Ис-
хьакъ ащ ищэтырхэр щигъаIэхи, иунэIутхэм псынэ
атIыгъ.

[26] ЕтIанэ Гъэрар къикIи, Исхьакъ дэжь Абимэлэх къэ-
кIуагъ, упчIэжьэгъоу Ахъузати идзэпащэу Пихъоли игъу-
сэхэу. [27] Исхьакъ ахэмэ ариIуагъ: «Сыда садэжь шъукъыз-
кIэкIуагъэр, сышъулъэгъу мыхъоу, сыкъызыхэшъуфыгъэ
пэтызэ?» [28] «Тэ нэрылъэгъу къытфэхъугъ Зиусхьаныр о
зэрэпкIыгъур, – джэуап ахэмэ къыратыжьыгъ, – ащ пае
тэрырэ оррэ тхьэрыIо зэзэгъ зэдэтшIыщт. [29] Мыхъун
къызэрэтэмышIэщтымкIэ тхьэрыIо къэшI, тэри мыхъун
къыотымышIэу, дэгъоу тыкъыбдэзекIуагъ, мамырэу ут-
тIупщыжьыгъ; джы о Зиусхьаным ынэшIу къыпщифагъ».
[30] Исхьакъ ахэмэ ешхэ-ешъо афишIыгъ. [31] КъыкIэлъы-
кIорэ мафэм пчэдыжьым жьэу къэтэджыхи, ахэмэ тхьэ-
рыIо зэдашIыгъ. Исхьакъ ахэр къытIупщыжьхи, мамы-
рэу ыдэжь къикIыжьыгъэх.

[32] А мэфэ дэдэм Исхьакъ иунэIутхэу псынэр зытIы-
щтыгъэмэ псы къызэрагъотыгъэр къыраIуагъ. [33] Исхьакъ
ащ ЩыбыIэ* фиусыгъ. Ащ къыхэкIэу непэ къызнэсы-
гъэм а къалэм БэрщэбаI** ыцI.

Хымэ бзылъфыгъэхэу
Iэсау шъуз фэхъугъэхэр

[34] Iэсау ыныбжь илъэс тIокIитIу зэхъум, ащ хьат цIы-
фэу Берый ыпхъу Ехъудит, хьат цIыфэу Елон ыпхъоу
Басмат шъузкIэ къыщагъэх. [35] Ахэмэ Исхьакърэ Рыбкъэ-
рэ гукъэуабэ арагъэшIыгъ.

---

* 26:33 ЩыбыIэ – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: тхьэрыIу.

** 26:33 БэрщэбаI – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: тхьэрыIо псын.

ЯтІокІэнэрэ блырэ шъхьэр

Исхьакъ ынэшІу
Якъубэ къызэрэщифагъэр

27 1 Исхьакъ жъы хъугъэу, зи ымылъэгъужьэу ынэхэм
къызащэкІэм, ыкъо нахьыжъэу Іэсау къеджи, ри-
Іуагъ: «СикІал!» Адрэм къыриІожьыгъ: «СыкъэдаІо». 2 Ис-
хьакъ къыІуагъ: «Сэ жъы сыхъугъ, згъэшІэнэу къэнагъэр
зыфэдизри сшІэрэп. 3 УиІашэ шти – уищабзи щэбзащэ-
хэри – шъофым кІо, лэучэцІ къысфэушэкІу. 4 Къахьи,
ІэшІоу къэгъэхьазыр, сэ сыгу рихьырэм фэдэу, сшхы-
нышъ, сылІэным ыпэкІэ сынэшІу къыпщысфэщт».
5 Ахэмэ зэраІуагъэр Рыбкъэ зэхихыгъэти, Іэсау лэучэцІ
къыушэкІунэу шъофым зэкІом, 6 Рыбкъэ ыкъоу Якъубэ
риІуагъ: «Уятэ пшэу Іэсау риІоу зэхэсхыгъэ 7 лэучэцІ
къыфихьынышъ, шхын ІэшІу фигъэхьазырынэу. Уятэ
шхэнышъ, лІэным ыпэкІэ Зиусхьаным ыпашъхьэкІэ ащ
ынэшІу щифэщт. 8 Джы, сикІал, пшІэн фаем уишъып-
къэу къедэІу, къызэрэуасІоуи шІы. 9 Іэхъогъум кІуи,
чэцІ дэгъуитІу къыхэх. Сэ уятэ пае ахэмэ икІэсэ шхын
ІэшІур ахэсшІыкІыщт. 10 О ар фэпхьыщт, ышхынышъ,
лІэным ыпэкІэ ынэшІу о къыпщифэнэу».
11 Ау Якъубэ янэ къыриІожьыгъ: «Сшэу Іэсау цІыф
цызакІ, сэ скІышъо джашъо. 12 Сятэ сыкъиІэбылъэбы-
хьанкІи мэхъу, зэрэзгъапцІэрэр къызишІэкІэ, ынэшІу
къысщифэным ычІыпІэкІэ, нэлат къысихыщт». 13 Ау янэ
къыІуагъ: «О уинэлат сэ къыстерэф, сишъау. Ау сэ сІо-
рэм къедэІу, кІуи къысфахь».
14 Якъубэ кІуи, чэцІхэр янэ къыфихьыгъэх, Рыбкъэ
Исхьакъ икІэсэ шхын ІэшІур ышІыгъ. 15 ЕтІанэ Рыбкъэ
ыкъо нахьыжъэу Іэсау ищыгъын кІэракІэу ежь иунэ
илъыр къышти, ыкъо нахьыкІэу Якъубэ щилъагъ. 16 Ащ

ыIэхэмрэ ыпшъэ пцIанэрэ чэцIышъохэр къарищэкIыгъ,
17 етIанэ ежь ыгъэхьазырыгъэ шхын IашIумрэ хьалыгъум-
рэ Якъубэ ритыгъэх.

18 Ар ятэ дэжь ихьи, риIуагъ: «Тят!» Адрэм къыIуагъ:
«СыкъэдаIо. Ухэта, сишъау?» 19 Якъубэ ятэ риIуагъ: «Сэ
Iэсау ары, о уищыпэлъф; о къызэрэсэпIуагъэм фэдэу
сэ сшIыгъэ; зыкъэIэти, къэтIыс, шхы силэучэцI, етIанэ
о унэшIу къысщыпфэн».

20 Исхьакъ къэупчIагъ: «Сыдэу псынкIэу къэбгъоты-
гъа, сишъау?» Адрэм джэуап къытыжьыгъ: «Зиусхьанэу
уи Тхьэ сапэ къыригъэфагъ». 21 «КъыскIэрыхь, сикIал, –
ыIуагъ Исхьакъ, – сыкъыптеIэбэщт, ора скъоу Iэсаур,
хьаумэ ормыра?»

22 Якъубэ ятэу Исхьакъ екIолIагъ, адрэм къыIэбылъэ-
быхьи, къыIуагъ: «Макъэр Якъубэ ымакъ, ау ыIэхэр Iэсау
ыIэх». 23 Ащ ыIэхэр Iэсау ыIэмэ афэдэхэу зэрэцызакIэхэм
пае ар къышIагъэпти, ащ ынэшIу щифагъ. 24 Ащ къыIуагъ:
«Скъоу Iэсаур оры шъыпкъа?» Адрэм джэуап къытыгъ:
«Адэ сэры». 25 Исхьакъ къыIуагъ: «Сишъау, уилэучэцI
сшхынэу къысэт, сынэшIу къыпщысфэнэу». Якъубэ къы-
рити, ятэ шхагъэ, санэ къыхьи, ари ришъугъ. 26 ЕтIанэ
ащ ятэу Исхьакъ къыIуагъ: «КъысэкIуалIи къысэбэу, си-
шъау». 27 Якъубэ екIуалIи, ятэ ебэугъ. Исхьакъ ащ ищы-
гъын мэу къыпихырэр зэхишIагъэти, ынэшIу къыщифи,
къыриIуагъ:

«Скъо мэу къыпихырэр
Зиусхьаным ынэшIу зыщыфагъэу,
губгъомэ мэу къарихырэмэ афэд.
28 Тхьэм тынэу о къыуерэтых ошъо осэпсым щыщ,
чIым игъэбэжъу щыщ лэжьыгъи сэнэ шIыгъакIи
бэдэдэу.
29 Лъэпкъхэр о пфэрэлажьэх,
ЦIыф лъэпкъмэ шъхьащэ къыпфарэшI.
О пшыхэм зиусхьан зафэшI,
уянэ ыкъомэ шъхьащэ къыпфарэшI,

Нэлат къыозыхырэм нэлат терэф.
ЗынэшIу къыпщызыфэрэм, Тхьэм ынэшIу щерэф!»
30 Исхьакъ ынэшIу Якъубэ щифи, Якъубэ ятэ ыпашъхьэ
къызэрикIыжьыгъэм лъыпытэу, Iэсау шакIо къикIы-
жьыгъ. 31 Ащи шхыныр IэшIоу ыгъэхьазыри, ятэ къыфи-
хьи, риIуагъ: «ЗыкъэIэти къэтIыс, тят, шхы силэучэцI,
етIанэ унэшIу къысщыпфэнэу».
32 Исхьакъ къэупчIагъ: «Ухэт о?» Адрэм къыIуагъ: «Сэ
сыуикъу, уищыпэлъфэу Iэсау ары». 33 Исхьакъ лъэшэу
къэщтагъэу къэкIэзэзи, къыIуагъ: «Адэ хэта адрэр, лэу-
чэцIыр къыушэкIуи, сэ къысфэзыхьыгъэр? О укъэкIо-
ным ыпэкIэ ар сшхыгъэ, етIанэ сынэшIу щысфагъ, джа-
ры джы нэшIу зыщыфагъэу щытыщтыр».
34 Iэсау ятэ игущыIэхэм ядэIуи, куо мэкъэшхо къыIэти,
ятэ риIуагъ: «Тят, сэри унэшIу къысщыф, сэри ары».
35 Исхьакъ къыIуагъ: «Пшы тхьагъэпцIыгъэ ыгу илъэу къа-
кIуи, сынэшIоу о къыпщысфэн фэягъэр ыштагъ». 36 Iэ-
сау къыIуагъ: «Тефэ шъыпкъэу Якъуб ащ фаусыгъэба?
Ащ тIо сигъэпцIагъ: сэ сищыпэлъфыгъэ ыштагъ, джы –
унэшIу зыщыуигъэфагъ». ЕтIани ятэ еупчIыгъ: «Сэщ
пае нэшIущыфэныгъэ къыпфэнагъэба?» 37 Исхьакъ джэ-
уап Iэсау къыритыжьыгъ: «Сэ ар зиусхьанэу уашъхьагъ
къизгъэуцуагъ, зэкIэ тиIахьылхэри унэIут фэсшIыгъэх,
лэжьыгъэрэ сэнэ шIыгъакIэрэкIэ нахь лъэш сшIыгъэ.
Сыд сэ джы о къыпфэсшIэшъущтыр, сикIал?»
38 Iэсау ятэ къеупчIыгъ: «Тят, зызакъуа унэшIу ащып-
фэнэу зэрэщытыр? Сэри унэшIу къысщыф, тят!» Iэсау
лъэшэу къэгъыгъ.
39 Ятэу Исхьакъ джэуап къытыжьыгъ:
«ЧIыгу пщэрымрэ ошъо осэпсымрэ
апэчыжьэщтых о уипсэупIэхэр.
40 Уичатэ къыхьырэмкIэ о ущыIэщт,
пши уфэлэжьэщт.
Ау уахътэр къэсыщт – зыкъызыпIэтыкIэ,
ащ ибжь о пшъэ дэбдзыжьыщт».

Якъубэ Лабан дэжь зэрэчъагъэр

41 Ятэ ынэшIу зэрэщифагъэм пае Iэсау ылъэгъу мы-
хьоу хъугъэ Якъубэ. Iэсау ыгукIэ ыIуагъ: «Сятэ зыщыд-
гъэещт мафэхэр къэсынхэшъ, сшэу Якъубэ сыукIыщт».
42 Рыбкъэ раIожьыгъ ыкъо нахьыжъэу Iэсау ыIуагъэр.
Арыти, ыкъо нахьыкIэу Якъубэ къыригъаджэхи, ри-
Iуагъ: «О пшэу Iэсау уиукIын ыгу хэлъ. 43 Арышъ, къыо-
сIощтым къедэIу, сикIал: Хъаран щыпсэурэ сшэу Лабан
дэжь чъэ. 44 Ащ ыдэжь тIэкIурэ къыщыI, пшы игубж
оIэсэжьыфэ, 45 пшы губжэу къыпфыриIэр Iэсэжьэу, ащ о
епшIагъэр щэгъупшэжьыфэ. Джащыгъум сэ къыплъыз-
гъэкIонхэшъ, ащ укъисщыжьыщт. Сыд пае а зы мафэм
шъуитIуи шъусшIокIодына?»
46 ЕтIанэ Рыбкъэ Исхьакъ риIуагъ: «Хыт бзылъфыгъэ-
хэм апкъ къикIыкIэ щыIэныгъэм сыкIэгушIурэп. Мы
чIыгум щыщ бзылъфыгъэхэу, мы хьат бзылъфыгъэхэм
афэдэхэм ащыщ Якъубэ шъузкIэ къыщэмэ, ащыгъум сэ
сыщыIэнэуи сищыкIэгъэжьэп».

ЯтIокIэнэрэ ирэ шъхьэр

28 1 Исхьакъ Якъубэ къеджи, ынэшIу къыщифи, уна-
шъо фишIыгъ:
«КъэнаIан цIыфхэм апхъумэ ащыщ шъузэу къэмыщ.
2 Мэсэпэтамым кIуи, уянэ ятэу Бэтуел дэжь, уянэ ышэу
Лабан ыпхъумэ ащыщ ащ шъузэу къыщ. 3 ЛъэкI пстэури
ЗиIэ Тхьэм ынэшIу къыпщеф! Уегъэбагъу ыкIи къыпхе-
рэгъахъу, цIыф лъэпкъыбэхэри о птерэкIых. 4 Къып-
лъегъэIэс Тхьэм Ибрахьимэ ынэшIоу щифагъэр ори,
о къыптекIыщтхэми къаlъерэгъэIэс – Тхьэм Ибрахьи-
мэ къыритыгъэ чIыгоу о хымэу узщыпсэурэр уиIахьэ-
шIу хъуным пае!» 5 Арыти Исхьакъ Якъубэ ытIуп-

щыгъ, Мэсэпэтамым, арам цIыфэу Бэтуел ыкъоу Лабан дэжь ар кIуагъэ. Лабан Якъубэрэ Іэсаурэ янэу Рыбкъэ ышыгъ.

Исмахьилэ ыпхъу
Іэсау къызэрищагъэр

[6] Исхьакъ ынэшIу Якъубэ щифи, Мэсэпэтамым шъуз
къырищынэу зэригъэкIуагъэр, ынэшIу щифэзэ, зэрэты-
ригъэпытыхьагъэр «къэнаIан бзылъфыгъэ къэмыщ» ыIуи,
[7] Якъуби ятэрэ янэрэ ядэIуи, Мэсэпэтамым зэрэкIуагъэ-
ри Іэсау ылъэгъугъ. [8] Джащыгъум Іэсау къыгурыIуагъ
къэнаIан бзылъфыгъэхэр ятэ ыгу зэрэримыхьыхэрэр;
[9] арыти Іэсау Исмахьилэ ицIыфхэм адэжь кIуи, джыри
зы шъуз къыщагъ – Махъалат, Ибрахьимэ ыкъоу Исма-
хьилэ ыпхъу, Нэбаиот ышыпхъу.

Якъубэ пкIыхьапIэ
Бэтэл зэрэщилъэгъугъэр

[10] Якъубэ БэрщэбаI къыдэкIи, Хъаран ежьагъ. [11] ЧIы-
пIэ горэм нэси, шIункI къэхъугъэти, ащ чэщыр щыри-
хынэу къэуцугъ, сыда пIомэ тыгъэр къохьажьыгъагъ.
Мыжъо горэ ипIэшъхьагъэу ыгъэтIылъи, чъыенэу гъо-
лъыгъэ. [12] Мары лъэоир чIыгум тетэу, ащ ыцыпэ уа-
шъом нэсэу, Тхьэм имэлэIичхэр ащкIэ дэкIоежьыхэу,
къехыхэу пкIыхьапIэкIэ ылъэгъугъ. [13] Мары Зиусхьаныр
ащ ышъхьагъ тетэу Якъубэ къыреIо: «Сэры Зиусхьаныр,
уятэжъэу Ибрахьими Исхьакъи я Тхьэр. ЧIыгоу узтелъыр
Сэ ори птекIыщт бынхэми къышъосэты. [14] О птекIыщт
бынхэр чIыгум телъ пшахъом фэдизэу бэ хъущтых, ты-
гъэ къохьапIэмкIи, тыгъэ къокIыпIэмкIи, темырымкIи,
къыблэмкIи ахэр ащыпсэущтых. Оррэ птекIыщтхэмрэ
яхьатыркIэ дунаим тет лъэпкъ пстэуми сынэшIу ащыс-
фэщт. [15] Мары Сэ сыпкIыгъу: тыдэ укIуагъэми, усы-
ухъумэщт, мы чIыгуми къэозгъэгъэзэжьыщт. Уизакъоу
укъэзгъэнэщтэп къыосIуагъэр сэгъэцэкIэфэ».

16 Якъубэ къэущыжьи, къыIуагъ: «Шъыпкъэ дэдэмкIэ,
Зиусхьаныр мы чIыпIэм щыI; сэ ар сшIэщтыгъэп! 17 Мы
чIыпIэр сыдэу щынагъуа! – къыIуагъ ащ лъэшэу къэщ-
тагъэу. – Щэч хэмылъэу мыр Тхьэм иун, уашъом икъэ-
лапчъ!»

18 Якъубэ пчэдыжьым жьэу пIэшъхьагъ ышIыгъэгъэ
мыжъор зандэу мыжъосын тамыгъэу ыгъэуцуи, ыкIыIу
дагъэ тырикIагъ. 19 А чIыпIэм ащ цIэ фиусыгъ: Бэтэл;
ащ ыпэкIэ а къалэм Луз ыцIагъэми.

20 ЕтIанэ Якъубэ тхьэлъанэ ышIыгъ: «Сэ мы гъогоу
сызтетым сыкъыщиухъумэу, Тхьэр сигъусэщтмэ, хьа-
лыгъурэ щыгъынрэ къыситэу, 21 мамырныгъэкIэ сятэ
иунэ къэзгъэзэжьмэ, Зиусхьаныр си Тхьэу щытыщт;
22 мы мыжъоу мыжъосынэу згъэуцугъэр ТхьэлъэIупIэ
хъущт, ыкIи О, Тхьэ, къысэптырэ пстэуми азыпшIанэ О
къыостзэ сшIыщт».

ЯтIокIэнэрэ бгъурэ шъхьэр

Якъуб Рахъэл зэрэIукIагъэр

29 1 Якъубэ игъогу лъигъэкIуати, тыгъэ къокIыпIэм
щыпсэурэ цIыфхэм ячIыгу нэсыгъ. 2 Шъофым псы-
нэ итэу, ащ мэл Iэхъогъуищ Iулъэу ылъэгъугъ. А псынэм
псы къырахызэ, былымхэр рагъашъощтыгъэх. Псынашъ-
хьэм мыжъошхо телъыгъ. 3 ЗэкIэ Iэхъогъухэр ащ зыщы-
зэрэугъойхэкIэ, Iахъомэ мыжъор псынашъхьэм къытыра-
гъэукIорэикIыти, мэлхэр псы рагъашъощтыгъэх; етIанэ
икIэрыкIэу мыжъор псынашъхьэм тыралъхьажьыщтыгъэ.

4 Якъубэ Iахъомэ яупчIыгъ: «Скъошхэр! Тыдэ шъукъи-
кIыра?» Адрэмэ къаIуагъ: «Тэ Хьаран тыщыщ». 5 Якъубэ
яупчIыгъ: «ШъошIа шъо Лабан, Нахъор ыкъо?» Ахэмэ
къыраIожьыгъ: «ТэшIэ». 6 Ар джыри яупчIыгъ: «Сыд,
ищыIакIэ дэгъуа?» Ахэмэ джэуап къатыжьыгъ: «Дэгъу,

марыба Рахъэл, ащ ыпхъу, мэлымэ акIыгъоу къэкIо».
[7] «Тыгъэр джыри лъагэ, – ариIуагъ Якъубэ чэмахъомэ, –
былымхэр шъуугъоижьынхэу игъоп, мэлхэр псы ежъугъа-
шъохи, хъупIэм шъуфыжьхэба». [8] Ау ахэмэ къыраIуагъ:
«ЗэкIэ Iэхъогъухэр къэзэрэугъоижьыфэхэ ар тшIэн тлъэ-
кIыщтэп. Мыжъор джащыгъум къытрагъэукIорэикIы-
нышъ, мэлхэр псы едгъэшъощтых».

[9] Ахэр зэрэгъэгущыIэхэфэ, ятэ имэлхэр къыфхэзэ, Ра-
хъэл къыIухьагъ – ар мэлэхъуагъ. [10] Якъубэ янэшэу Ла-
бан ыпхъу Рахъэл мэлхэм ягъусэу зелъэгъум, мыжъор
псынашъхьэм къытригъэукIорэикIи, мэлхэр псы ри-
гъэшъуагъэх. [11] Якъубэ Рахъэл ебэуи, ымакъэ Iэтыгъэу
къэгъыгъ. [12] Рахъэл ятэ зэриIэхьылыр, ежь Рыбкъэ зэри-
къор Якъубэ ащ риIуагъ. Пшъашъэр чъэжьи, ятэ риIо-
тэжьыгъ.

[13] Ышыпхъу ыкъо Якъубэ икъэбар зызэхехым, Лабан
ащ къыпэгъочъыгъ, IаплI къырищэкIи, къебэуи, иунэ
рищагъ; Якъубэ ежь икъэбар зэкIэ Лабан къыфиIота-
гъэти, [14] Лабан ащ къыриIуагъ: «Шъыпкъэ дэдэмкIэ, о
скъупшъхьи ущыщ, сыли ущыщ». Якъубэ ащ ыдэжь ма-
зэрэ щыIагъ.

Якъубэ Леарэ Рахъэлрэ къызэрищагъэхэр

[15] Уахътэр зытекIым, Лабан Якъубэ къыриIуагъ: «Узэ-
рэсиIэхьылым пае пкIэнчъэу сэщ пае улэжьэна? Къыса-
Iу, сыда лэжьапкIэу остыщтыр?»

[16] Лабан пхъуитIу иIагъ: нахьыжъым ыцIагъэр Леа; на-
хьыкIэм – Рахъэл. [17] Леа ынэхэр дэхагъэх*, ау Рахъэл ып-
къыкIи ынапэкIи дэхагъэ. [18] Якъубэ Рахъэл шIу ылъэгъу-
гъэти, Лабан риIуагъ: «Упхъу нахьыкIэу Рахъэл пае илъэ-
сиблырэ сыпфэлэжьэщт». [19] Лабан къыIуагъ: «НэмыкI

---

* 29:17 Ижъырэ джуртыбзэкIэ тхыгъэм ятIонэрэ мэхьани иI: ынэхэм къакIичыгъагъ.

горэм естын нахьи, ар о къыостымэ нахьышIу, садэжь
щыпсэу».
[20] Якъубэ илъэсиблырэ Рахъэл пае лэжьагъэ, ау пшъа-
шъэр шIу дэдэ ылъэгъущтыгъэти, ахэр ежь мэфэ заулэм
фэдэу къыщыхъугъэх. [21] Якъубэ риIуагъ Лабан: «Сишъуз
къысэт, сыда пIомэ ыдэжь сызщихьащт уахътэр къэсыгъ».
[22] Лабан зэкIэ игъунэгъухэр къыригъэблагъэхи, ешхэ-ешъо
ышIыгъ. [23] Пчыхьэ зэхъум, ыпхъу Леа Якъубэ дэжь къы-
щагъ; Якъубэ ащ гохьагъ. [24] Лабан иунэIут бзылъфыгъэу
Зилпа, ыпхъу Леа иунэIутынэу ритыгъ.
[25] Пчэдыжьым Якъубэ ылъэгъугъэр — мары Леа! Арыти
Якъубэ риIуагъ Лабан: «Сыда о къысэпшIагъэр? Рахъэл
паеба сэ Iоф о зыкIыпфэсшIагъэр? Сыда сызкIэбгъэп-
цIагъэр?» [26] Лабан къыIуагъ: «Тэ талъэныкъо нахьыжъым
ыпэу нахьыкIэр дагъакIорэп. [27] Мы нысэщэ мэфиблым
ащ кIыгъури, етIанэ нахьыкIэри къыоттыщт, о джащ
пае илъэсиблырэ джыри сэщ пае улэжьэщт».
[28] Якъубэ ащ еуцолIагъ. Тхьэмафэр зытешIэм, Лабан
ыпхъу Рахъэл шъузкIэ къыритыгъ. [29] Лабан иунэIут бзы-
лъфыгъэу Билхэ ыпхъу Рахъэл иунэIутынэу ритыгъ.
[30] Якъубэ Рахъэл гохьагъ, Леа нахьи Рахъэл бэкIэ нахь
лъэшэу шIу ылъэгъущтыгъэ, джыри илъэсиблэ ащ пае
Лабан фэлэжьагъ.

Якъубэ ыкъохэр

[31] Зиусхьаным Якъубэ Леа шIу зэримылъэгъурэр къы-
зелъэгъум, ащ сабый къыфэхъунэу ышIыгъ, ау Рахъэл
сабый хэкIыщтыгъэп. [32] Леа лъэрымыхь хъугъэ, шъао
къыфэхъугъ, ащ Рубэн* фиусыгъ; сыда пIомэ ащ къы-
Iуагъ: «Зиусхьаным ситхьамыкIагъэ къылъэгъугъ, джы
силI шъыпкъэмкIэ шIу силъэгъущт».
[33] Джыри ащ ышъо сабый хафи, шъао къызыфэхъум,
къыIуагъ: «Зиусхьаным зэхихыгъэ сэ шIу сызэрамылъэ-

* 29:32 Рубэн – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: еплъ – шъао.

гъурэр, джащ пае джыри зы шъао къыситыгъ». Ащ
ЩымIон* фиусыгъ.

34 Джыри ащ ышъо сабый хафи, шъао къыфэхъугъ.
«Джы силI сэ къысэпкIылIэщт, – ыIуагъ ащ, – сэ ащ
шъэуищ къыфэслъфыгъ». Джащ пае Лэуй** фиусыгъ.

35 Джыри зэ ащ ышъо сабый хэфагъ, джыри шъао къы-
фэхъугъ. «Джы сэ Зиусхьаным щытхъу фэсшIыщт», –
ыIуи, джащ пае ыкъо Ехъуд*** фиусыгъ. Ащ ыуж мылъ-
фэжьэу хъугъэ.

ЯщэкIэнэрэ шъхьэр

30 1 Якъубэ сабыйхэр зэрэдимыгъотыхэрэр елъэгъу-
ти, Рахъэл ышыпхъу ехъуапсэщтыгъэ. «Сабыйхэр
къысэтых, – риIуагъ ащ Якъубэ, – армырмэ сылIэщт».
2 Ау Якъубэ, Рахъэл фэгубжи, риIуагъ:

«Сэра Тхьэу о сабый пхэмыкIынэу зышIыгъэр?» 3 «Ма-
ры сиунэIут бзылъфыгъэу Билхэ, – ыIуагъ Рахъэл, – ащ
ыдэжь ихь: слъэгуанджэхэм сабый атесынэу къысфе-
рэлъф****.

Ащ ихьатырыщтми, сабыйхэр сэри сиIэных».

4 Рахъэл иунэIут бзылъфыгъэу Билхэ ащ ыгъэшъузы-
нэу ритыгъ; Якъубэ ащ ыдэжь ихьагъ. 5 Билхэ ышъо са-
бый хафи, Якъубэ шъао къыфилъфыгъ. 6 «Тхьэм сиIоф

* 29:33 ЩымIон – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: зэхэп-
хын.

** 29:34 Лэуй – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: ыгукIэ къы-
сэпкIылIэн.

*** 29:35 Ехъуд – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: ущыт-
хъуныр.

**** 30:3 Мыщ къикIырэр – мылъфыкъор шъаокIэ зэраштэ-
щтыгъэ хабзэр ары, ащ ыуж шъаор Рахъэл ыкъо мэхъу.

къызэхифыгъ, – къыIуагъ Рахъэл, – силъэIу къызэхихи,
шъао къыситыгъ». Джащ пае Дан* фиусыгъ.
7 Рахъэл иунэIут бзылъфыгъэу Билхэ джыри лъэрымыхь
хъуи, ятIонэрэ шъаор Якъубэ къыфилъфыгъ. 8 «Бэнэны-
гъэ лъэшкIэ сэ сшыпхъу себэни, сытекIуагъ», – ыIуагъ
Рахъэл. Джащ пае ишъао Нафталый** фиусыгъ.
9 Леа ежь зэрэмылъфэжьыщтым егупшыси, иунэIут
бзылъфыгъэу Зилпа Якъубэ шъуз гуадзэу ритыгъ. 10 Леа
иунэIут бзылъфыгъэу Зилпа Якъубэ шъао къыфилъфыгъ.
11 Леа къыIуагъ: «Синасып къыхьыгъ». Джащ пае шъэо-
жъыем Гъад*** фиусыгъ.
12 Зилпа джыри шъао Якъубэ къыфилъфыгъ. 13 Арыти
Леа къыIуагъ: «Гъогу мафэ сытеуцуагъ! Бзылъфыгъэмэ
насыпышIу къысаIощт!» Джащ пае Ащэр**** фиусыгъ.
14 Коц хыныгъом Рубэн шъофым мандрагорхэр*****
къыщигъотхи, янэу Леа къыфихьыгъэх. Рахъэл Леа елъэ-
Iугъ: «Пкъо къыхьыгъэ мандрагорхэр къысэтба». 15 Ау
Леа ащ къыриIуагъ: «СилI зэрэстепхыгъэр имыкъоу, джы
скъо имандрагорхэр зыIэкIэбгъахьэхэ пшIоигъу, ара?»
Рахъэл къыIуагъ: «Пкъо имандрагорхэм апае ащыгъум
силI нычэпэ къыбгорэлъ».
16 Пчыхьэм Якъубэ губгъом къызекIыжьым, Леа ащ
пэгъокIи, риIуагъ: «Садэжь къихь. Скъо имандрагорхэм-
кIэ сэ сшыпхъу ущысщэфыгъ». Арыти а чэщым Якъубэ
Леа голъыгъ. 17 Леа илъэIу Тхьэм къызэхихыгъ, ащ ышъо

* 30:6 Дан – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: къыгъэшъып-къэжьыгъ.

** 30:8 Нафталый – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: убэнэныр.

*** 30:11 Гъад – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: насып.

**** 30:13 Ащэр – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: нахь насыпышIу.

***** 30:14 Мандрагор – уц лъапс, ушхъухьанымкIэ, бзылъфыгъэм сабый хэкIынымкIэ агъэфедэщтыгъэ.

сабый хафи, ятфэнэрэ шъаор Якъубэ къыфилъфыгъ.
18 Джащыгъум Леа къыIуагъ: «СиунэIут бзылъфыгъэ силI
зэрэдэзгощыгъэм пае Тхьэм сиIахьэ къыслъигъэIэсы-
жьыгъ». Джащ пае Леа ыкъо Исасхъар* фиусыгъ.
19 Джыри Леа сабый ышъо хафи, яхэнэрэ шъаор Якъубэ
къыфилъфыгъ. 20 Леа къыIуагъ: «Тхьэм тын шIагъо къыс-
фишIыгъ! Джы силI лъытэныгъэ къысфишIын шъыпкъ,
сэ ащ шъэуих къыфэслъфыгъэба!» Леа ыкъо Зэбулун**
фиусыгъ. 21 ЕтIанэ пшъашъэ къылъфи, ащ Динэ фиусыгъ.
22 Тхьэр Рахъэли егупшысагъ, ащ илъэIу къызэхихи,
ышъо сабый хигъэфагъ. 23 Рахъэл лъэрмыхьэ хъуи, шъао
къыфэхъуи, къыIуагъ: «Тхьэм емыкIу къысигъэхьыгъэп».
24 Ыкъо Юсыф*** фиуси, лъэIуагъэ: «Зиусхьаным джы-
ри сэ зы шъао къысерэт!»

Якъубэ Лабан фэлажьэзэ бай зэрэхъугъэр

25 Юсыф къызэхъум ыуж, Якъубэ Лабан риIуагъ: «Та-
дэжь, сихэгъэгу сыкIожьынэу сытIупщ, 26 сызкIыпфэлэ-
жьэгъэ сишъузхэмрэ сисабыйхэмрэ къысэтхи. Ори ошIэ
Iофэу пфэсылэжьыгъэр зыфэдэр». 27 Ау Лабан ащ къыри-
Iуагъ: «НэшIукIэ сэ о укъысэплъыгъэмэ, сыолъэIу, къэ-
уцу, джэнчымкIэ сэ къэсшIагъ оркIэ Зиусхьаным ынэшIу
сэри скIыгъу зэрэхъугъэр». 28 ЕтIани къыпигъэхъуагъ: «Лэ-
жьапкIэу къыптефэрэр ор-орэу къаIуи, сэ къыостыщт».
29 Якъубэ ащ къыриIуагъ: «Сэ о сызэрэпфэлэжьэгъэ
шIыкIэр ори ошIэ, сапэтыфэ уибылымхэр зэрэхъугъэ-
хэри ошIэ. 30 Сэ сыкъэмыкIозэ уиIагъэр макIэ, джы бэ

---

* 30:18 Исасхъар – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: гушIуап-
кIэ.

** 30:20 Зэбулун – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: напэ е
тын.

*** 30:24 Юсыф – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: нэмыкI
Ащ къерэт, Ащ ыштагъ.

хъугъэ! Сыдым сыфежьагъэми, Тхьэм ынэшIу джарэу
къыпщифэщтыгъэ! Ау сыдигъуа сэ сиунагъо сызыфэлэ-
жьэщтыр?» 31 Лабан къыIуагъ: «КъаIо, сыда къыосты-
щтыр?» Якъубэ къыIуагъ: «Зи къысэмыт. Сэ къыуасIо-
рэр къысфапшIэмэ, сэ джыри уимэлхэр пфэзгъэхъу-
щтых ыкIи къэсыухъумэщтых. 32 Непэ зэкIэ уимэл-пчэн
Iэхъогъухэр къэскIухьащтых; къахэщых ахэмэ мэлхэу
бжьыгъэ зыхэлъхэри, къолэнхэри, шIуцIэхэри, джащ
фэдэу бжьыгъи хэлъэу, къолэнэуи пчэнхэм ахэтхэри.
Ащ фэдэ былымхэр сэркIэ лэжьапкIэ хъущтых. 33 ЕтIанэ
силэжьапкIэ уеплъынэу укъызыкIокIэ, сэ сизэфагъэ уа-
пашъхьэ къыщынэфэщт. Джы щегъэжьагъэу бжьыгъэ
хэмылъэу е мыкъолэнэу пчэн е мэлхэм ащыщэу мышIу-
цIэ сэсыемэ къахэбгъуатэмэ, ар сэ стыгъугъэу мэхъу».
34 «Дэгъу, – ыIуагъ Лабан, – орэхъу о зэрэпIуагъэу».
35 Ау а мафэм Лабан къахищыгъэх ачъэ къолэнхэри,
бжьыгъэ зыхэлъхэри, зэкIэ пчэнэу бжьыгъэ зыхэлъхэри,
къолэнхэри, фыжь тIэкIу нэмыIэми зыхэлъыгъэхэри, зэ-
кIэ мэл шIуцIэхэри, ахэр агъэхъунхэу ыкъомэ аритыгъэх.
36 Якъубэ мэфищ гъогукIэ пэчыжьэхэу ахэр IукIыгъэх. Ла-
бан ибылымэу къэнагъэр Якъубэ ыгъэхъущтыгъэ. 37 Къум-
был чъыгым, миндалым, платаным ячы цIынэхэр ащ
ыштэхи, пхъашъомэ шъолъырхэр афишIыгъэх, пхъэ
фыжьыр къычIигъэщызэ. 38 Шъолъырхэр зыхэщыгъэ чы
упсыгъэхэр ащ пчэнхэр псы зыщешъоштыгъэ хьакъуа-
шъомэ арилъхьагъэх, ахэр псы ешъонхэу къызыкIохэ-
кIэ, а уахътэм зэгуахьэщтыгъэхэти, чыхэр алъэгъунхэу.
39 Чы къолэнмэ апашъхьэ пчэнхэр щызэгуахьэщтыгъэхэ-
ти, чэцIхэр къолэнхэуи, бжьыгъэ ахэлъэуи къалъфыщты-
гъэ. 40 Якъубэ мэлхэр къахищыхэти, ахэр Лабан имэл
къолэнхэмрэ шIуцIэхэмрэ афэгъэзагъэхэу зэкIолIэнхэм
пае ыгъэуцущтыгъэх. Джы Якъубэ ежь иIэхъогъу шъхьа-
фэу ыIыгъыгъ, Лабан иехэм ахэр ахигъэуцощтыгъэхэп.
41 Былым лъэшхэр зэгуахьэхэ зыщыхъурэм, Якъубэ чыхэр
былымхэм алъэгъунэу хьэкъуашъомэ арилъхьэщтыгъэ,

чымэ апашъхьэ щызэгохьанхэу. 42 Ау былым хъыбыйхэр
зыщызэгуахьэхэрэм, чыхэр арилъхьэщтыгъэхэп. Джау-
щтэу Лабан былым хъыбыир ие хъущтыгъэ, былым пы-
тэр Якъубэ ІэкІахьэщтыгъэ. 43 Якъубэ бай дэдэ хъугъэ;
ащ мэл-пчэн Іэхъогъухэри, унэІут бзылъфыгъэхэри,
хъулъфыгъэхэри, махъши, щыди бэ иІэ хъугъэр.

ЯщэкІэнэрэ зырэ шъхьэр

Якъубэ Лабан къызэрэІэкІэкІыжьыгъэр

31 1 Якъубэ Лабан ыкъомэ ежь пае аІохэрэр зэхихы-
гъэх: «ЗэкІэ тятэ иІагъэр Якъубэ зыІэкІиубыти,
тятэ ыІэ илъыгъэм имылъку ежь хишІыкІыгъ». 2 Якъубэ
ежьми нахьыпэрэм фэдэу Лабан къызэрэфыщымыты-
жьым гу лъитагъ.

3 ЕтІанэ Зиусхьаным Якъубэ къыриІуагъ: «Шъуадэжь,
уятэхэм адэжь кІожь; сэри о сыуигъусэщт».

4 Арыти Якъубэ Рахъэлрэ Леарэ алъигъакІохи, ибылым
Іэхъогъухэр зыдэщыІэ шъофым къаригъэщагъэх. 5 Ахэ-
мэ ариІуагъ: «Нахьыпэм фэдэу шъуятэ къызэрэсфыщы-
мытыжьыр сэлъэгъу. Ау сятэ и Тхьэ сэ сигъус. 6 Шъори
шъошІэ зэкІэ лъэкІэу сиІэмкІэ шъуятэ сызэрэфэлэжьа-
гъэр. 7 Ау шъуятэ сигъапцІэзэ, пшІэ фэдизрэ силэжьап-
кІэ зэблихъугъэ. Ау Тхьэм ащ сэ бзэджагъэ къысишІэ-
нэу фидагъэп. 8 „Былымэу бжьыгъэ зиІэхэр уилэжьапкІэ
хъущтых“ къызысиІокІэ, зэкІэ былымхэр бжьыгъэ яІэу
къэхъущтыгъэх. „Къолэнхэр уилэжьапкІэ хъущтых“
зиІокІэ, зэкІэ былымхэр къолэнхэу къалъфыщтыгъэх.
9 Джаущтэу Тхьэм шъуятэ ибылымхэр ыштэхи, сэ ахэр
къыситыгъэх.

10 Зэгорэм, былымхэр зыщылъыхъожьыхэрэ уахътэм, сэ
пкІыхьапІэкІэ слъэгъугъэ: ачъэу пчэнхэм зязыдзыгъэ-
хэр зэкІэ къолэныгъэх, бжьыгъэхэри яІагъэх. 11 Тхьэм

имэлэIич пкIыхьапIэм сыхэтэу къысиIуагъ: „Якъуб!“ Сэ
сIуагъэ: „СыкъэдаIо“. 12 Ащ къысиIуагъ: „Моу плъэри,
плъэгъущт: ачъэу пчэнмэ зязыдзыхэрэр зэкIэ е къолэных,
е бжьыгъэхэр яIэх. Лабан къыуишIэрэр зэкIэ Сэ слъэ-
гъугъэ. 13 Мыжъосыным дагъэ зыщытепкIагъэу, Сэ гу-
щыIэ пытэ къызщысэптыгъэ Бэтэл зыкъыщыозгъэлъэ-
гъугъэ Тхьэр Сэры. Джы тэджи, мы хэгъэгум икIыжьи,
укъызыщыхъугъэ хэкум кIожь“».

14 Рахъэлрэ Леарэ джэуап Якъубэ къыратыжьыгъ: «Тя-
тэ тэ тызэригъэхымэрэр нафэба? 15 Тэ тищи, къыткIэ-
кIуагъэр ежь ыгъэфедагъ. 16 Аущтэу зыхъукIэ, зэкIэ мылъ-
коу Тхьэм тятэ Iихыгъэр тэри тисабыйхэми тэтый. Арышъ
зэкIэ Тхьэм къыуиIуагъэр гъэцакIэ».

17 Якъубэ исабыйхэри ишъузхэри махъшэхэм атыри-
гъэтIысхьагъэх; 18 зэкIэ ибылымхэри, зэкIэ ыгъотыгъэ
мылъкури, ежь ышъхьэкIэ ибылымэу Мэсэпэтамым щы-
зэригъэгъотыгъэри, ятэу Исхьакъ дэжь, КъэнаIан чIыгум
кIожьынэу зыдырищэжьагъ.

19 Лабан имэлхэр ыупхъонхэу кIуагъэти, ятэ иIэгъэ
тхьэ нэпцIхэр Рахъэл къытыгъугъэх. 20 Джаущтэу Якъубэ
арам цIыфэу Лабан ыгъэпцIагъ: зэрэкощыжьырэмкIэ
макъэ ригъэIугъэп. 21 ЗэкIэ иIагъэр зыкIигъэгъуи, ежьэ-
жьыгъ; псыхъоу Ефрат зэпырыкIи, ГъылыIад къушъхьэ-
лъэ хэкум фиузэнкIыгъ.

Лабан Якъубэ зэрэлъежьагъэр

22 Ящэнэрэ мафэм Якъубэ зэрэкIожьыгъэр Лабан ра-
Iуагъ. 23 ИIахьылхэр гъусэ ышIыхи, Лабан ащ лъежьагъ,
мэфибл тешIагъэу ГъылыIад къушъхьэлъэ хэкум дэжь
щыкIэхьагъ. 24 Чэщым пкIыхьапIэкIэ Тхьэр арамэу Ла-
бан къыфакIуи, ащ къыриIуагъ: «Зыфэсакъыжь, Якъубэ
зыгорэ епшIэкъон!»

25 Лабан Якъубэ кIэхьагъ; Якъубэ ищэтырэ Iуашъхьэм
тыригъэуцуагъ, Лабани иIахьылхэр игъусэхэу ГъылыIад
къушъхьэлъэ хэкум къыщыуцугъ. 26 Лабан Якъубэ риIуагъ:

«Сыда о пшІэрэр? Сыда, сыбгъапцІи, спхъухэр зыкІеп-
щэжьагъэхэр, ІашэкІэ заом гъэры щашІыгъэхэм фэдэу?
27 Сыда шъэфэу зыфыкІэптхъужьыгъэр, сызыкІэбгъэпцІа-
гъэр, зи къысэмыІоу? Тычэфэу, орэдхэр къатІозэ, шъон-
тырыпымрэ пхъонтэпщынэмрэ къядгъаІозэ, сэ укъэс-
тІупщыжьыныеба. 28 Аужыпкъэм о сипхъорэлъфхэми
спхъухэми сябгъэбэужьыгъэп; акъылынчъэу узекІуагъ.
29 Сыогоон слъэкІыни дэгъоу, ау шъуятэ и Тхьэ тыгъос-
чэщ къыздэгущыІи, къысиІуагъ: „Зыфэсакъыжь, Якъубэ
зыгорэ епшІэкъон!“ 30 КІо, о укІожьыгъэми Іофыгъэп,
сыда пІомэ уятэ иунэ узэрифэжьыщтым пфэмыщыІэ-
жьэу удэгуІэщтыгъэ, ау сыда ситхьэ сурэтхэр зыкІэпты-
гъугъэхэр?»

31 Якъубэ джэуап Лабан ритыжьыгъ: «Сэ сыщынэщты-
гъэ, о ппхъухэр степхыжьыных сшІошІыщтыгъэ. 32 Уи-
тхьэ сурэтхэр зэбгъотылІэжьхэрэр псэоу къэнэжьыщтэп.
ТиІахьылхэр шыхьат орэхъух: зэкІэ къэлъыхъуи, оуиер
штэжь». Ау Якъубэ ышІэщтыгъэп ахэр Рахъэл къызэри-
тыгъугъэхэр.

33 Лабан Якъубэ ищэтыри, Леа ищэтыри, бзылъфыгъэ
унэІутитІумэ ящэтыри ачІэхьагъ, ау зи къыгъотыгъэп.
Леа ищэтырэ къызычІэкІыжьым, Рахъэл ищэтырэ чІэ-
хьагъ. 34 Рахъэл тхьэ сурэтхэр ыштэхи, мэхъшэ уанэм
ычІэгъ чІилъхьагъэх, ежь ахэмэ атетІысхьажьыгъ. Лабан
зэкІэ щэтырыр къылъыхъугъ, ау зи къыгъотыгъэп. 35 Ежь
Рахъэл ятэ риІуагъ: «Сизиусхьан къысфэрэмыгубж, сы-
къыфэтэджын зэрэсымылъэкІырэмкІэ: сэ бзылъфыгъэ
хабзэр къысфэкІуагъ». Лабан лъыхъуагъэ, ау тхьэ сурэт-
хэр къыгъотыгъэхэп.

36 Джы Якъубэ къэгубжи, Лабан ыгъэмысэу ыублагъ:
«Сыда сызэрэмысэр, сыд псэкІода сшІагъэр, сауж уи-
мыкІынэу? 37 О зэкІэ сиІапІэмэ уяплъыгъ, сыда уиунэ
илъ пкъыгъо пстэумэ ащыщэу къэбгъотыгъэр? ТиІахьыл-
хэм апашъхьэ къиилъхь, ахэмэ тиІоф къызэхарэф. 38 Ма-
ры, илъэс тІокІырэ уадэжь сыщыІагъ; уимэл-пчэнхэми

шъэрэзыжьыгъэ къахэкIыгъэп, уиIэхъогъу щыщ тIыхэр
сшхыгъэхэп. 39 ХьэкIэ-къуакIэм зэхицунтхъагъэу къып-
фэсхьыжьыгъэп, ар сэ сизэрарыгъ; чэщым атыгъугъэри,
мафэм атыгъугъэри сэ сэбгъэпщыныжьыщтыгъэ. 40 Мары
сиIоф зытетыгъэр: мафэрэ жъоркъым, чэщырэ чъыIэм
къин сагъэщэчыщтыгъэ; сичъые сынэмэ апэчыжьэ зи-
шIыщтыгъэ. 41 Джащ фэдэх илъэс тIокIэу уиунэ щисхы-
гъэр. УипшъэшъитIумэ апае илъэс пшIыкIуплIырэ сып-
фэлэжьагъ, илъэсихырэ – уибылымхэм апае; ау о къыс-
тефэрэ лэжьапкIэр гъогогъуипшIэ зэблэпхъугъэ. 42 Сятэ
и Тхьэ, Ибрахьимэ и Тхьэ, Исхьакъ Щынагъо зыфыри-
Iэр скIымыгъугъэмэ, о джыри сэ IэнэкIэу сыптIупщы-
жьыщтгъэ. Ситхьамыкlагъэрэ Iофэу сIэхэмкIэ сшIагъэм-
рэ Тхьэм къылъэгъухи, тыгъосчэщ Ар къыскъоуцуагъ».
43 Лабан джэуап Якъубэ къыритыжьыгъ: «Пшъашъэхэр –
сэ спхъух; сабыйхэр – сэ сисабыих; былымхэр – сэ
сибылымых, зэкIэ о плъэгъурэр сэсый. Спхъухэмрэ
ахэмэ къалъфыгъэ сабыйхэмрэ агу хэзгъэкIын слъэкIы-
щта? 44 Джы оррэ сэррэ тызэгъэзэгъ, тазыфагуи шыхьат
дэрэт».

45 Якъубэ мыжъо ин, саугъэтым фэдэу, зандэу ыгъэ-
уцуи, 46 иIахьылхэм ариIуагъ: «Мыжъохэр къэшъуугъо-
их». Ахэмэ мыжъохэр къаугъоигъэх, Iуашъхьэу зэтыра-
лъхьэхи, а мыжъо Iуашъхьэм дэжь щышхагъэх. 47 Лабан
ащ Егъар-Сахъадут фиусыгъ, Якъубэ ащ ГъалыIэд* фи-
усыгъ. 48 Лабан къыIуагъ: «Непэ мы Iуашъхьэр оррэ сэр-
рэ тазыфагукIэ шыхьат». Ащ къыхэкIэуи ащ ГъалыIэд
раIо, 49 джащ фэдэуи – Мыцпэ**, Лабан зэриIуагъэм пае:
«Зиусхьаныр оррэ сэррэ тызэгокIыжьэу, тызэрэмылъэ-
гъужьы зыхъукIи, къытлъэрэплъ. 50 Спхъумэ о дэеу уадэ-
зекIо зыхъукIэ е ахэмэ апэмыкIэу шъузхэр пштэхэмэ,

---

* 31:47 Егъар-Сахъадут – арамыбзэкIэ, ГъалыIэд – джуртыбзэ-
кIэ, къэIокIитIуми къарыкIырэр: шыхьат Iуашъхь.

** 31:49 Мыцпэ – къэрэгъулэ щытыпI.

ащыгъум зэгъашIэ, сэррэ оррэ цIыф шыхьат тимыIэми,
тазыфагу Тхьэр шыхьатэу дэт».

[51] Лабан Якъубэ риIуагъ: «Мары мы Iуашъхьэр, мары
мы мыжъосыныри, сэррэ оррэ тазыфагу дэзгъэуцуагъэр.
[52] Мы Iуашъхьэм сыкъыблэкIэу бзэджэ Iоф пае сэ уадэжь сыкъызэримыхьащтымкIэ ори мы Iуашъхьэми
мы мыжъосыными уакъыблэкIэу бзэджэ Iоф пае садэжь
укъызэримыхьащтымкIэ, мы Iуашъхьэри шыхьат, мы
саугъэтри шыхьат. [53] Ибрахьимэ и Тхьэ, Нахъор и Тхьэ,
ахэмэ ятэ и Тхьэ, хьыкумышIэу тазыфагу дэрэт». Якъубэ ежь ятэ Исхьакъ Щынагъо зыфыриIэмкIэ тхьэрыIо
ышIыгъ. [54] Якъубэ Iуашъхьэм къурмэныпхъэр щышIуибзыгъ, иIахьылхэри къыригъэблэгъагъэх шхэнхэу. Зэшхэхэм, ахэмэ Iуашъхьэм чэщыр щырахыгъ.

[55] * Лабан пчэдыжьым ипхъорэлъфхэми ыпхъухэми къябэужьыгъ, ахэмэ Тхьэм ынэшIу къащифэнэу афелъэIуи,
етIанэ ядэжь къежьэжьыгъ.

ЯщэкIэнэрэ тIурэ шъхьэр

32 [1] Якъубэ ежь игъогу техьажьыгъ, Тхьэм и Мэлэ-
Iичхэр ащ къыпэгъокIыгъэх. [2] Ахэр зелъэгъухэм,
Якъубэ къыIуагъ: «Мыр Тхьэм иошъогудзэмэ яуцупI». А
чIыпIэм Махъанаим** фиусыгъ.

[3] Якъубэ мэкъэгъэIухэр ыпэ ригъэшъыхи, Едом хэгъэгум щыIэ хэкоу СэIир, ежь ышэу Iэсау ыдэжь ыгъэкIуагъэх. [4] Ахэмэ унашъо афишIэу ариIуагъ: «Мырэущтэу
ешъуIу сизиусхьанэу Iэсау: „Мары уиIумэтэу Якъубэ

---

* [31:55] Мы усэр ижъырэ джуртыбзэкIэ тхыгъэ Iэпэрытхым ия 32-рэ шъхьэ иапэрэ усэу щыт.

** [32:2] Махъанаим – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: уцупIитIу.

ыIорэр: ‘Сэ бэрэ хымэ хэгъэгум, Лабан дэжь сыщыпсэ-
угъ. 5 Джы сиIэх цухэри, щыдхэри, мэл-пчэнхэри, унэ-
Iут хъулъфыгъэхэри, унэIут бзылъфыгъэхэри; унэшIу
къысщыфэным сыщыгугъэу, сикъэбар сизиусхьан раIо-
нэу къэсIопщыгъэх’“».

6 МэкъэгъэIухэм къагъэзэжьи, Якъубэ къыраIуагъ:
«Пшэу Iэсау дэжь тыщыIагъ. Ар ежь къыппэгъокIы-
гъэу къэкIо, нэбгырэ шъиплIи игъус». 7 Якъубэ лъэшэу
къащти, къэгумэкIыгъ, кIыгъугъэ цIыфхэри, былымхэ-
ри, махъшэхэри купитIоу ыгощыгъэх. 8 «Iэсау зы купым
къытебанэу зэхикъутэмэ, – егупшысагъ Якъубэ, – адрэ
купым зыкъигъэнэжьын ылъэкIыщт».

9 Якъубэ къыIуагъ: «Сятэ Ибрахьими сятэ Исхьакъи я
Тхь, сихэгъэгу, сиIахьылхэм адэжь згъэзэжьынэу О, Зиус-
хьанэу къысэзыIуагъэр, ЫнаIэ къыстетынэу сызгъэгугъа-
гъэр! 10 Къыстефэрэп сэ зэкIэ шIугъэу, зэкIэ шъыпкъа-
гъэу О уиIумэт къыфэплъэгъугъэр. Сибэщ закъо сIыгъэу
мы Иордан псыхъом сызэпырыкIыгъагъ, джы купитIу
мылъку яIэу сигъусэ. 11 СыолъэIу, сыщыухъум сэ сшэу
Iэсау! Сыда пIомэ ащ сыщэщынэ: ар къэкIонышъ, сэри,
ныхэри, зэкIэ кIалэхэри, тиукIынкIэ сэщынэ. 12 Орба
къысэзыIуагъэр: „Сэ о шIу къыпфэсшIэщт, ипчъагъэкIэ
зэрэбэм къыхэкIэу плъытэн умылъэкIыным нэсэу, хы
пшахъом фэдэу, о птекIыщт цIыфхэр згъэбэгъощтых“».

13 А чэщыр Якъубэ а чIыпIэм щырихи, иIагъэм Iэсау
пае тынхэр къыхихыгъэх: 14 пчэн шъитIу, ачъэ тIокI, мэл
шъитIу, тIы тIокI; 15 якъунанхэр акIыгъухэу ащырэ мэхъ-
шэ щэкI, чэм тIокIитIу, цуипшI, щыдыбз тIокI, щы-
дипшI. 16 ИунэIутмэ Iэхъогъу пэпчъ шъхьаф-шъхьафэу ари-
ти, ариIуагъ: «Сапэ шъуитэу шъукIу, шъуазыфагу чIыгу-
уанэ къижъугъан». 17 Апэрэм унашъо фишIыгъ: «Сэ сшэу
Iэсау уIукIэу: „Хэт урий? Тыдэ укIорэ? Хэт иIэхъогъуа
уапэ итыр?“ ыIоу, къызыоупчIыкIэ, 18 джэуап ет: „Мыхэр
уиIумэтэу Якъубэ ибылымхэу сизиусхьан Iэсау тынэу
къыпфишIыгъэхэр арых. Мары ежь Якъуби тауж ит“».

19 А дэдэр ариIуагъ ятIонэрэми, ящэнэрэми, зэкIэ Iэ-
хьогъумэ ауж итыгъэхэми: «Шъори, Iэсау къызышъупэ-
гъокIыкIэ, джащ фэдэу яшъуIу. 20 ЕтIани ешъуIу: „Мары
уиIумэтэу Якъуби тауж ит“». Сыда пIомэ ар егупшысэщ-
тыгъэ: «Сапэ изгъэшъыгъэ тынхэмкIэ ащ ынэшIу къыз-
щызгъэфэн. ЕтIанэ, тызэIукIэмэ, дэгъоу къыспэгъокIын-
кIи мэхъу». 21 Джаущтэу тынхэр апэ ригъэшъыхи, ежь а
чэщыр пщыпIэм щырихыгъ.

Якъубэ Тхьэм зэребэныгъэр

22 А чэщ дэдэм Якъубэ къэтэджи, ишъузитIуи, иунэ-
Iут бзылъфыгъитIуи, ыкъо пшIыкIузи зыдырищажьэхи,
псыикIыпIэмкIэ Ябэкъ зэпырыкIыгъ. 23 Ахэр псыхъом
зэпырищыгъэх, зэкIэ иIагъэри зэпырищи, 24 ежь Якъубэ
изакъоу къэнагъ. Нэфылъыр къызэкIечыфэ лIы горэ ащ
къебэныгъ. 25 КъызэрэтемыкIошъущтыр Ащ къызелъэ-
гъум, ыкопкъ зэрытыпIэ къынэси, къупшъхьэ зэрыты-
пIэр зэриутыгъ. 26 ЕтIанэ къыриIуагъ: «СыкъэтIупщ, нэф
къэшъыгъ». Ау Якъубэ къыIуагъ: «УнэшIу къысщымыфэу
устIупщыщтэп». 27 «Сыда о пцIэр?» – адрэр къеупчIыгъ.
Мыдрэм къыIуагъ: «Якъуб». 28 Арыти адрэм къыриIуагъ:
«Джы къыщегъэжьагъэу о пцIэ Якъубэжьыщтэп, Исра-
ил* нахь; сыда пIомэ о Тхьэми цIыфхэми уябэныщтыгъэ,
текIоныгъэри къыдэпхыщтыгъэ». 29 Якъуби елъэIугъ: «О
пцIэ къысаIоба». Адрэм къыриIожьыгъ: «Сыд о сцIэ хэб-
гъотэщтыр?» Ащ дэжьым Ащ ынэшIу къыщыщифагъ.

30 «Сэ мыщ Тхьэм ынэгу сыщыкIэплъагъ, псэоуи сы-
къэнэжьыгъ» ыIуи, Якъубэ ар зыщыхъугъэ чIыпIэм Пэ-
ниел** фиусыгъ. 31 Якъубэ Пэнуел зэпичы зэхъум, тыгъэр
къыкъокIыгъ. Ар ыкопкъэу узырэм ригъэлъэщаощтыгъэ.

---

* 32:28 Исраил – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: ар Тхьэм ебэны, е: Тхьэр мэбанэ.

** 32:30 Пэниел – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: Тхьэм ынэгу. Пэниел нэужым Пэнуел фаусыжьыгъ.

32 Джащ къыхэкIэу джы къызнэсыгъэм исраил цIыфхэм
копкъ зэхэтыпIэм фэу телъыр ашхырэп, сыда пIомэ
Къебэныгъэр Якъубэ ыкопкъ зэхэтыпIэ фэу телъым нэ-
сыгъагъ.

ЯщэкIэнэрэ щырэ шъхьэр

Якъубэ Iэсау зэрэIукIагъэр

33 1 Якъубэ зэплъэм, мары Iэсау нэбгырэ шъиплI
игъусэу къакIоу ылъэгъугъ. Леаи, Рахъэли, иунэIут
бзылъфыгъитIуми ясабыйхэр Якъубэ янэхэм акIыгъун-
хэу ышIыгъэх. 2 Ишъуз гуадзэхэмрэ ахэмэ ясабыйхэмрэ
апэ ригъэуцуагъэх, ахэмэ ауж Леарэ ащ исабыйхэмрэ ри-
гъэхьагъэх, етIанэ зэкIэмэ ауж Рахъэлрэ Юсыфрэ ригъэ-
уцуагъэх. 3 Ежь зэкIэ ахэмэ апэ иуцуи, ыш екIуалIэзэ,
чIыгум нэсэу блэунае шъхьащэ ышIыгъ.

4 Ау Iэсау къыпэгъочъи, IаплI къырищэкIызэ, ыпшъэ
зыкъыридзи, къебэугъ, тIури гъыгъэ. 5 Iэсау зэплъэм,
шъузхэри бынхэри ылъэгъуи, къыIуагъ: «Хэт щыщых мы
уигъусэхэр?» Якъубэ джэуап къытыжьыгъ: «Тхьэм игу-
кIэгъукIэ уиIумэт къыритыгъэ бынхэр арых». 6 Шъуз
гуадзэхэмрэ ахэмэ ясабыйхэмрэ Iэсау къекIуалIэхи,
шъхьащэ къыфашIыгъ. 7 Ащ ыуж Леа исабыйхэр игъусэ-
хэу къекIуалIи, шъхьащэ къыфашIыгъ, етIанэ Рахъэлрэ
Юсыфрэ къекIуалIэхи, шъхьащэ къыфашIыгъ. 8 Iэсау
къыIуагъ: «Мы сыкъызIукIэгъэ Iэхъогъухэр сыд лIэужы-
гъоха?» Якъубэ джэуап къытыжьыгъ: «Ар сизиусхьан нэ-
шIукIэ къысэплъыным пае». 9 «Сэ сиIэр икъущт, сшы, —
Iэсау ыIуагъ, — оуиер о уерэI». 10 «Хьау, — ыIуагъ Якъу-
бэ, — нэшIукIэ къысэплъи, мы тыныр сIых! О услъэгъу-
ныр — Тхьэм ынэгу занкIэу сыкIэплъэным ычIыпI, о
дэгъоу укъыспэгъокIыгъ! 11 Сызэрэпфэразэм ишыхьатэу
тынэу къыпфэсшIыгъэр штэ, сэ Тхьэм гукIэгъу къыс-

фишIыгъ, сызыфэныкъо щыIэп». Якъубэ елъэIути, Iэ-
сау тыныр ыштэнэу къезэгъыгъ.

12 «Гъогум тытехьан, – къыIуагъ Iэсау, – сэ уапэ ситэу
сыкIощт». 13 Ау Якъубэ ащ риIожьыгъ: «Сизиусхьан ешIэ
сабыйхэр зэрэхъыбыехэр. Симэл-пчэнхэмрэ былым пIа-
шъэхэмрэ ащых: ахэр мэфэ псаум зыпфыхэкIэ, зэкIэ
къозэу хъущтых. 14 О сизиусхьан, тапэ итэу кIо, сэ, уи-
Iумэт, мэкIэ-макIэу, былымыр зэрэкIощтым фэдэу, са-
быйхэр зэрэкIощтхэм фэдэу сыкъэкIощт сизиусхьан дэжь,
СэIир сыкъэсыфэ». 15 Iэсау къыIуагъ: «ЦIыфэу скIыгъухэм
ащыщэу заулэ уигъусэнэу къэзгъэуцун». Якъубэ къы-
Iуагъ: «Сыда ар зэрищыкIагъэр? УнэшIу къысщыфэ
къодыеми сэркIэ екъу. Сизиусхьан, укъысфэдэгъущ!»

16 А мэфэ дэдэм Iэсау ежь игъогукIэ СэIир къыгъэзэ-
жьыгъ. 17 Якъубэ СукъоткIэ кIуагъэ, унэ зыфишIыгъ,
былымхэм чэлхэр афишIыгъэх. Джащ пае а чIыпIэм
Сукъот* фиусыгъ.

18 Мэсэпэтамым къикIыжьи, зи мыхъун къемыхъулIэу
Якъубэ КъэнаIан хэгъэгум ит Щэхэм къалэм къэкIуагъ.
Къалэм дэмыхьэу, ащ пэмычыжьэу къыщыуцугъ. 19 Щэ-
хэм лIым ятэу Хъаморэ ыкъомэ яшъоф щыщэу чIыгу ты-
жьын ахъщишъэкIэ ыщэфи, ащ ежь ищэтыр щигъэIагъ.
20 Ащ къурмэншIыпIи щигъэуцуи, фиусыгъ: «Тхьэ, Ис-
раил и Тхь».

ЯщэкIэнэрэ плIырэ шъхьэр

Якъубэ ыпхъу Динэ емыкIу къызэрэрашIагъэр

34 1 Динэ, Якъубэ Леа фигъотыгъэ пшъашъэр, а чIы-
пIэм щыпсэурэ пшъашъэмэ адэжь кIуагъэ. 2 А хэ-
гъэгум ипщэу хъыу лъэпкъым щыщэу Хъамор ыкъоу

---

* 33:17 Сукъот – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: чэлхэр.

Щэхэм пшъашъэр къылъэгъуи, ыубытыгъ, голъи, емы-
кIу рихыгъ. 3 Ащ ыпсэ Якъубэ ыпхъоу Динэ кIэрыпкIагъ,
пшъашъэр шIу ылъэгъугъэу, гущыIэ IэшIукIэ дэгущы-
Iагъ. 4 Щэхэм ятэу Хъамор риIуагъ: «Мы пшъашъэр
шъузыкIэ сэгъаштэ». 5 Якъубэ ыпхъу Динэ ынапэ зэрэ-
тырахыгъэр зэхихыгъ. Ау ыкъохэр былымхэм апэтхэу
шъофым щыIагъэхэти, ахэр къэкIожьыфэхэ Якъуби зи
ыIуагъэп. 6 Щэхэм ятэу Хъамор Якъубэ дэжь къыдэгущы-
Iэнэу къэкIуагъ. 7 Якъубэ ыкъохэр, хъугъэр зызэхахым,
шъофым къикIыжьыгъэх, лъэшэу гукъао лIымэ ащы-
хъугъ, губжым къызэкIигъэнагъэх, сыда пIомэ Якъубэ ып-
хъу лые зэрэрахыгъэр – ИсраилкIэ емыкIушху, аущтэу
пшIэ хъущтыгъэп.

8 Хъаморэ къыIуагъ: «Сэ скъо, Щэхэм, ыгукIэ шъуи-
пшъашъэ кIэрыпкIагъ; сышъолъэIу, шъузкIэ ар ащ
къешъутба. 9 Благъэ шъукъытфэхъун; шъуипшъашъэхэр
тэ къытэшъутыхэзэ шъушIын, тэ типшъашъэхэр шъо
шъуштэных. 10 Шъукъыддэпсэу, тичIыгу шъуапашъхьэ
илъ, шъущыпсэу, шъущылажь, шъуиунаеуи ар зыIэкIэ-
жъугъахь». 11 Ежь Щэхэм пшъашъэм ятэрэ ышхэмрэ
ариIуагъ: «НэшIукIэ шъукъысэплъынэу сшIэ къоды-
емэ, зэкIэ зыфашъуIорэр къышъостыщт. 12 ЗыфашъуIо-
рэм фэдиз нысэ уасэрэ шIухьафтынрэ къэжъугъэнаф,
къышъостыщт; пшъашъэр шъузкIэ къысэшъути ары
ныIэп сызыфаер».

13 Якъубэ ыкъомэ Щэхэми ащ ятэу Хъамори тхьагъэп-
цIыгъэ хэлъэу джэуап аратыжьыгъ, сыда пIомэ ащ ежьхэм
ашыпхъоу Динэ ынапэ тырихыгъ. 14 «Ар тфэшIэщтэп, –
аIуагъ ахэмэ, – цIыфэу сунэт амышIыгъэм шъузкIэ
тшыпхъу еттыныр тэркIэ емыкIу хъущт. 15 Шъо шъуи-
лъэIу тэ тыкъызезэгъыщт закъор шъори тэщ фэдэ шъу-
хъоу, зэкIэ шъо хъулъфыгъэу шъуиIэр сунэт шъушIыгъэ
зыхъукIэ ары. 16 ЕтIанэ типшъашъэхэр къыжъудэдгъэкIо-
щтых, шъо шъуипшъашъэхэри тэ шъузкIэ тштэщтых,
тыжъудэпсэущт, зы цIыф лъэпкъэуи тыхъущт. 17 Ау сунэт

зяжъугъэшIынымкIэ шъукъытэмыдэIумэ, тэ тшыпхъу
тигъусэу тыIокIыжьы».
18 Хъамори ащ ыкъо Щэхэми а гущыIэхэр агу рихьы-
гъэх. 19 КIэлэ ныбжьыкIэм ащ лъыпытэу сунэт заригъэ-
шIыгъ – джарэу Якъубэ ыпхъу ащ шIу ылъэгъущтыгъэ.
Ятэ иунэ иунагъокIэ Щэхэм ары лъытэныгъэ анахьэу зы-
фашIыщтыгъэр. 20 Хъаморэрэ ащ ыкъо Щэхэмрэ якъалэ
икъэлэпчъэ цIыф зэIукIапIэм къыIухьэхи, къэлэдэсмэ
мырэущтэу араIуагъ: 21 «Мы цIыфхэр тэркIэ мамырых, мы
чIыгум щэрэтIысхи, шъхьафитэу щэрэлажьэх; мары чIы-
гур апашъхьэ щыхъоо-пщау. Япшъашъэхэр тэ шъузкIэ
къытатхэу, тэ типшъашъэхэри ежьхэм яттыхэу тшIыщт.
22 Мы цIыфхэр къыддэпсэунхэу, зы цIыф лъэпкъэуи ты-
щытынэу къызезэгъыщтхэ закъор – ежьхэр сунэт зэра-
шIыгъэхэм фэдэу, тэри зэкIэ тихъулъфыгъэхэр сунэт
тшIымэ ары. 23 ЯIэхъогъухэри, ямылъкуи, зэкIэ ябылым-
хэри тэтые хъущтхэба? Адетэжъугъашти, ахэр къытхэ-
тIысхьащтых». 24 Къэлэдэсхэм Хъаморэрэ ащ ыкъоу Щэ-
хэмрэ адырагъэштагъ; къэлэ хъулъфыгъэхэр зэкIэ сунэт
ашIыгъэх.
25 Ящэнэрэ мафэм, ахэр зыщысымэджагъэхэм, Якъу-
бэ ыкъуитIу, Динэ ышыхэу ЩымIонрэ Лэуийрэ, шъхьадж
ичатэ къышти, пэрыохъу ямыIэу къалэм дахьэхи, зэ-
кIэ хъулъфыгъэхэр аукIыгъэх. 26 Хъамори ащ ыкъоу
Щэхэми чатэкIэ аукIыгъэх; етIанэ Щэхэм иунэ Динэ
къыращыжьи, къэкIожьыгъэх. 27 Нэужым Якъубэ ыкъо-
хэр укIыгъэхэм адэжь къэкIожьхи, ашыпхъу ынапэ зы-
щытырахыгъэ къалэр ахъункIагъ. 28 Ахэмэ мэл-пчэнхэ-
ри, былым пIашъэхэри, щыдхэри, сыд лIэужыгъоу къа-
лэм дэлъыгъэри, шъофым рагъотагъэри аштагъ. 29 ЗэкIэ
ахэмэ ямылъку зыдаштагъ, зэкIэ ясабыйхэри, яшъузхэ-
ри гъэрэу аубытыгъэх, зэкIэ унэмэ арылъхэри зэрап-
хъуагъэ.
30 Якъубэ ЩымIонрэ Лэуийрэ ариIуагъ: «Мы чIыгум
щыпсэухэрэм, къэнаIан цIыфхэми пэрыц цIыфхэми

салъэгъу мыхъоу шъушIи, тхьамыкIагъо къысфэшъу-
хьыгъ. Сэ цIыфэу сиIэр макIэ; сэ къыспэуцунхэу къэзэ-
рэугъойхэмэ, сэри зэкIэ тилIакъуи тагъэкIодыщт». [31] Ау
ЩымIонрэ Лэуйрэ ятэ къыраIожьыгъ: «Тэ тшыпхъу бзы-
лъфыгъэ хэтакIом фэдэу удэзекIо хъущта?»

ЯщэкIэнэрэ тфырэ шъхьэр

Якъубэ Бэтэл дэжь зэрэщыIагъэр

35 [1] Тхьэм Якъубэ къыриIуагъ: «ЗыIэти, Бэтэл кIо, ащ
щыпсэу; о пшэу Iэсау зышIобгъэбылъэу узыхэхьа-
жьым, зыкъыозыгъэлъэгъугъэ Тхьэм пае къурмэншIыпIэ
ащ щыгъэпс». [2] Якъубэ ежь иунагъуи зэкIэ ицIыфхэми
ариIуагъ: «Хымэ тхьэ сурэтэу шъуиунэмэ арытхэр чIэ-
шъудзых, зышъуукъэбзыжь, шъуищыгъынхэри зэблэшъу-
хъух, [3] Бэтэл тыкIощт, ащ сэ къурмэншIыпIэ щызгъэп-
сыщт – тхьамыкIагъом сызыхэт мафэм сыкъызэхэзыхи,
сызытет гъогум щысигъусэгъэ Тхьэм пае». [4] Арыти зэкIэ
хымэ тхьэ сурэтэу аIыгъыгъэхэр, тхьакIумпылъхьэу атхьа-
кIумэхэм апылъыгъэхэри Якъубэ къыратыгъэх; Якъубэ
ахэр Щэхэм пэмычыжьэу щыт чъыгаем ычIэгъ щычIи-
тIагъэх. [5] ЕтIанэ ахэр ежьагъэх. Тхьэм ищынагъо къэлэ
гъунэгъухэм адэсхэр зэлъиубытыгъэхэти, Якъубэ ыкъомэ
алъежьагъэхэп.

[6] КъэнаIан хэгъэгум ит Лузэ, джы БэтэлкIэ заджэхэ-
рэм, Якъубэ къэкIуагъ – ежьыри зэкIэ игъусэ цIыф-
хэри. [7] Ащ къурмэншIыпIэ щигъэпси, а чIыпIэм цIэ
фишIыгъ: Ел-Бэтэл* сыда пIомэ ежь ышы зышIуигъэ-
былъэу зыкIеIэжьым, мы чIыпIэм Тхьэм зыкъыщы-
фигъэлъэгъуагъ. [8] Дэборэ, Рыбкъэ былз езгъэшъуагъэу
зыпIугъэр лIагъэ, Бэтэл ыхэкIэ чъыгэе чIэгъым ар

* 35:7 Ел-Бэтэл – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: Бэтэл и Тхь.

щычIалъхьажьыгъ, Якъубэ а чъыгаем Зыщагъаехэрэ чъы-
гаекIэ еджагъ.
9 Якъубэ Мэсэпэтам къызекIыжьым, Тхьэр ащ джыри
къыфэлъагъуи, ынэшIу къыщифагъ. 10 Тхьэм ащ къыри-
Iуагъ: «О пцIэр Якъуб, ау тапэкIэ Якъуб къыуаIожьы-
щтэп. Джы щегъэжьагъэу о пцIэр – Исраил!» Джаущтэу
ащ къыфиусыгъ Исраил. 11 Ащ джыри Тхьэм къыриIуагъ:
«ЛъэкI пстэури ЗиIэ Тхьэр Сэры. Орэбагъу, пхэрэхъу:
цIыф лъэпкъ о птекIыщт, цIыф лъэпкъыбэ! Пачъыхьэ-
хэр о къыптекIыщтых! 12 Ибрахьимэрэ Исхьакъырэ яс-
тыгъэ чIыгур, ори къыптекIыщтхэми ястыщт». 13 Тхьэр
ащ къызщыдэгущыIэгъэ чIыпIэм IукIыжьыгъ. 14 Ар къыз-
щыдэгущыIэгъэ чIыпIэм Якъубэ мыжъосын щигъэуцуи,
шъон къурмэн щишIи, санэрэ дагъэрэ тырикIагъ. 15 Якъу-
бэ а чIыпIэм Бэтэл* фиусыгъ.

Рахъэл Бинямин къыфэхъуи, зэрэлIагъэр

16 Бэтэл дэкIыгъэхэу, Ефрат нэсынхэкIэ джыри чIыгу-
онэ заулэ къэнагъэу, Рахъэл сабый къыфэхъугъ. Хъошъэ-
ным ар ифэгъагъ. 17 Сабый къыфэхъуным икъин зыхэтым,
мамыкум ащ къыриIуагъ: «Умыщын, джыри зы шъао
уиI!» 18 Ыпсэ зыщыхэкIыным Рахъэл ыкъо Бэн-Они**
фиусыгъ. Ау ятэ ащ БиняминкIэ*** еджагъ.
19 Рахъэл лIагъэ, Ефрат, джы Бэтлэхъэм зыфаIорэм,
екIурэ гъогум дэжь щычIалъхьажьыгъ. 20 Ащ икъэунэ
Якъубэ мыжъосын тыригъэуцуагъ. Ар непэ нэсыжьэу Ра-
хъэл икъэунэ имыжъосын. 21 Исраили ежьи, Iэдэр плъэ-
пIэ лъагэм ыкIыб ищэтырэ щигъэIагъ.

---

* 35:15 Бэтэл – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: Тхьэм и Ун.

** 35:18 Бэн-Они – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: синэшхъэигъо ыкъу.

*** 35:18 Бинямин – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: сIэ джабгъу ыкъу.

Якъубэ ыкъохэр

22 А хэгъэгум Исраил къызеты лъэхъаным Рубэн ятэ ишъуз
гуадзэу Билхэ зыцIэм голъыгъ. Исраил ар зэхихыгъэ.

Якъубэ къо пшIыкIутIу иIагъ.

23 Леа ыкъохэр: Якъубэ иапэрэ сабыеу Рубэн, ащ ыуж
ЩымIон, Лэуй, Ехъуд, Иссашхар, Зэбулун. 24 Рахъэл
ыкъохэр: Юсыфрэ Биняминрэ. 25 Рахъэл иунэIут бзы-
лъфыгъэ Билхэ ыкъохэр: Данрэ Нафталыйрэ. 26 Леа иунэ-
Iут бзылъфыгъэ Зилпа ыкъохэр: Гъадрэ Ащэррэ. Ахэр
Якъубэ ыкъохэу Мэсэпэтамым къыщыфэхъугъэхэр арых.

Исхьакъ зэрэлIагъэр

27 Якъубэ ежь ятэ Исхьакъэу, Къыриат-Арбэ, джы
Хъэурэн зыфаIорэм пэблэгъэ Мамрэ дэсым дэжь къэ-
кIуагъ. Ащ Ибрахьими Исхьакъи хэхэсэу щыпсэущты-
гъэх. 28 Илъэсишъэрэ тIокIиплIырэ Исхьакъ ыгъэшIагъ.
29 Исхьакъ жъы дэдэ хъугъэу ыпсэ хэкIыгъ, дунаим ехы-
жьи, ицIыф лъэпкъ хэхьажьыгъ, ыкъохэу Iэсаурэ Якъу-
бэрэ ар чIалъхьажьыгъ.

ЯщэкIэнэрэ хырэ шъхьэр

Iэсау къытекIыгъэхэр

36 1 Мары Iэсау – ар дэдэр Едом – къытекIыгъэхэр.
2 Iэсау къэнаIан цIыфмэ апхъумэ ащыщхэр шъуз-
кIэ ыштагъэх: Адэ, хьат лъэпкъэу Елонэ ыпхъур, хъыу
лъэпкъэу ЦыбыIон ыпхъоу Iанэ ыпхъу Охъолибамэ.
3 Басмати ары, Исмахьилэ ыпхъоу Нэбаиот ышыпхъу.

4 Адэ Iэсау къыфилъфыгъ Елифаз; Басмат РэIуел къы-
лъфыгъ. 5 Охъолибамэ къыфэхъугъэх ЕIущ, ЯIылам,
Къорахъ. Ахэр арых Iэсау ыкъохэу КъэнаIан хэгъэгум
къыщыфэхъугъэхэр.

[6] Іэсау ишъузхэри, ыкъохэри, ыпхъухэри, зэкІэ иунэ
цІыфэу исхэри, иІэхъогъухэри, зэкІэ ибылымхэри ыу-
гъойхи, КъэнаІан хэгъэгум зэкІэ щигъотыгъэ мылъкури
зыкІигъэгъуи, ышэу Якъубэ кІэрыкІи, нэмыкІ хэгъэгу
кІуагъэ. [7] Ямылъкухэр бэ дэдэ зэрэхъугъэхэм къыхэкІэу,
зэдыщыІэнхэ алъэкІыжьыщтыгъэп; Іэхъогъоу яІэхэр зэ-
рэбэм къыхэкІэу зыщыпсэухэрэ чІыгум ахэр тефэжьы-
щтыгъэхэп.

[8] Джаущтэу Іэсау СэІир къушъхьэлъэ хэкум итІыс-
хьагъ. Іэсау – ар дэдэр ары Едомыр.

[9] Къушъхьэлъэ хэкоу СэІир щыпсэурэ едом цІыфхэм
ятэ пІашъэу Іэсау мары къытекІыгъэхэр:

[10] мары Іэсау ыкъомэ ацІэхэр:

Елифаз, Іэсау ишъузэу Адэ ыкъор,

РэІуел, Іэсау ишъузэу Басмат ыкъор.

[11] Елифаз ыкъохэр: Тэман, Омар, Цэфэу, ГъаІытам,
Къэназ.

[12] Іэсау ыкъоу Елифаз ТымнаІ ыцІэу шъуз гуадзэ иІагъ,
ащ Іамалэкъ къылъфыгъ.

Ахэр арых Іэсау ишъузэу Адэ ыкъомэ
къатекІыгъэхэр.

[13] Марых РэІуел ыкъохэр: Нахъат, Зэрахъ, Щам, Мызэ –
ахэр Іэсау ишъузэу Басмат ыкъомэ къатекІыгъэх.

[14] Мыхэр арых Іанэ ыпхъоу, ЦыбыІон ипхъорэлъфэу,
Іэсау ишъузэу Охъолибамэ ыкъуагъэхэр:

ЕІущ, ЯІылам, Корах.

[15] Мары Іэсау ыкъомэ къатекІыгъэмэ янахьыжъхэр:

Іэсау ищыпэлъфэу Елифазэ ыкъохэр:

нахьыжъхэу Тэман, Омар, Цэфэу, Къэназ,

[16] нахьыжъхэу Корах, ГъаІытам, Амалек.

Мыхэр Елифазэ инахьыжъхэу Едом хэгъэгум
щыІагъэхэр арых; мыхэр Адэ ыкъомэ
къатекІыгъэх.

[17] Мыхэр Іэсау ыкъомэ къатекІыгъэмэ янахьыжъхэр
арых:

нахьыжъхэу Нахъат, Зэрахъ, Шаммэ, Мызэ.
Мыхэр РэIуел инахьыжъхэу Едом хэгъэгум
щыIагъэхэр арых; ахэр Іэсау ишъузэу
Басмат ыкъомэ къатекIыгъэх.
18 Мыхэр Іэсау ишъузэу Охъолибамэ ыкъох:
нахьыжъхэу ЕIущ, ЯIылам, Корах.
Ахэр Іанэ ыпхъу Охъолибамэ, Іэсау ишъуз,
къылъфыгъэ нахьыжъых.
19 Мыхэр Іэсау, ар Едом, ыкъомэ къатекIыгъэхэр арых,
мыхэр арых ахэм янахьыжъхэри.

СэIир къытекIыгъэхэр

20 Мыхэр хор лъэпкъым щыщэу СэIир ыкъохэу, а хэ-
гъэгум щыпсэущтыгъэхэр арых:
Лотан, Щэуал, ЦыбыIон, Іанэ,
21 Дищэн, Ецэр, Дищан.
Мыхэр арых СэIир ыкъохэу,
хор цIыфхэм янахьыжъхэу,
Едом хэгъэгум щыпсэущтыгъэхэр.
22 Лотан ыкъощтыгъэхэр:
Хъорыйрэ Хэмамрэ; Лотан ышыпхъугъ Тымнэ.
23 Мыхэр Щэуал ыкъох:
Іалуан, Манахъат, Іэбал, Щэфэу, Онам.
24 Мыхэр ЦыбыIон ыкъох:
Айэрэ Іанэрэ. Ар Іанэу, ежь ятэу ЦыбыIон
ищыдхэр ыгъэхъухэзэ, шъоф нэкIым
псыфабэхэр къызгъотэгъагъэр ары.
25 Мыхэр арых Іанэ къыфэхъугъэхэр:
Дишонрэ Іанэ ыпхъоу Охъолибамэрэ.
26 Мыхэр Дишон ыкъох:
Хъэмдан, Ещбан, Итран, Къэран.
27 Мыхэр Эцер ыкъох:
Билхан, ЗаIауан, Іакъан.
28 Мыхэр Дишан ыкъох:
Уц, Аран.

29 Мыхэр хор цIыфхэм янахьыжъыхэр:
нахьыжъхэу Лотан, Щэуал, ЦыбыIон,
Iанэ,
30 нахьыжъхэу Дишон, Эцер, Дишан.
СэIир хэгъэгум исыгъэхэмкIэ мыхэр арых хор
цIыфхэм янахьыжъхэр.

Едом цIыфхэм
япачъыхьэхэмрэ ялIакъохэмрэ

31 Мары исраил цIыфхэм, пачъыхьэ яIэ хъуным ыпэ-
кIэ, Едом хэгъэгум ипачъыхьагъэхэр.
32 Едом щыпачъыхьагъ БэIор ыкъоу БэлаI,
ащ икъалэ ыцIэр Динхабэ.
33 БэлаI зэлIэм, ащ ыуж Боцрэ щыщ Зэрахъ ыкъоу Иобаб
пачъыхьэ хъугъэ.
34 Иобаб лIагъэ, ащ ыуж тэманхэм яхэгъэгу щыщэу
Хъущам пачъыхьэ хъугъэ.
35 Хущам лIагъэ, ащ ыуж Бэдад ыкъо Хадад пачъыхьэ
хъугъэ,
Моаб хэгъэгум мыдиан цIыфхэр щызэхэзыкъутагъэр:
ащ икъалэ ыцIэр Iауит.
36 Хадад лIагъэ; ащ ыуж Масрэкъэ щыщэу Самлэ па-
чъыхьэ хъугъэ.
37 Самлэ лIагъэ; ащ ыуж псыIушъом Iут Рэхъобот
щыщ Саул пачъыхьэ хъугъэ.
38 Саул лIагъэ, ащ ыуж Iахбэр ыкъо БаIал-Хъанан па-
чъыхьэ хъугъэ.
39 Iахбэр ыкъоу БаIал-Хъанан лIагъэ, ащ ыуж пачъы-
хьэ хъугъэ Хадар; ащ икъалэ ыцIэр ПаIу; ащ ишъуз ыцIэр
Мэхэтабэл, Мезахаб ыпхъоу Матрэд ыпхъу.
40 Мыхэр арых Iэсау инахьыжъхэр, ахэмэ ялIакъохэр,
япсэупIэхэр, ацIэхэр:
нахьыжъхэу Тымнэ, Iалуа, Етэт,
41 нахьыжъхэу Охъолибамэ, Елэ, Пинон,
42 нахьыжъхэу Къэназ, Тэман, Мыбцар,

43 нахьыжъхэу Магъдиел, Іирам.
Ахэр арых едом нахьыжъхэр, япсэупІэхэмкІэ,
чІыгоу аІэ илъыгъэмкІэ.
Джары Іэсау, едом цІыфхэм ятэ пІашъэхэр.

ЯщэкІэнэрэ блырэ шъхьэр

Юсыф ипкІыхьапІэхэр

37 [1] Ятэ нахьыпэкІэ хымэу зэрысыгъэ КъэнаІан хэгъэгум Якъубэ итІысхьагъ.
[2] Мары Якъубэрэ ащ къытекІыгъэхэмрэ якъэбар.
Юсыф илъэс пшІыкІубл ыныбжьыгъ. Ышхэм ягъусэу, Билхэрэ Зилпарэ акъохэм, былымхэр ыгъэхъущтыгъэх, ахэмэ яшІэпхъэджагъэхэр ятэ нигъэсыжьыщтыгъ.
[3] Исраил адрэ ыкъохэм анахьэу Юсыф шІу ылъэгъущтыгъэ, сыда пІомэ ар ижъышъхьэм ыгъотыжьыгъагъ, аужыпкъэм ащ гъуапэ зиІэ щыгъын кІыхьэ фаригъэшІыгъагъ.
[4] Зэш пстэуми анахьэу ар ятэ шІу зэрилъэгъурэр ахэмэ залъэгъум, ауджэгъуи, гуфэбэныгъэ зыхэлъ гущыІи раІожьын алъэкІыщтыгъэп.
[5] Юсыф зэгорэм пкІыхьапІэ ылъэгъуи, ар ышымэ къафиІотагъэти, джыри нахь лъэшэу ахэмэ ар ауджэгъугъ.
[6] Ащ ахэмэ ариІуагъ: «ПкІыхьапІэу слъэгъугъэм моу шъукъедэІуба. [7] Бганэхэр губгъом щэтэпхы фэд, мары сэ сибганэ занкІэу къэуцугъ, мары шъо шъуибганэхэр ащ хъураеу къеуцокІыхи, сэ сибганэ шъхьащэ къыфашІыгъ».
[8] Ащ ышымэ къыраІуагъ: «О тэ пачъыхьэ укъытфэхъу пшІоигъу, ара? О пІэ тилъы хъунэуи?» — ИпкІыхьапІэхэмрэ игущыІэхэмрэ апае ар джыри нахь лъэшэу алъэгъу мыхъоу хъугъэ. [9] Ежь Юсыф джыри ащ нэмыкІ пкІыхьапІэ ылъэгъуи, ышымэ ар къафиІотагъ: «Мары сэ пкІыхьапІэ слъэгъугъэ, мары тыгъэми, мазэми, жъогъо пшІыкІузми сэ шъхьащэ къысфашІы!»

10 Яти ышыхэми а пкIыхьапIэр къызафеIуатэм, ятэ ащ
къегыеу къыриIуагъ: «Сыд пкIыхьапIа плъэгъухэрэр?
Сэри, уяни, о пшыхэри чIыгум нэс о шъхьащэ къып-
фэтшIынэу уадэжь тыкъэкIонэу ара?»
11 Ышмэ ащ агу къыфыхэкIыщтыгъ; ау ятэ а къэбарыр
ыгу риубытагъ.

Юсыф ышыхэм зэращагъэр

12 Зэгорэм Юсыф ышыхэр ятэ имэлхэр Щэхэм дэжь
щагъэхъунэу кIуагъэх. 13 Исраил риIуагъ Юсыф: «Пшы-
хэм Щэхэм дэжь мэлхэр щагъэхъухэба? КIо, ори узгъэ-
кIон ахэмэ адэжь». Юсыф джэуап къытыжьыгъ: «Мары
сэ сыхьазыр».
14 Исраил ащ риIуагъ: «КIо, пшыхэр узынчъэхэмэ, бы-
лымхэм язытети къеплъ, джэуапи къысфахьыжь». Арыти
Хъэурэн кIэир ыбгыни, Юсыф Щэхэм къэкIуагъ. 15 Юсыф
гъощагъэу шъофыр къыкIухьэзэ, лIы горэ къыIукIи,
къеупчIыгъ: «Сыда узылъыхъурэр?» 16 «Сэ сызлъыхъухэ-
рэр сшыхэр арых, – къыIуагъ Юсыф, – къысаIу, тыда
ахэмэ мэл-пчэнхэр зыщагъэхъухэрэр?» 17 Адрэм къыри-
Iожьыгъ: «Ахэр мыщ IукIыжьыгъэх, сэ зэхэсхыгъэ ахэмэ
Дотан кIонхэу зэраIощтыгъэр». Джащыгъум Юсыф ышы-
мэ ауж ихьи, ахэр Дотан къыщигъотыгъэх. 18 Ахэмэ ар
чыжьэкIэ къалъэгъугъ; анэсыфэ нэс ар зэраукIыщтыр зэ-
халъхьэу аублагъ. 19 Ахэмэ зэраIожьыгъэ: «Мары пкIыхьа-
пIэлъэгъур къэкIо. 20 НекIох, тыукIынышъ, псынэ игъу-
кIыгъэ горэм итыдзэжьын, хьэкIэ-къуакIэмэ ашхыгъэу
тIощт; теплъын ащ ипкIыхьапIэмэ къарыкIырэм». 21 Ау ар
Рубэн зэхихи, Юсыф къыгъэнэжьыгъ. «Ыпсэ хэтэшъу-
мыгъэх», – ыIуагъ ащ. 22 ЕтIани къыIуагъ: «Лъыр шъу-
мыгъачъэ, шъоф нэкIым ит псынэ игъукIыгъэм ишъудз,
ау шъуIэ тешъумыщай». Аущтэу ащ зыкIиIуагъэр, ар
псэоу къыгъэнэжьынышъ, ятэ ритыжьынэу арыгъэ.
23 Юсыф ышымэ адэжь къызэкIом, ахэмэ ащ гъуа-
пэ зиIэ щыгъын кIыхьэу щыгъыгъэр щатхъыгъ. 24 Ащ

нэужым аубыти, псынэм радзагъ; ар нэкIыгъэ, псы иты-
гъэп. 25 Зэшыхэр шхэнхэу тIысыгъэхэ къодыеу зэплъэхэм,
алъэгъугъ: исмахьилэ цIыфхэу сатыушIэ куп ГъылыIад
къикIэу къэкIо, ахэмэ ямахъшэхэм мэ IэшIу къызпихрэ
чъыги, Iэзэгъу уци, пцантхъи Мысырым ащэ. 26 Ехъуд
ышымэ ариIуагъ: «Тшы тыукIымэ, сыда шIуагъэу хэ-
лъыр? Ар зэрэтыукIыгъэр тыушъэфыжьын фаеу хъущт.
27 Исмахьилэ цIыфхэм ятэжъугъащ, тэ тIэ ащ нэмысы-
гъэу хъущт. Сыд Iо фаеми, ар тэ тшы, зы пкъышъол, зы
лъы тыщыщ».

Зэшыхэм ащ дырагъэштагъ. 28 Мидиам щыщ сатыушIэ-
хэр блэкIыхэ зэхъум, Юсыф псынэм къыралъэшъужьи,
исмахьилэ цIыфмэ тыжьын ахъщэ тIокIыкIэ аращагъ,
адрэхэми Юсыф Мысырым ащагъ.

29 Рубэн къэкIожьи, псынэм зеплъэм – Юсыф исы-
жьэп. Гукъэошхом хэтэу ащ ищыгъынхэр зэIитхъыгъэх.
30 Ышымэ адэжь къыгъэзэжьи, Рубэн ариIуагъ: «Шъэо-
жъыер щыIэжьэп! Адэ сэры? Тыдэ сэ сыкIощта?»

31 ЕтIанэ зэшымэ Юсыф ищыгъын ашти, ачъэ горэ
аукIи, щыгъыныр лъым хагъэуагъ. 32 Щыгъын кIыхьэр
ятэ фахьыжьи, раIуагъ: «Мыр тэ къэдгъотыгъ! Еплъыба –
о пкъо ищыгъына мыр?»

33 Якъубэ еплъи, къэкууагъ: «Мыр скъо ищыгъын! Хьэ-
кIэ-къуакIэмэ ар ашхыгъ! Ары, Юсыф захацунтхъагъ!»

34 Якъубэ ищыгъынхэр зэхицунтхъэхи, дзыопхъэ шэкI
пхъашэм хэшIыкIыгъэ шъыгъо щыгъынхэр зыщилъа-
гъэх, мэфабэрэ ыкъо ыгъэягъ. 35 Ыкъохэри, ыпхъухэри
ар агъэрэхьатынэу къэзэрэугъоигъэх; ау Якъубэ рэхьа-
тынэу фэягъэп. «Нэшхъэигъэм сыхэтэу, – ыIуагъ ащ, –
скъо дэжь хьадрыхэ сыкIожьыщт». Аущтэу зэпимыгъэоу
Юсыф ыгъаещтыгъэ.

36 Мидиам цIыфхэм Юсыф Мысырым ипачъыхьэ-фир-
хьауным иIэнэтIэзехьэмэ ащыщэу, икъэухъумакIомэ ятхьа-
матэу Потыфар ращагъ.

ЯщэкIэнэрэ ирэ шъхьэр

Ехъудрэ Тамарэрэ

38 1А лъэхъаным Ехъуд ышымэ ахэкIыжьи, Iадулам
къалэм щыщэу Хъырэ зыцIэм пэмычыжьэу псэу-
нэу щытIысыгъ. 2Ащ къэнаIан цIыф горэу ШыуаI зы-
цIэм ыпхъу Ехъуд ынаIэ тыридзагъ. Ехъуд ар къыщагъ,
ыдэжь ихьагъ. 3Ар лъэрмыхь хъуи, шъао къыфэхъугъ,
Ехъуд ащ Iэр фиусыгъ. 4Джыри лъэрмыхьэ хъуи, шъао
къыфэхъугъ; ащ ШуаI фиусыгъ Онан. 5Джыри шъао къы-
фэхъугъ, ШуаI ащ фиусыгъ Щэлэ. Шъузым кIалэр къызы-
фэхъум, Ехъуд Къэзиб щыIагъ. 6Ехъуд ищыпэлъфэу Iэр
пае шъуз къыштагъ: ащ ыцIагъэр Тамар. 7Ехъуд ищыпэ-
лъфэу Iэр Зиусхьаным ыпашъхьэ щышIугъэпти, Зиусхьа-
ным ар ыгъэлIагъ. 8Ехъуд Онан риIуагъ*: «Пшы ишъуз
штэжьыри, ащ ычIыпIэ иуцу, иунагъо зэтегъэуцожь».

9Бзылъфыгъэм ышъо хидзэщтыр ежь иеу зэрэмы-
хъущтыр Онан ышIэщтыгъэ; ащ пае ыш ишъуз зыдэ-
гъолъкIэ, ищэпс чIыгум тырикIэщтыгъэ, ыш пае сабый
къыгъэхъунэу фэмыеу. 10Ар зэрэзекIощтыгъэр Зиусхьа-
ным игопагъэп, арыти ари Ащ ыгъэлIагъ. 11Ащ ыуж Ехъуд
инысэу Тамарэ риIуагъ: «Сэ скъоу Шелэ ыныбжь екъу-
фэ, уятэ иунэ шъузабэу исыгу». Аущтэу зыкIиIуагъэр,
егупшысагъэшъ ары: «Ари ышымэ афэдэу мылIэгъагъот».
Тамарэ ятэ иунэ кIожьыгъэ. 12Охътабэ тешIагъ, Ехъуд
ишъузэу ШыуаI ыпхъу лIагъэ. Ехъуд зэрэхьатыжьым,
имэлхэр зыупхъухэу, Тымнэ щыIэхэм адэжь иныбджэ-
гъоу Iадулам цIыфэу Хъырэ игъусэу кIуагъэ.

---

* 38:8 Ижъырэ джурт хабзэу щыIагъэмкIэ, сабый имыIэу лIагъэм ишъузыгъэр щымыIэжьым ыш къыщэжьыщтыгъэ – икIэн зыIукIэжьын щыIэным пае.

[13] Тамарэ ипщ имэлхэр зыщаупхъухэрэм Тымнэ къы-
зэрэкIорэр зызэхехым, [14] шъузэбэ щыгъынхэр зыщиххи,
техъор къызэрихъохыгъ, ынэгуи рихъуи, Тымнэ екIурэ
гъогум Iут Iэнаим икъэлапчъэ IутIысхьагъ. Шелэ ыныбжь
икъугъэми, ежь ащ шъузкIэ зэрэрамытырэр ылъэгъу-
щтыгъэти ары аущтэу зыкIишIыгъэр. [15] Ехъуд ар къызе-
лъэгъум, ынэгу ихъогъагъэти, бзылъфыгъэ хэтакIокIэ
ылъытагъ. [16] Ехъуд ащ екIуалIи, риIуагъ: «НекIо, сы-
къыбголъынэу сыфай». Ар ежь инысэу зэрэщытыр ышIэ-
щтыгъэп! Адрэм къыIуагъ: «Сыда о къысэптыщтыр,
укъызголъмэ?» [17] Ехъуд къыIуагъ: «Iэхъогъум щыщ чыцI
цIыкIу къыпфязгъэщэщт». Бзылъфыгъэм къыIуагъ: «Ар
къысфяогъэщэфэ, шэс къысэптыщта?» [18] Ехъуд еупчIыгъ:
«Сыд фэдэ шэса къыостыщтыр?» Бзылъфыгъэм къыри-
Iожьыгъ: «Уимыхъурэу шъодэным пышIагъэмрэ, бэщэу
IэкIэ пIыгъымрэ ары».

ЗыфиIуагъэхэр ритыхи, ыдэжь ихьагъ, Тамарэ сабый
ышъо хэфагъ. [19] ЕтIанэ къэтэджыжьи, кIожьыгъэ, техъор
зытырихыжьи, ишъузэбэ щыгъынхэр зыщилъэжьыгъэх.

[20] Ехъуд чыцI цIыкIур Iадулам цIыфэу иныбджэгъум
ригъэщагъ шэсыр бзылъфыгъэм къыIихыжьынэу, ау
иныбджэгъу ар ыгъотыгъэп. [21] А чIыпIэм щыпсэухэрэм
яупчIыгъ: «Тыдэ щыIа бзылъфыгъэ хэтакIоу, Iэнаим гъо-
гум дэжь щысыгъэр?»

Ау ахэмэ къыраIожьыгъ: «Мыщ бзылъфыгъэ хэтакIо
щыIагъэп».

[22] Ащ Ехъуд дэжь къыгъэзэжьи, риIуагъ: «Сэ ар къэз-
гъотыгъэп. А чIыпIэм щыпсэухэрэм бзылъфыгъэ хэтакIо
ащ щымыIагъэу къысаIуагъ». [23] Ехъуд къыIуагъ: «КIо ащ
ыдэжь шэсыр къэрэн, тэ къыддэрэмыхьащхыхэри ары
ныIэп. Сэ чыцI цIыкIур фясэгъащэ; ау о бзылъфыгъэр
къэбгъотын плъэкIырэп».

[24] Мэзищ фэдиз тешIагъэу Ехъуд къыраIуагъ: «Тамарэ,
уинысэ, хэукъуагъ, джы мары ар лъэрымыхь хъугъэ».
Ехъуд ариIуагъ: «Дэшъущи, жъугъэсты».

[25] Ау Тамарэ зыращажьэм, ащ ипщы дэжь ыгъэкIуагъэх
раIонэу: «Сэ лъэрымыхь сызыфэхъугъэр мы пкъыгъохэр
зиехэр ары». ЕтIани ащ къыIуагъ: «Моу яплъи, мы
мыхъурыр, мы шъодэныр, бэщыр къэошIэжьыха?» –
еупчIыгъ ар.
[26] Ехъуд къышIэжьыгъэх. «Мыр сэщ нахь заф, – къы-
Iуагъ ащ, – ар Шелэ, скъо, зэресымытыгъэр ары зэкIэ
къызэрыкIыгъэр».
Ехъуд ащ нахьыбэрэ ащ гохьажьыгъэп.
[27] Ихъошъэн къызэсым, Тамарэ тIолъфэныкъохэр ышъо
хэлъхэу къычIэкIыгъ. [28] Къыфэхъухэ зэхъум, язырэм ыIэ
къыгъэлъэгъуагъ; арыти мамыкум Iудэнэ плъыжь Iэм
рипхэкIи, къыIуагъ: «Мыр апэу къэхъугъ». [29] Ау ащ ыIэ
зэкIихьажьи, ащ ыш къэхъугъ. «Сыдэущтэу уипэрыохъу
Iубгъэзыкlыгъа?» – ыIуагъ ныом. Джащ пае ащ Пэрэц*
фаусыгъ. [30] ЕтIанэ ащ ыуж ыш къэхъугъ, ыIэ Iудэнэ
плъыжьыр къещэкIыгъэу. Ащ цIэу Зэрахъ** фаусыгъ.

ЯщэкIэнэрэ бгъурэ шъхьэр

Юсыфрэ Потыфар игуащэрэ

39 [1] Юсыф Мысырым ащагъ; фирхьауным иIэнэтIэ-
зехьэмэ ащыщэу, икъэухъумакIомэ ятхьаматэу,
пачъыхьэ унэм щыпсэурэ мысыр цIыфым Потыфар ар
исмахьилэ сатыушIэхэу къэзыщагъэмэ ащищэфыгъ. [2] Зи-
усхьаныр Юсыф игъусагъэти, ащ иIофхэр дэгъоу кIощты-
гъэх. Мысырым щыщэу ежь изиусхьан иунэ ар щыпсэу-
щтыгъэ. [3] Ащ итхьаматэ Зиусхьаныр Юсыф къызэрэкIы-
гъури, зэкIэ ышIагъэр Зиусхьаным къызэрэдигъэхъугъэри

* 38:29 Пэрэц – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: пхыритхъугъ.
** 38:30 Зэрахъ – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: нэфышъа-
гъу, нэфылъэм инэфынэ шэплъ.

ылъэгъугъ. [4] Юсыф итхьаматэ нэшIукIэ къызэригъэплъыгъ,
ежь ышъхьэкIэ иунэIут хъугъэ, етIанэ иунэ Iофхэр зэ-
рихьанхэу ыгъэуцугъ, зэкIэ иIагъэр ащ ыIэ рилъхьагъ.
[5] Джащ щегъэжьагъэу Юсыф ихьатыркIэ мысырылIым иIэ
пстэуми – унэми, губгъоми, сыд лIэужыгъоу ащыриIа-
гъэми Зиусхьаным ынэшIу къащифэщтыгъэ. [6] ЗэкIэ ащ
иIагъэр Юсыф IэкIилъхьагъ, Юсыф ихьатыркIэ шхэным-
рэ ешъонымрэ ехъурэ гумэкI мысырылIым иIэжьыгъэп.

Юсыф ыпкъыкIи ынапэкIи дэхагъэ. [7] Уахътэ тешIагъэу
Юсыф изиусхьан ишъуз ынаIэ къытыридзи, къыриIуагъ:
«Къызголъ».

[8] Ау ар фимыдэу джэуап ритыжьыгъ: «Мары сизиус-
хьан зыфэгумэкIын гори иунэ щыриIэжьэп, зэкIэ имылъ-
ку сIэ къырилъхьагъ. [9] Ежь фэдэу мы унэм Iофхэр щы-
сэгъэзекIох. Ощ нэмыкIэу сэ ащ фит сызфимышIыгъэ
щыIэп, сыда пIомэ о ащ уришъуз. Адэ сыдэущтэу ащ
фэдэ емыкIушхо сэ сшIэна, Тхьэм ыпашъхьэ псэкIод
къыщысхьэу?»

[10] Аущтэу ащ мафэ къэс Юсыф къыриIощтыгъэ, ежь
ащ голъынэуи кIыгъунэуи ыдэщтыгъэп. [11] Ау зэгорэм
иIофхэр ышIэнхэу ар унэм зехьэм, унэIут хъулъфыгъэ
гори имысэу къычIэкIыгъ. [12] Бзылъфыгъэм, ащ ищы-
гъын къетхъуи, къыриIуагъ: «Садэжь къэгъолъ».

Ау ищыгъын ащ къыIэкIигъани, Юсыф къыкIитхъуи,
унэм къичъыжьыгъ. [13] Ищыгъын къыIэкIигъани, унэм
зэричъыжьыгъэр бзылъфыгъэм зелъэгъум, [14] иунэ ис унэ-
Iут хъулъфыгъэмэ къяджи, ахэмэ ариIуагъ: «Шъуеплъ:
тынапэ тырихынэу, силI тэ джурт къытфищагъ. ЛIыгъэ-
кIэ къызголъынэу ар садэжь къэкIогъагъ! Сэ сыкъэку-
уагъ. [15] СыкъэкIыий, куо-хьау къызэрэсIэтыгъэр зызэхе-
хым, ищыгъын къыгъани, кIитхъужьыгъ».

[16] Изиусхьан къэкIожьыфэ Юсыф ищыгъын ащ ыдэжь
щыIагъ. [17] Ащи а гущыIэ дэдэхэр риIуагъэх: «Джурт унэ-
Iутэу къытфэпщагъэр садэжь сынапэ тырихынэу къихьэ-
гъагъ! [18] Сэ куо-хьау къэсIэти, сыкъызэкIыим, ищыгъын

садэжь къырини, кIитхъужьыгъ». [19] «УипщылI джары къысишIэ шIоигъуагъэр», — ыIуи, ишъуз къызыреIом, зиусхьаныр лъэшэу къэгубжыгъ; [20] Юсыф аригъэубыти, пачъыхьэм ихьапсчIэсхэр зычIэсхэм чIаригъэдзагъ.

Юсыф джаущтэу хьапсым чIэс хъугъэ. [21] Ау Тхьэр Юсыф игъусагъ, Ежь игукIэгъукIэ хьапсым иIэшъхьэтет ынэшIу къыщифэнэу ышIыгъ. [22] Хьапсым иIэшъхьэтет зэкIэ хьэпсчIэсхэр Юсыф ыIэ къырилъхьагъэх, Iофэу щашIэрэ пстэумкIи ар унэшъошI хъугъэ. [23] Ащ ыIэ илъым щыщ горэми хьапсым иIэшъхьэтет лъыплъэщтыгъэп; сыда пIомэ Зиусхьаныр Юсыф игъусагъ, сыд ышIагъэми, Зиусхьаным зэкIэ ащ къыдигъэхъущтыгъэ.

ЯтIокIитIонэрэ шъхьэр

Юсыф хьапсым дычIэсхэм япкIыхьапIэхэм къарыкIырэр къызэрагуригъэIуагъэр

40 [1] А хъугъэ-шIагъэмэ ауж тIэкIу тешIагъэу мысыр пачъыхьэм исэнэзехьэрэ ихьалыгъугъажъэрэ язиусхьанэу Мысырым ипачъыхьэ ыпашъхьэ мысагъэ щыряIэ хъугъэ. [2] Фирхьауныр иунэкIэ икъулыкъушIитIумэ лъэшэу афэгубжыгъ: сэнэзехьэ шъхьаIэмрэ хьалыгъугъэжъэ шъхьаIэмрэ. [3] УхъумакIохэм ятхьаматэ иунэ хэт хьапсэу Юсыф зычIэсыгъэм ахэр аригъэщагъэх. [4] УхъумакIомэ ятхьаматэ ахэмэ ынаIэ атетынэу Юсыф афигъэзагъэти, ар ахэмэ афэлажьэщтыгъэ. Хьапсым охътэ заулэрэ чIэсыгъэхэу, [5] зэгорэм мысыр пачъыхьэм исэнэзехьэрэ ихьалыгъугъажъэрэ а зы чэщым пкIыхьапIэхэр алъэгъугъэх, шъхьадж ежь ипкIыхьапIэ мэхьэнэ шъхьаф иIэу. [6] Пчэдыжьыпэм Юсыф ахэмэ адэжь къызэкIом, ахэр зыгорэм зэригъэгумэкIыхэрэр ылъэгъугъ.

[7] «Сыда непэ шъузкIэнэшхъэир?» — яупчIыгъ ар фирхьауным иIофышIэхэу изиусхьан иунэ къыдычIэсхэм.

8 Ахэмэ ащ къыраIуагъ: «Тэ пкIыхьапIэхэр тлъэгъугъэх, ау къарыкIырэр къызэхэзыфын щыIэп».

Юсыф ахэмэ ариIуагъ: «ПкIыхьапIэхэм язэхэфын Тхьэр арыба зиIофыр. КъысфэшъуIуат сэ ахэр».

9 Сэнэзехьэ шъхьаIэм ипкIыхьапIэ Юсыф къыфиIотагъ: «ПкIыхьапIэ слъэгъугъэ, мары сэнэшъхьэ бжалэр
сапашъхьэ ит; 10 а бжалэм къутэмищ гот. Ахэмэ гулъэхэр къызэрадзэу, ахахъоу ригъэжьагъ, къэгъагъэхэр къащылъэгъуагъэх, сэнашъхьэ къапыкIи, игъо хъугъэ. 11 Фирхьауным иIэгубжъи IэкIэ сIыгъ. Сэнашъхьэр къыпысчи, фирхьауным иIэгубжъэ ар исфызагъ, Iэгубжъэр фирхьауным естыгъ».

12 «Мары ащ къикIырэр, – ыIуагъ Юсыф, – къутэмищыр – ар мэфищ. 13 Мэфищ зытешIэкIэ, фирхьауным лъагэу удиIэтэещт, уичIыпIи уригъэуцожьыщт, ипэум зэрэпшIыщтыгъэм фэдэу, фирхьауным Iэгубжъэрептызэ пшIыщт. 14 УиIофхэр дэгъу зыхъужьхэкIэ, угу сыкъэгъэкIыжьи, гукIэгъу къысфэшIыба: фирхьауным сигугъу фэшIи, мы унэм сищыжь. 15 Сэ джурт чIыгум егъэзыгъэкIэ сыкъыращыгъи! Хьапсым сычIадзэнэу мыщи мыхъун зи щысшIагъэп».

16 Хьалыгъугъэжъэ шъхьаIэм Юсыф пкIыхьапIэр дэгъукIэ къызэрэзэхифырэр ылъэгъугъэти, къыриIуагъ: «Сэри пкIыхьапIэ слъэгъугъэ, хьалыгъу фыжь арылъэу сшъхьэ мэтэ хъэгъищ тетэу; 17 акIыIурэ матэм фирхьауным пае зэфэшъхьафэу хьалыгъугъажъэм ыгъэжъагъэхэр илъых, ау а матэм шхынэу илъхэм бзыухэр ахэуIох».

18 Юсыф джэуап къытыжьыгъ: «Мары ащ къикIырэр: мэтищыр – ар мэфищ. 19 Мэфищ зытешIэкIэ, фирхьауным ори ударигъэIэтэещт, пшъхьэ паригъэупкIыщт, упкъ пкъэум паригъэлъэнышъ, къолэбзыухэр къыхэуIохэзэ щышхэщтых».

20 Мэфищ зытешIэм, фирхьауныр къызщыхъугъэ мафэм, ащ иунэIутхэм апае ешхэ-ешъошхо ышIыгъ, иунэIутхэм ащыщхэу исэнэзехьэ шъхьаIэрэ ихьалыгъугъэжъэ

шъхьаІэрэ лъагэу диІэтэягъэх; 21 сэнэзехьэ шъхьаІэр ичІы-
пІэ Іуигъэхьажьыгъ, ипэурэм фэдэу Іэгубжъэр къыри-
тызэ ышІынэу. 22 Хьалыгъугъэжъэ шъхьаІэр, Юсыф къы-
зэрэриІуагъэм фэдэу, паригъэлъагъ. 23 Ау сэнэзехьэ шъхьа-
Іэм Юсыф ыгу къэкІыжьыгъэп, ар щыгъупшэжьыгъ.

ЯтІокІитІонэрэ зырэ шъхьэр

Юсыф фирхьауным ипкІыхьапІэхэм
къарыкІырэр зэрэгуригъэІуагъэр

41 1 Илъэситіу зытешІэм, фирхьауным пкІыхьапІэ
ылъэгъугъ: ар Нил псыхъом Іут. 2 Джы мары дэ-
гъухэу, апкъыкІи пщэрхэу, чэмибл Нил псыхъом къы-
хэкІыгъэхэу, нэпкъ зэхэкІыхьагъэм щэхъух. 3 Мары ахэ-
мэ ауж итхэу, теплъаджэхэу, апкъыкІэ одхэу, нэмыкІ
чэмибл Нил псыхъом къыхэкІыхэшъ, адрэ чэмхэм агоу-
цох. 4 Чэмибл теплъаджэхэу, зыпкъыкІэ одхэм чэм дэхэ
зишІугъохэр ашхы. Фирхьауныр къэущыжьыгъ. 5 ИкІэ-
рыкІэу хэчъыежьи, джыри нэмыкІ пкІыхьапІэ ылъэгъугъ:
мары зы щэпкъым пщэрхэу, дэгъухэу шъхьибл къыпы-
кІагъ. 6 Ау мары ахэмэ ауж нэкІхэу, тыгъэжьым ыгъэгъу-
гъэхэу шъхьибл къэкІыгъ. 7 Фышъхьэ одхэм шъхьэ псэоу,
шъхьэ ушъагъэхэр ашхыгъэх. Фирхьауныр къэущыжьи,
пкІыхьапІэ зэрилъэгъугъэр къыгурыІуагъ.
8 Пчэдыжьым ар гумэкІыгъо хэфагъэу зэкІэ Мысырым
ис тхьэгурымагъохэри акъылышІохэри къаригъащэхи,
ипкІыхьапІэ ахэмэ къафиІотагъ, ау фирхьауным ар зыми
къыфызэхифын ылъэкІыгъэп. 9 Джащыгъум сэнэзехьэ
шъхьаІэм фирхьауным риІуагъ: «Джы сыгу къэкІыжьы
симысагъэ. 10 Зэгорэм фирхьауныр иунэІутмэ лъэшэу афэ-
губжи, сэри хьалыгъугъэжъэ шъхьаІэри сигъусэу хьапсым,
ухъумакІомэ ятхьаматэ иунэ тычІаригъэшІыхьэгъагъ. 11 А
зы чэщым тэ титІуи пкІыхьапІэхэр тлъэгъугъэх, мэхьэнэ

шъхьаф иIэу, шъхьадж ежь ипкIыхьапIэ ылъэгъугъ.
12 Ащ щытигъусагъ джурт кIалэ, ухъумакIохэм ятхьаматэ
иунэIутыр. Тэ ащ типкIыхьапIэхэр къыфэтIотагъэхэти,
ащ шъхьадж пкIыхьапIэу ылъэгъугъэм имэхьанэ къыт-
фызэхифыгъ. 13 Тэ ащ типкIыхьапIэхэр къызэрэзэхифы-
гъэхэм фэдэуи хъугъэ: сэ сичIыпIэ къэсэбгъэгъэзэжьыгъ,
адрэр пябгъэлъагъ».

14 Ащ нэужым фирхьауным Юсыф лъигъэкIуагъэх. Гу-
зэжъогъукIэ ар хьапсым къычIащыжьыгъ, зэкIаупсыхьи,
ищыгъынхэр зэблахъухи, фирхьауным дэжь къэкIуагъ.
15 Фирхьауным къыIуагъ: «Сэ пкIыхьапIэ слъэгъугъэ, ау
ар къысфызэхэзыфышъун щыIэп. О, зэраIорэмкIэ, пкIы-
хьапIэр зэрэзэхэпхэу, ащ лъыпытэу къикIырэр къэоIо».

16 «Ар сэ сIэ илъэп, – Юсыф джэуап къытыжьыгъ, –
фирхьауным ишIуагъэ екIынэу Тхьэм джэуап къытыщт».

17 Фирхьауным Юсыф къыфиIотагъ: «Сэ пкIыхьапIэ
слъэгъугъэ, мары Нил инэпкъ сытет. 18 Джы мары дэгъу-
хэу, апкъыкIэ пщэрхэу, чэмибл Нил псыхъом къыхэ-
кIыгъэхэу, нэпкъ зэхэкIыхьагъэм щэхъух. 19 Джы мары
ахэмэ ауж итхэу нэмыкI чэмибли къыхэкIых, одхэу, те-
плъэджэ дэдэхэу, зэпкъырыуагъэхэу; ахэмэ афэдэ Мы-
сыр чIыналъэм щыслъэгъугъэп. 20 Чэм зэпкъырыуагъэхэу,
чэм одхэм апэрэ чэмибл пщэрхэр ашхыгъ. 21 Пщэрхэр
ахэмэ акIоцI хъугъэх, ау ахэмэ аныбэмэ арыз хъугъэу
къахэщыгъэп. Ыпэрэм фэдэу, ахэр теплъэджагъэх. ЕтIанэ
сыкъэущыжьыгъ. 22 Ащ ыуж нэмыкI пкIыхьапIэ слъэгъу-
гъэ: зы щэпкъым арызэу, дэгъухэу шъхьибл къыпыкIагъ.
23 Ахэмэ ауж псыгъохэу, тхьамыкIэхэу, тыгъэжьым ыгъэ-
гъугъэхэу шъхьибл къэкIыгъ. 24 Фышъхьэ одмэ шъхьибл
дэгъухэр зи къэмынэу ашхыгъ. Сэ ар тхьэгурымагъохэм
къафэсIотагъ, ау зыми къысфызэхифышъугъэп».

25 Юсыф фирхьауным риIуагъ: «Ар пкIыхьапIитIоп,
зы нахь. Тхьэм ышIэщтымкIэ фирхьауным макъэ къы-
ригъэIугъ. 26 Чэм дэгъуиблыр – ар илъэсибл; фышъхьэ
дэгъуиблыри – ари илъэсибл. Арышъ ар зы пкIыхьапI.

[27] Одхэу ыкIи теплъаджэхэу чэмиблэу апэрэмэ ауж псым
къыхэкIыгъэхэр – илъэсибл, джащ фэдэуи одхэу, ты-
гъэжьым ыгъэгъугъэ шъхьиблыр – ахэри къыкIэлъы-
кIорэ илъэсибл гъабл. [28] Джары сэ фирхьауным зыкIе-
сIогъагъэр: Тхьэм ышIэщтыр фирхьауным къыригъэ-
лъэгъугъ.

[29] Мысыр хэгъэгум изэфэдэкIэ илъэсибл гъэбэжъу къы-
щежьэщт. [30] Ахэмэ ауж илъэсибл гъаблэ къэхъущт; Мы-
сыр хэгъэгум гъэбэжъоу щыIагъэр ащыгъупшэжьыщт.
Гъаблэм чIыгур ыунэкIынышъ, [31] ар къин дэдэу зэрэ-
щытыщтым къыхэкIыкIэ ипэурэ гъэбэжъоу щыIагъэр
щымыIагъэм фэдэу хъущт. [32] ПкIыхьапIэр фирхьауным
зэкIэлъыкIоу тIо зэрилъэгъугъэм къикIырэр, ар Тхьэм
теубытагъэ хэлъэу зэрэрихъухьагъэр, шIэхэуи ар зэри-
гъэцэкIэщтыр ары.

[33] Джы фирхьауным губзыгъэу, акъылышIоу лIы
къерэгъоти, ар Мысыр хэгъэгум ипащэу ерэгъэуцу.
[34] Фирхьауным зэрэхэгъэгоу къулыкъушIэхэр щерэгъэ-
нафэх – илъэсибл гъэбэжъум къыкIоцI Мысыр хэгъэ-
гум къытекIэщт лэжьыгъэм иятфэнэрэ Iахьэ цIыфмэ
къаIахынэу. [35] Лэжьыгъэу а къихьащт илъэс дэгъухэм къэ-
кIыщтыр арэугъой, фирхьауным ынаIэ тетэу ар гъом-
лапхъэкIэ къалэхэм ащарэгъэтIылъи, къарэухъум. [36] Джа-
щыгъум хэгъэгум илъэсибл гъаблэу къыфэкIощтым пае
а гъомлапхъэр гъэтIылъыгъэ хъущт, хэгъэгуми гъаблэр
зэпичыщт!»

Юсыф фирхьауным
игуадзэу зэрэхъугъэр

[37] Фирхьауными ащ иIэнэтIэзехьэхэми Юсыф игущы-
Iэхэр агу рихьыгъэх, [38] ахэмэ ащ ариIуагъ: «Ащ фэдэ цIыф
дгъотыщта, мыщ фэдэу, Тхьэм Ыпсэ хэлъэу?»

[39] Фирхьауным Юсыф зыфигъэзагъ: «А пстэури о Тхьэм
къыпфызэIуихыгъэшъ, ощ фэдэу губзыгъэрэ акъылы-
шIорэ щыIэп. [40] ЗэкIэ сиунэ Iофхэр о зепхьащтых, зэкIэ

сицIыфхэм уиунашъохэр агъэцэкIэщтых. Пачъыхьэ тахъ-
тэр ары ныIэп ощ нахьи сызэрэнахь инищтыр».

41 Фирхьауным Юсыф къыриIуагъ: «Сакъы, зэкIэ Мы-
сыр хэгъэгум иIэшъхьэтетэу узгъэуцугъ».

42 Фирхьауным имыхъур Iэлъын къызпихи, Юсыф ыIэ
къыпилъхьагъ; лен дэгъу дэдэм хэшIыкIыгъэ щыгъын-
хэр щилъэхи, ыпшъэ дышъэ пшъэхъу къырилъхьагъ;
43 Заом фытегъэпсыхьэгъэ ку псынкIэу хэгъэгум ятIонэ-
рэ цIыфэу исыр зэрэзэращэрэр къыритыгъ; Юсыф ащ
исэу кIо зыхъукIэ, «гъогур ешъут!»* аIозэ, куощтыгъэх.

Джаущтэу фирхьауным Мысыр хэгъэгум ар Iэшъхьэ-
тет фишIыгъ.

44 Фирхьауным Юсыф риIуагъ: «Мары сэ, фирхьауным,
сиунашъо: о уишIэ хэмылъэу, Мысыр хэгъэгум зыми ыIи
щигъэсысыщтэп, лъэбэкъуи щидзыщтэп».

45 Фирхьауным Юсыф цIэ фишIыгъ: Цафнат-ПаIынэ-
ах; ащ шъузкIэ ритыгъ Асэнат, къалэу Он дэс къурмэ-
нышIэу ПотыпэраI ыпхъу. Юсыф Мысыр хэгъэгум лъы-
тэныгъэ щыриIэу хъугъэ. 46 Юсыф илъэс щэкI ыныбжьыгъ
Мысырым ипачъыхьэу фирхьауным фэлажьэу зеублэм.

Юсыф фирхьауным ыпашъхьэ къикIыжьи, Мысыр
хэгъэгур зэкIэ къыкIухьанэу ежьагъ.

47 ЧIыгум илъэсиблым къыкIоцI гъэбэжъу иIэу, зы лэ-
жьыгъацэ пэпчъ Iэбжыб къытыщтыгъэ. 48 Илъэсиблым
къыкIоцI сыдрэ лэжьыгъэуи Мысыр хэгъэгум щыбэгъуа-
гъэр ащ зэIуигъэкIагъ, лэжьыгъэр къалэхэм ащигъэтIы-
лъыгъ; къалэ пэпчъ ащ къегъэтIылъэкIыгъэ губгъохэм
ялэжьыгъэ дилъхьагъ. 49 Юсыф лэжьыгъэ бэдэдэ ыугъо-
игъ, хыIушъо пшахъом фэдэу, арыти лъытэныри щигъэ-
тыжьыгъ, сыда пIомэ плъытэн плъэкIыжьыщтгъагъэп.

50 А лъэхъаным, гъэблэ илъэсхэр къэмысыхэзэ, Юсыф
шъэуитIу къыфэхъугъ: ахэр Он дэс къурмэнышIэу Поты-
пэраI ыпхъу Асэнат къыфилъфыгъэх. 51 Юсыф ищыпэлъф

---

* 41:43 ЯтIонэрэ мэхьанэр: Шъхьащэ фэшъушI!

Мынасэ* фиуси, къыIуагъ: «Тхьэм сщигъэгъупшагъ зэ-
кIэ ситхьамыкIагъохэри сятэ иуни». 52 Адрэм Ефраим**
фиуси, къыIуагъ: «Къин зыщысщэчыгъэ хэгъэгум цIыф
гъэбэжъу Тхьэм сыщишIыгъ».
53 Гъэбэжъу илъэсиблэу Мысыр хэгъэгум щыIагъэр те-
кIыгъ. 54 Юсыф зэриIогъагъэу, гъэблэ илъэсиблыр къэ-
сыгъ. ЧIынэлъэ пстэуми гъаблэ ащыIагъ, ау Мысыр
хэгъэгум тыдэкIи гъомлапхъэ щыIагъ. 55 Ау Мысыр хэ-
гъэгуми тыдэкIи цIыфхэр гъаблэм щигъалIэхэу зырегъа-
жьэм, цIыфхэр лэжьыгъэ къаритынэу фирхьауным елъэ-
Iухэу фежьагъэх. Фирхьауным къариIуагъ: «Юсыф дэжь
шъукIуи, ащ къышъуиIорэр шъушIэ».
56 Дунаим изэфэдэкIэ гъаблэм зызщеушъомбгъум, Юсыф
зэкIэ лэжьыгъэ гъэтIылъыпIэхэр къызэIуихыхи, мысыр
цIыфмэ лэжьыгъэр арищэу ыублагъ. Мысыр хэгъэгум гъаб-
лэр нахь ины щыхъущтыгъэ. 57 Хэгъэгу гъунэгъу пстэуми
къарыкIыхэти, Юсыф лэжьыгъэ щащэфынэу Мысырым
къакIощтыгъэх, сыда пIомэ чIыгум изэфэдэкIэ щыгъэ-
блэшхуагъ.

ЯтIокIитIонэрэ тIурэ шъхьэр

Юсыф ышнахьыжъхэр
Мысырым къызэрэкIуагъэхэр

42 1 Якъубэ Мысырым лэжьыгъэ зэрэщыIэр зешIэм,
ыкъомэ ариIуагъ: «Сыд шъузэплъыжьэу шъузкIы-
щысыр? 2 Мысырым лэжьыгъэ щыIэу зэхэсхыгъ. Шъу-
кIу ащ, лэжьыгъэ къыщышъущэф, гъаблэм тимыгъалIэу

* 41:51 Мынасэ – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: лIыгъэкIэ щыбгъэгъупшэн.

** 41:52 Ефраим – ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: угъэбэжъуныр.

тыщыIэным пае». 3 Юсыф ышипшI лэжьыгъэ къащэфы-
нэу Мысырым къэкIуагъэх. 4 Ау Бинямин, Юсыф ыш,
Якъубэ адигъэкIуагъэп; тхьамыкIагъо горэ къыщымы-
шIыгъагъот ыIуи. 5 Джаущтэу Исраил ыкъохэр, нэмыкI
купмэ ягъусэхэу лэжьыгъэ ащэфынэу кIуагъэх, сыда пIо-
мэ КъэнаIан хэгъэгур зэфэдэкIэ гъаблэм ригъэзыгъагъ.

6 Юсыф а хэгъэгоу къыздэкIуагъэхэм щыIэшъхьэтетыгъ.
Ары лэжьыгъэр цIыф пстэуми языщэщтыгъэри. Юсыф
ышхэри къекIуалIэхи, анэгу чIыгум нэсэу ащ шъхьащэ
къыфашIыгъ. 7 Юсыф ышхэм къяплъи, къышIэжьыгъэх,
ау хымэ фэдэу зишIи, пхъашэу къяупчIыгъ: «Шъо тыдэ
шъукъикIыгъа?» Ахэмэ джэуап къатыжьыгъ: «КъэнаIан
хэгъэгур ары, гъомлапхъэ тщэфынэу ары». 8 Юсыф ышы-
хэр ышIэжьыгъэх, ау ежь ахэмэ къашIэжьыгъэп ныIа!
9 Юсыф ахэмэ апае пкIыхьапIэу ылъэгъугъагъэхэр ыгу
къэкIыжьхи, къариIуагъ: «Шъо шъуплъэкIо-дэIуакIу,
тихэгъэгу мэхапIэу иIэхэр зэжъугъэлъэгъунхэу шъукъэ-
кIуагъ». 10 «Хьау, тизиусхьан, – къаIуагъ ахэмэ, – уи-
пщылIхэр гъомлапхъэ ащэфынэу къэкIуагъэх. 11 Тэ зэкIэ
зы цIыфым тырикъох; тэ шъыпкъагъэ зыхэлъ цIыфэу ты-
щыт; уипщылIхэр нибжьи плъэкIо-дэIуакIохэу щытыгъэ-
хэп». 12 «Хьау, – ыIуагъ Юсыф, – мы хэгъэгум мэхапIэу
иIэхэр зэжъугъэлъэгъунхэу шъукъэкIуагъ». 13 «Тэ, о уи-
пщылIхэр, – аIуагъ ахэмэ, – зэш пшIыкIутIу тэхъу. Зы
цIыфэу, КъэнаIан хэгъэгум щыпсэурэм тырикъох. Анахьы-
кIэр джы тятэ кIыгъу, тащыщэу зыр щыIэжьэп». 14 Юсыф
ахэмэ къариIуагъ: «Адэ сэ къэсIуагъэба: шъо шъуплъэ-
кIо-дэIуакIу. 15 Ау тэ шъутыуплъэкIущт. Фирхьауныр зэ-
рэщыIэмкIэ игъашIэкIэ тхьэ сэIо: шъушынахьыкIэ къэ-
мыкIоу, мыщ шъо шъурагъэкIыжьыщтэп. 16 Шъуащыщ
горэ жъугъакIуи, шъушы къерэщ; шъо хьапсым шъучIэ-
сыщтыгу. Джаущтэу сыуплъэкIущт къашъуIорэр шъып-
къэмэ. Аущтэу щымытымэ, шъо шъуплъэкIо-дэIуакIох.
Фирхьауныр зэрэщыIэмкIэ тхьэ сэIо». 17 Мэфищырэ къа-
гъэгъунэнхэу Юсыф ахэр хьапс аригъэшIыгъэх.

18 Ящэнэрэ мафэм Юсыф ахэмэ ариIуагъ: «Сэ къызэрэ-
сIоу шъушIымэ, ащыгъум псэоу шъукъэнэщт, сыда пIо-
мэ сэ Тхьэм щынагъо фысиI. 19 Шъо шъыпкъагъэ зиIэ
цIыфэу шъущытмэ, зэшымэ ащыщэу зы мы унэу шъуз-
щаIыгъым къерэн; адрэхэм шъуиунагъохэу гъаблэм ыгъа-
лIэхэрэм апае лэжьыгъэр арэщ. 20 Ау шъуигущыIэхэр
къэшъыпкъэжьынхэшъ, псэоу шъукъэнэжьыным пае шъу-
шынахьыкIэ къысфэшъущэн фае». Ахэмэ ащ дырагъэ-
штагъ. 21 «ПсэкIодэу тшыкIэ тшIагъэм пае тызэрэпщынэ-
жьырэр нафэ, – зэраIожьыгъ ахэмэ. – Тэ тлъэгъугъэба ар
тхьамыкIагъоу зыхэтыгъэр, ау тыгу егъугъэп къытэлъэIу
зэхъум. Джы мары тэри тхьамыкIагъом тыхэфагъ». 22 Ру-
бэн ащ къыхигъэхъуагъ: «Сэ къышъосIогъагъэба: „КIэлэ-
хъумкIэ псэкIод шъумышIэ“, ау шъо шъудэIуагъэп; джы
ащ ылъ тагъэпщыныжьы». 23 АIорэр Юсыф къызэрэгуры-
Iорэр ахэмэ ашIэщтыгъэп – ежь Юсыф зэдзэкIакIо иIэу
къадэгущыIэщтыгъэ. 24 Юсыф ахэмэ акIэрыкIи, къэгъыгъ.
ЕтIанэ къыгъэзэжьи, джыри адэгущыIагъ, ащ ыуж Щым-
Iон къахищи, ахэмэ алъэгъузэ, ар зэкIоцIапхэнэу унашъо
ышIыгъ. 25 Ахэмэ ядзыомэ лэжьыгъэр арызы ашIынэу,
шъхьадж итыжьын идзыо фыралъхьажьынышъ, гъогу гъо-
мыли аратынэу Юсыф ариIуагъ. Джаущтэуи афашIагъ.

26 Къаратыгъэ лэжьыгъэр ящыдмэ атыралъхьи, ядэжь
ежьэжьыгъэх. 27 Ахэмэ ащыщ горэм, чэщ гъэпсэфыгъом
ищыд Iус ритынэу, идзыо къызетIатэм, – мары, дзыо
кIоцIым ыкIыIукIэ итыжьын телъ! 28 Арыти ышымэ ари-
Iуагъ: «Ситыжьын къысатыжьыгъ; мары ар, ыкIыIу телъ!»
Ахэр агукIэ къэгумэкIыгъэх, щтагъэхэу, зэупчIыжьыхэу
фежьагъэх: «Сыд лIэужыгъуа тэ Тхьэм къытишIэрэр?»

29 Ахэр ятэу Якъубэ дэжь, КъэнаIан хэгъэгум къызэ-
кIожьхэм, зэкIэ къяхъулIагъэр ащ къыфаIотагъ: 30 «А хэ-
гъэгум иIэшъхьэтет пхъашэу къыддэгущыIагъ, а хэгъэ-
гумкIэ тэ тыплъэкIо-дэIуакIоуи ылъытагъ. 31 Шъыпкъагъэ
зиIэ цIыфхэу тэ тызэрэщытыр, плъэкIо-дэIуакIоу тызэ-
рэщымытыри тэ ащ етIуагъ. 32 Тэ, зэш пшIыкIутIур, зы

тым тырикъох, зыр щыIэжьэп, анахьыкIэр тятэ кIыгъоу
КъэнаIан хэгъэгум джы щыI». 33 Джащыгъум а цIыфэу а
хэгъэгум изиусхьан къытиIуагъ: «КъэшъуIуагъэр шъып-
къэмэ, мары сэ къызэрэсшIэщтыр: шъушыхэм ащыщэу
зыр сэ садэжь къэжъугъэнэщт, адрэхэм лэжьыгъэр шъуи-
унагъохэу, гъаблэ зиIэхэм афэшъущэнэу шъуигъогу шъу-
техьажь, 34 шъушынахьыкIэ шъуигъусэу къэжъугъэзэжь.
ЕтIанэ сэ сшIошъ хъущт шъо дэIокIо-плъакIоу шъущы-
мытэу, шъыпкъагъэ зиIэ цIыфэу шъузэрэщытыр; шъу-
шэу гъэры сшIыгъэри шъостыжьыщт, мы хэгъэгум
шъхьафитэу шъукъыщекIокIын шъуфитэуи сшIыщт».

35 Ядзыохэр заунэкIыжьхэм, шъхьадж идзыо ежь иты-
жьын зэкIоцIыпхагъэ илъэу къычIэкIыгъ. Ахэмэ яты-
жьын зэкIоцIыпхагъэхэр залъэгъухэм, ежьхэми ахэмэ
яти агучIэ изыгъ. 36 «Скъохэр сшIожъугъэкIодыгъэх, –
ариIуагъ ахэмэ Якъубэ, – Юсыф щыIэжьэп. ЩымIони
щыIэжьэп. Джы Бинямини зыдешъущэжьэн шъугу
хэлъ, а пстэури сэ сищэчын!» 37 Рубэн ятэ джэуап рины-
жьыгъ: «Бинямин сэ къызыпфэсымыщэжькIэ, сэ
скъуитIу укIы; ащкIэ цыхьэ къысфэшIи, сэ ар къып-
фэсщэжьыщт». 38 «Хьау, – ыIуагъ Якъубэ, – скъо къы-
жъудэкIощтэп. Ащ ыш лIагъэ, ар изакъоу къысфэнагъ.
Шъо шъузытехьащт гъогум ащ тхьамыкIагъо къыщехъу-
лIэмэ, шъо шъуилажьэкIэ сэ, зышъхьац тхъогъэ лIы-
жъыр, гукъэошхом хьадрыхэм сищэщт».

ЯтIокIитIонэрэ щырэ шъхьэр

Бинямин ыкъошхэм ягъусэу
Мысырым зэрэщыIагъэхэр

43 1 А чIыгум гъаблэр щылъэшыщтыгъэ. 2 Мысырым
къыращыгъэ лэжьыгъэр заухым, ахэмэ ятэ ариIу-
агъ: «Джыри шъукIуи, гъомлэпхъэ тIэкIу къытфэшъущэф».

3 Ехъуд джэуап къытыгъ: «А лIым теубытагъэ хэлъэу
къытиIуагъ тшы ткIымыгъоу ыпашъхьэ тимыхьажьынэу.
4 Тшы къыддэбгъакIомэ, тыкIонышъ, гъомлапхъэ къып-
фэтщэфыщт. 5 Ау къыддэмыгъакIомэ, тыкIощтэп, а цIы-
фым тшы ткIымыгъоу ыпашъхьэ тимыхьажьынэу къыти-
Iуагъэшъ». 6 Исраил къыIуагъ: «А цIыфым джыри зы шы
зэрэшъуиIэр ешъуIуи, сыда мы насыпынчъагъэр къыз-
кIысэшъушIагъэр?» 7 Адрэмэ къаIуагъ: «А цIыфыр тэщ
паий тиIахьылхэм апаий къытIуупчIыхьагъ: „Шъуятэ
джыри псэуа? Джыри къош шъуиIа?“ – ыIозэ. Тэри а
упчIэхэм яджэуап еттыжьыгъ. Сыдым фэтшIэныя тшы-
нахьыкIэ зыдэтщэнэу къытиIощтмэ».

8 Ехъуд Исраилэу ятэм риIуагъ: «КIэлэхъур сэ къыздэ-
тIупщи, джыдэдэм тежьэщт, джащыгъум, тымыкIодэу
зэкIэ псэоу тыкъэнэжьыщт – тэри, ори, тисабыйхэми.
9 Ащ ищыIэныгъэ сэ спшъэ исэлъхьажьы, сэ сIэхэмкIэ
къыостыжьынэу унашъо къэшI. Ар сэ къыпфэсщэжьэу,
уапашъхьэ къисымыгъэуцожьмэ, сыщэIэфэ оркIэ сэ сы-
мысэщт. 10 КIыхьэ-лыхьэ зетымыгъэшIыгъагъэмэ, джырэ
нэс тIогъогогъо тыкIощтгъагъэ».

11 «Арэущтэу щытмэ, – ыIуагъ Исраил, – ащыгъум
мыры шъушIэн фаер: мы чIыгум къыщыкIырэ лъэпкъ-
хэм ащыщэу анахь дэгъухэр зыдашъуштэхи, а цIыфым
тынэу фэшъухь: Iэзэгъу уци, шъоу тIэкIуи, мэ IэшIу зы-
пихрэ чъыги, пцантхъи, чIыдэжъыий, миндаль дэжъы-
ий. 12 Тыжьын ахъщэр фэдитIукIэ нахьыбэу зыдашъушт;
шъо шъуидзыомэ яIугъуанэмэ къаралъхьэгъэгъэ тыжьы-
ныри афызэкIэжъугъэкIожьынэу: хэукъогъагъэхэу къы-
чIэкIын. 13 Шъуши зыдешъущажьи, джыри а цIыфым
дэжь шъукIу. 14 ЛъэкI пстэури ЗиIэ Тхьэм а цIыфым ынэ-
шIу къышъущифэнэу ерэшI – Бинямини адрэ шъуши
къытIупщыжьынхэу. Сэ бынынчъэу сыкъэнэнэу щыт-
мэ, бынынчъэу сыщэрэт».

15 А тынхэр зэшмэ зыдаштагъэх, тыжьыныри фэдитIоу
зыдаштагъ, Бинямини зыкIагъэгъугъ. ЕтIанэ Мысырым

кIохи, Юсыф ыпашъхьэ иуцуагъэх. 16 Бинямин ахэтэу
Юсыф зелъэгъум, ежь иунэ Iофхэр зезыхьэрэм риIуагъ:
«Мы цIыфхэр сиунэ ищэх, ищыкIэгъэ былым фэдиз
шIобзи, къэгъэхьазыр; мыхэр сэ къыздэшхэщтых щэ-
джагъом».
17 Юсыф зэриIуагъэм фэдэу а цIыфыр зекIуагъэ, зэш-
хэр Юсыф иунэ рищагъэх. 18 Юсыф иунэ зыращэхэм,
зэшхэр къэщтагъэхэу зэраIожьыгъ: «Тыжьынэу мыщ ыпэ-
кIэ тидзыомэ къарыкIыгъагъэм пай ащ тызкIащэрэр!
Къыттебэнэнышъ, тэ пщылI тишIыщт, тищыдхэри ыштэ-
щтых».
19 Ахэр Юсыф иунэ Iофхэр зезыхьэрэм екIуалIэхи,
унапчъэм Iутхэу дэгущыIагъэх: 20 «Моу къытэдэIу, тизи-
усхьан! Тэ мыщ ыпэкIи тыкъэкIогъагъ гъомлапхъэ тщэ-
фынэу. 21 ТыкIожьызэ, чэщыр зыщитхыщтым тидзыохэр
къызызэIутэххэм, шъхьадж итыжьын идзыо кIоцI ыкIыIу
телъ – ытыгъэм фэдиз къабзэ. Тэ ар джы къышъотэты-
жьы. 22 Гъомылэ тщэфыным пае нэмыкI тыжьыни къэт-
хьыгъ. Адрэ тыжьынхэр тидзыомэ къарызылъхьэгъагъэр
тшIэрэп». 23 «Шъурэхьат, – къариIуагъ ащ, – шъумы-
щын, шъуи Тхьэ – шъуятэ и Тхьэ – шъуидзыохэм шъэ-
фэу ар шIухьафтынэу къарилъхьэгъэн фае. Шъуитыжьын
сэ къысIукIагъ!» ЕтIанэ ахэмэ адэжь ЩымIон къыщагъ.
24 Юсыф иунэ Iофхэр зезыхьэхэрэм зэшхэр Юсыф
иунэ рищагъэх, псы къарити, алъакъохэр атхьакIыгъэх,
ящыдхэми Iус аратыгъ. 25 Щэджагъом, Юсыф къызщы-
кIожьырэм тефэу, ахэмэ тынхэр къагъэхьазырыгъэх,
сыда пIомэ а унэм щэджэгъуашхэ зэрэщашIыщтыр къа-
риIогъагъ.
26 Юсыф къызэкIожьым, ахэмэ тынхэр ащ ратыгъэх,
чIыгум нэсэу шъхьащи фашIыгъ. 27 Ахэмэ япсэуныгъэ
къыкIэупчIи, ащ къыIуагъ: «Зигугъу къысфэшъушIы-
гъэгъэ лIыжъэу шъуятэ иIоф сыдэу щыта? Джыри ар
щыIа?» 28 «Тятэу уиIумэт псэу. Джыри щыI», – джэуап
къатыжьыгъ. ЕтIанэ зыфауфи, шъхьащэ фашIыгъ.

29 Юсыф зызеплъыхьэм, ышэу Бинямин, ежь янэ ыкъо,
ылъэгъугъ. «Мыра шъуушынахьыкIэу зигугъу къысфэшъу-
шIыгъагъэр? – къэупчIагъ ар. – Тхьэм гукIэгъу къыпфе-
рэшI, сишъау». 30 Ышы итеплъэ ыгу къызэхигъэхьагъэу,
Юсыф псынкIэу икIи, къызщамылъэгъун чIыпIэ лъы-
хъоу фежьагъ. Къыгот унэм псынкIэу чIэкIи, ащ щы-
гъыгъ. 31 ЕтIанэ ынэгу ытхьакIыжьи, къихьажьыгъ, ыгу
теIункIэжьи, шхыныр къахьынэу ариIуагъ.

32 Ежьыми шъхьафэу къыфытырагъэуцуагъ, ышыхэми
шъхьафэу къафытырагъэуцуагъ, сыда пIомэ мысыр цIыф-
хэр джуртхэм адэшхэ хъуштэп, ежьхэмкIэ ар емыкIушъ.
33 Зэшхэр Юсыф ыпашъхьэ щытIысыгъэх, нахьыжъыр
инахьыжъыгъэ елъытыгъэу; нахьыкIэри инахьыкIагъэ
елъытыгъэу; алъэгъурэр ашIогъэшIэгъонэу заплъыхьэ-
щтыгъэ. 34 Ащ шхынхэр иIанэ къытекIэу къафигъэхьы-
щтыгъэ; Бинямин иIахьэ фэдитфыкIэ анахьыбэу къари-
тыщтыгъэ. Аущтэу тхъэжьхэу Юсыф дешъуагъэх.

ЯтIокIитIонэрэ плIырэ шъхьэр

Юсыф ышхэр зэриушэтыгъэхэр

44 1 Юсыф иунэ Iофхэр зезыхьэрэм унашъо фишIыгъ:
«Мыхэмэ ядзыомэ лэжьыгъэр арызы шIы, ащэ-
шъущтым фэдиз, шъхьадж итыжьыни идзыо кIоцI ыкIы-
IукIэ телъхьажь. 2 Ау лэжьыгъапкIэу къыхьыгъэ тыжьын
ахъщэм кIыгъоу сэ сиIэгубжъэ, ситыжьын Iэгубжъэ,
анахьыкIэм идзыо кIоцI ыкIыIукIэ телъхь». Юсыф къы-
зэрэриIуагъэу адрэм ышIыгъ.

3 Нэф къызэрышъэу, ящыдхэри акIыгъухэу зэшыхэр
къатIупщыжьыгъэх. 4 Къалэм джыри ахэр чыжьэу IукIы-
гъагъэхэп, Юсыф иунэ Iофхэр зезыхьэрэм зыреIом:
«ПсынкIаIоу акIахь ахэмэ, узакIахьэкIэ, яIу: „Сыд пае
шIум екIэ шъупэгъокIыгъа? 5 Сыда ситыжьын Iэгубжъэ

зыкIэшъутыгъугъэр?* А Iэгубжъэр ары сизиусхьан зэре-
шъорэр, ащкIэ къэхъущт-къэшIэщтхэри къешIэх. Дэеу
шъушIагъэ ар!“»

6 Ар ахэмэ акIахьи, а гущыIэхэр ариIуагъэх. 7 Зэшмэ
джэуап къатыжьыгъ: «Тизиусхьан, сыд пае ащ фэдэ гу-
щыIэхэр къапIохэрэ? Хьау, уиунэIутхэм ащ фэдэ ашIэн
алъэкIыщтыгъэп. 8 Ар хэгъэкIыри, мары тидзыомэ къа-
рыкIыгъэ тыжьынхэр КъэнаIан хэгъэгум къитхыжьхи,
къыпфэтхьыжьыгъэх! Адэ сыдэущтэу о уизиусхьан иунэ
тыжьын е дышъэ къиттыгъукIына? 9 УипщылIхэм ащыщ
горэм тыгъугъэр ебгъотылIэмэ, арэукI, тэри тизиусхьан
тырипщылIэу тыкъэнэщт». 10 «Дэгъу, зэрэшъуIуагъэм те-
тэу орэхъу, — къыIуагъ адрэм. — Тыгъугъэ зэдгъотылIэ-
рэр ары пщылIы хъущтыр, адрэхэр хыеу хэкIыщтых».
11 Зэшхэм ядзыохэр псынкIэу чIыгум къыратIупщэххи,
шъхьадж идзыо къызэIуихыгъ. 12 Юсыф иунэ Iофхэр зе-
зыхьэрэм зэкIэ къылъыхъугъ, анахьыжъым къыщыри-
гъажьи, анахьыкIэмкIэ кIэкIыжьэу — Iэгубжъэр Бинямин
идзыо къыригъотагъ. 13 Ягукъао ишыхьатэу, ахэмэ ящы-
гъынхэр ацунтхъагъэх, шъхьадж ищыд хьылъэхэр ты-
рилъхьажьхи, къалэм къагъэзэжьыгъ.

14 Ехъудрэ ащ ышхэмрэ джыри унэм исыгъэ Юсыф дэжь
къакIохи, ащ ыпашъхьэ чIыгум зыщырадзыхыгъ. 15 Юсыф
ахэмэ къариIуагъ: «Сыдэущтэу ащ фэдэ шъушIэн шъулъэ-
кIыгъа? Сэщ фэдэ цIыфым ар къызэришIэщтыр шъу-
шIэщтыгъэба?» 16 «Тизиусхьан сыд етIон? — къыIуагъ
Ехъуд. — Сыда тIощтыр? СыдкIэ зытыухыижьыщт? Тхьэм
уипщылIхэм ямышъыпкъагъэ къычIигъэщыгъ. Джы мары
тизиусхьан тэ тырипщылI, тэри, Iэгубжъэр зыIэкIагъота-
гъэри». 17 «Хьау, — Юсыф къыIуагъ, — сэ ащ фэдэ сшIэн
слъэкIыщтэп! Iэгубжъэр зыIэкIагъотагъэр ары сэ си-
пщылIыщтыр, шъори рэхьатэу шъуятэ дэжь шъукIожь».

---

* 44:5 Ижъырэ джуртыбзэкIэ тхыгъэ Iэпэрытхым мы гущыIэ-хэр хэтхэп, ау нэмыкI ижъырэ Iэпэрытхым хэтых.

18 Джащыгъум Ехъуд Юсыф екIуалIи, риIуагъ: «Сизи-
усхьан, сэ, уипщылI, фит сышI сизиусхьан гущыIэ есIо-
нэу. Уфэмыгубж уипщылI, фирхьауным уфэдэми. 19 Си-
зиусхьан ипщылIхэм къяупчIыгъагъ: „Тырэ шырэ шъуи-
Iа?“ 20 Тизиусхьан, жъы хъугъэу тыри, къо нахьыкIэу ащ
ижъышъхьэм къыфэхъугъэри зэрэтиIэр о къыотIогъагъ,
ащ ыш лIагъэ, ежь изакъоу янэ къыкIэныгъ. Ар тятэ шIу
елъэгъу.
21 О уипщылIхэм къяпIогъагъ: „Зэзгъэлъэгъунэу ар са-
дэжь къашъущэ“. 22 Тизиусхьан тэ къетIожьыгъагъ: „КIэ-
лэхъум ятэ IэкIыб ышIын ылъэкIыщтэп, IэкIыб ышIы-
мэ, ятэ лIэщт“. 23 Ау о уипщылIхэм къяпIогъагъ: „Шъу-
шынахьыкIэ мокIэ къыжъудэмыкIомэ, ащ нахьыбэкIэ
сапашъхьэ шъукъимыхьажь“. 24 УиIумэтэу, тэ тятэм ыдэжь
тызэкIожьым, сизиусхьан игущыIэхэр ащ етIожьыгъэх.
25 Ау тятэ джыри лэжьыгъэ тIэкIу къэтщэнэу къызеIом,
26 тшынахьыкIэ тимыгъусэу тызэрэмыкIощтыр, тшына-
хьыкIэ тимыгъусэмэ, о унэгу тыкIэплъэн тызэрэфимы-
тыр тэ етIожьыгъ.
27 О уиIумэтэу тэ тятэм къытиIуагъ: „Сишъуз къуитIу
къызэрэсфилъфыгъэр шъо шъошIэ. 28 Зыр садэжь икIы-
гъэти, сэ сIуагъэ: ар хьэкIэ-къуакIэмэ зэпкъыратхъыгъ.
Непэ къызнэсыгъэм ар слъэгъужьыгъэп. 29 Джы мыд-
рэри шъоштэ. Ащи тхьамыкIагъо къехъулIэмэ? Шъо
шъуилажьэкIэ, сэ, зышъхьац тхъогъэ лIыжъым, гукъэо-
шхом хьадрыхэ сихьыщт“. 30 Джы сэ, о уиIумэтэу тя-
тэм дэжь, кIэлэхъоу ащ ыпсэ хэтIагъэр тимыгъусэу сы-
кIожьын слъэкIына? 31 Тятэ, кIэлэхъур зэрэтимыгъу-
сэр зилъэгъукIэ, лIэщт. Тятэу уиIумэт, лIыжъ шъхьац
тхъуагъэр, гукъаом Шеол дищэщт. 32 Сэ, уипщылI, тятэ
сшъхьэкIэ гущыIэ естыгъ тшы къыгъэзэжьынэу, ащ
къызимыгъэзэжькIэ, сыщэIэфэ сятэ ыпашъхьэ сыщы-
мысэщт.
33 Арышъ сэ, о уипщылI, кIэлэхъум ычIыпIэкIэ сизи-
усхьан дэжь пщылIэу сыкъэнэнэу фит сыкъэшI! Ежь

ышымэ адэрэкIожь. [34] КIэлэхъур скIымыгъоу сыдэу-
щтэу сыкIожьыщта? Тятэ тхьамыкIагъоу зыхэфэщтыр
сэрэмылъэгъу».

ЯтIокIитIонэрэ тфырэ шъхьэр

Юсыф
ыкъошхэм зыкъызэраригъэшIагъэр

45 [1] Юсыф цIыфхэм апашъхьэ ащ нахьыбэрэ зыщи-
щэIэжьын ымылъэкIэу къэкууагъ: «ЗэкIэ санэIу
ишъущых!» Юсыф ышымэ анэмыкI зи щытыжьыгъэп,
ышыхэм зыкъызарегъэшIэжьым. [2] Ар мэкъэ Iэтыгъэкiэ
къэгъыгъэти, игъы макъэ мысыр цIыфхэми зэхахыгъэ,
фирхьауным иуни къэбарыр нэсыгъ. [3] «Сэры Юсыфыр,
– ариIуагъ ащ ышымэ, – джыри псэоу щыIа сятэ?» Ау
ащ ышымэ джэуап къыратыжьын амылъэкIэу, къыгъэм
фэдэу щытыгъэх.

[4] «Адэ шъукъысэкIуалIэба», – Юсыф ышыхэм ариIу-
агъ. Ышыхэр къекIолIагъэх. «Сэ сы Юсыф, – къыIуагъ
ащ, – шъо шъушэу Мысырым щяжъугъэщагъэр ары.
[5] Ау мыщ сызэрэщышъущагъэм пае джы къин зэшъу-
мыгъэлъэгъужь, зышъумыукIыжь. Тхьэм сэ мыщ сы-
къигъэкIуагъ цIыфхэр къэзгъэнэжьынхэу. [6] Мары чIыгум
илъэситIу хъугъэу щыгъабл, джыри илъэситфэ жъонхи
лэжьыгъэ Iуахыжьыни алъэкIыщтэп. [7] Тхьэм сэ шъуапэ
ситэу мыщ сыкъигъэкIуагъ, шъуилIакъо чIыгум къытыри-
гъэнэнэу, шъуищыIэныгъи Iоф шIэгъошхокIэ къыгъэнэ-
жьынэу. [8] Шъорэп мыщ сыкъэзгъэкIуагъэр, фирхьауным
сырятэу, ащ иунэ Iофхэр зэкIэ зесхьанхэуи сытезгъэ-
уцогъэ Тхьэу, зэкIэ Мысыр хэгъэгум сыриIэшъхьэтетэу
зышIыгъэр ары нахь.

[9] ПсынкIэу сятэ дэжь жъугъэзэжьи, ешъуIу ащ: „Пкъоу
Юсыф мырэущтэу еIо: ‘Тхьэм сэ Iэшъхьэтетэу зэкIэ

Мысыр хэгъэгум сыфишIыгъ; садэжь къакIо бэ темы-
гъашIэу. 10 О Гощэн хэкум ущыпсэущт; сэ укъыспэблэ-
гъэщт; ори, о пкъохэри, пкъомэ акъожьхэри, мэл-пчэн-
хэри, былым пIашъэхэри, зэкIэ уиIэри къыспэблэгъэщт.
11 Ори, уиунагъуи, уибылымхэми фэныкъуагъэ горэ ямы-
Iэнэу сэ уищыIакIэ згъэпсыщт, сыда пIомэ гъаблэр
джыри илъэситфэ щыIэщт'".

12 ШъунитIукIэ шъолъэгъу шъори, сшэу Бинямин ыни-
тIукIи – сэры къыжъудэгущыIэрэр! 13 Мысырым зэкIэ
щытхъоу щысиIэр тятэ ешъуIотэжь. ЗэкIэ шъулъэгъугъэр
ешъуIотэжьи, псынкIэу тятэ мыщ къашъущэ!» 14 Ышэу
Бинямин ыпшъэ зыридзи, ар гъыгъэ, Бинямини ащ
ыпшъэ илъэу гъыщтыгъэ. 15 ЗэкIэ ышымэ къябэугъ, IаплI
къарищэкIызэ, гъыгъэ. ЕтIанэ ащ дэгущыIэнхэу ышы-
хэм аублагъ.

16 Юсыф ышхэр къызэрэкIуагъэхэм икъэбар фирхьау-
ным иунэ нэсыгъ. Фирхьауными ащ иIумэтхэми ар яго-
пагъ. 17 Фирхьауным Юсыф къыриIуагъ: «ЯIу пшымэ:
шъуищыдхэм атешъулъхьи, КъэнаIан хэгъэгум шъукIожь.
18 Шъуяти шъуибынхэри къыздашъущэхэри, садэжь шъу-
къакIох; Мысырым анахь дэгъоу илъыр зэкIэ шъосты-
нышъ, тихэгъэгу игъэбэжъукIэ зыжъугъэтхъэжь. 19 Джыри
япIонэу къыпфэсэгъэпытэ: Мысыр чIыгум ку псынкIэу
итхэр ясабыйхэми яшъузхэми апае арэштэхи, шъуяти
къыздарэщ. 20 ШъуиIапIэу къэнэщтым шъугу фэрэмы-
гъу, сыда пIомэ Мысыр хэгъэгум инахьышIур къышъос-
тыщт».

21 Аущтэуи Исраил ыкъохэм ашIыгъ. Юсыф, фирхьау-
ным иунашъо тетэу, ахэмэ ку псынкIэхэр къаритыгъэх,
гъогу гъомыли къаритыгъ, 22 шъхьаджи щыгъынык Iэ ри-
тыгъ. Бинямин тыжьын ахъщэ шъищырэ, зэблихъунэу
щыгъын штэгъуитфырэ къыритыгъ. 23 Джащ фэдэу Мы-
сырым ианахьышIухэр атепхагъэхэу щыдипшIырэ, лэ-
жьыгъи, хьалыгъуи, ятэ игъогу гъомылэщтыри атепха-
гъэхэу щыдыбзэу пшIырэ ятэ фаригъэщагъэх. 24 Ащ ыуж

ышыхэр къытIупщыжьхи, ахэр къызежьэжьхэм, Юсыф
ышмэ къариIуагъ: «Гъогум шъущызэщымыхь!»
25 Мысырым къикIыжьхи, КъэнаIан хэгъэгум, ежьхэм
ятэу Якъубэ дэжь къэкIожьыгъэх. 26 «Юсыф псэоу щыI, –
раIуагъ ятэ, – джы ар Мысыр хэгъэгум зэрэпсэоу иIэшъ-
хьэтет». Ау Якъубэ зэрмыр хъугъэ: къаIорэр ышIошъ
хъугъэп. 27 Ау Юсыф къариIогъэгъэ гущыIэ пстэури къы-
зыфаIотэжьым, ежь ащэным пае Юсыф къафигъэкIогъэ
ку псынкIэхэри зелъэгъухэм, ыгу зыкъыIэтыжьи, 28 Ис-
раил къыIуагъ: «Дэгъу! Джыри скъо Юсыф псэоу щыI!
СыкIонышъ, ар сымылIэжьызэ зэзгъэлъэгъужьыщт».

ЯтIокIитIонэрэ хырэ шъхьэр

Якъубэ Мысырым къызэрэкIуагъэр

46 1 Исраил зэкIэ иIэр зэкIиугъуаий, къежьагъ. Бэр-
щэбаI къызэсым, ятэу Исхьакъ и Тхьэ къурмэн-
хэр фишIыгъэх. 2 Тхьэм Исраил чэщым зыкъыфигъэ-
лъагъуи, къыриIуагъ: «Якъуб! Якъуб!» «СыкъэдаIо», –
риIожьыгъ Исраил. 3 Тхьэм къыIуагъ: «Сэры Тхьэр, уятэ
и Тхьэр. Мысырым укIонкIэ умыщын, Сэ ащ о цIыф
лъэпкъышхо щыптезгъэкIыщт. 4 Сэ Мысырым сыкъыб-
дэкIощт. Сэр-сэрэуи ащ шъукъисщыжьыщт. Юсыф ежь
ыIэкIэ о унапIэхэр ыгъэплIэжьыщтых».
5 Якъубэ БэрщэбаI къыдэкIыгъ. Исраил ыкъомэ ятэу
Якъуби, ясабыйхэри, яшъузхэри, фирхьауным ахэр ра-
щэнхэу къафигъэкIогъэ ку псынкIэхэм арагъэтIысхьэ-
хи, ращэжьагъэх. 6 Ахэмэ ябылымхэр афыщтыгъэх, Къэ-
наIан хэгъэгум щаугъоигъэ мылъкури зыдащэщтыгъэ.
Якъуби ащ къытекIыгъэ пстэури игъусэу Мысырым
къэкIуагъэх. 7 Ыкъохэри, ыкъохэм акъожьхэри, ыпхъу-
хэри, ыпхъухэм апхъухэри, зэкIэ илIакъо игъусэу Мы-
сырым къыздищагъ.

Якъубэ ибынхэр

8 Мары Исраил ыкъохэу Мысырым къэкIуагъэхэм ацIэ-
хэр, Якъубэрэ ащ ыкъохэмрэ:

Якъубэ ищыпэлъфэу Рубэн.

9 Рубэн ыкъохэр: Хъанох, Палыу, Хъэцрон, Къар-
мый.

10 ЩымIон ыкъохэр: Емуел, Ямин, Іохад, Яхын, Цо-
хар, къэнаIан бзылъфыгъэм ыкъоу Шаул.

11 Лэуй ыкъохэр: Гъэрщэн, Къахат, Мэрарый.

12 Ехъуд ыкъохэр: Іэр, Онан, Шелэ, Пэрэц, Зэрахъ; ау
Іэррэ Онанрэ КъэнаIан хэгъэгум щылIагъэх.

Пэрэц ыкъощтыгъэх Хэцронрэ Хъамулрэ.

13 Иссашхар ыкъохэр: ТолаI, Пуа, Иоб, Щымрэн.

14 Зэбулун ыкъохэр: Сэрэд, Елон, Яхълэел.

15 Ахэр Леа ыкъохэу Мэсэпэтам Якъубэ къыщыфи-
лъфыгъэхэмрэ ыпхъоуи Динэрэ арых. ЗэкIэмкIи Леа
къытекIыгъэу щэкIырэ щырэ иIагъ.

16 Гъад ыкъохэр: Цыфион, Хъагъый, Шуный, Ецбон,
Іэрый, Ародый, Арэлый.

17 Ащэр ыкъохэр: Имнэ, Ишыуа, Ишыуй, БэриIэ, ахэ-
мэ ашыпхъоу Сэрахъ. Бэрие ыкъохэр: Хъэбэр, Мал-
къыел.

18 Ахэр унэIут бзылъфыгъэу Зилпа, Лабан ежь ып-
хъоу Леа ритыгъагъэм къытекIыгъэх. Ащ Якъубэ нэбгы-
рэ пшIыкIух фигъотыгъ.

19 Якъубэ ишъузэу Рахъэл ыкъохэр: Юсыф, Бин-
ямин.

20 Юсыф Мысыр хэгъэгум къыщыфэхъугъэх Мынасэ,
Ефраим; Он дэс къурмэнышIэу ПотыпэраI ыпхъу Асэ-
нат ахэр Юсыф къыфилъфыгъэх.

21 Бинямин ыкъохэр: БэлаI, Бэхэр, Ащбэл; Гъэрэ, На-
Іаман, Ехъый, Рощ, Мупим, Хъупим, Ард.

22 Ахэр Рахъэл къытекIыгъэхэу Якъубэ къыфэхъугъэ-
хэр арых, пстэумкIи нэбгырэ пшIыкIуплI.

23 Дан ыкъо – Хъущым.
24 Нафталый ыкъохэр: Яхцэел, Гъуный, Ецэр, Щы-
лэм.
25 Ахэр Лабан ыпхъоу Рахъэл ритыгъэ унэIут бзылъфы-
гъэу Билхэ къыфэхъугъэх. Ащ зэкIэмкIи Якъубэ нэбгы-
рибл фигъотыгъ.
26 Якъубэ игъусэу Мысырым къэкIогъэ цIыфхэу, ежь
апкъынэ-лынэ хэкIыгъэхэр, Якъубэ ыкъомэ яшъузхэр
хэмытхэу, зэкIэмкIи нэбгырэ тIокIищырэ хырэ хъущты-
гъэх. 27 Юсыф ыкъохэу Мысырым ежь къыщыфэхъугъэ-
хэр нэбгыритIу. ЗэкIэ Якъубэ иунагъоу Мысырым кIо-
жьыгъэр нэбгырэ тIокIищырэ пшIырэ.

Якъубэ Мысырым щыщэу
Гощэн хэкум зэритIысхьагъэр

28 Якъубэ ежь ыпэ Ехъуд ригъэшъи, Гощэн хэкум къа-
щыпэгъокIынэу Юсыф дэжь ыгъэкIуагъ. Гощэн чIыгум
къызэкIохэм, 29 Юсыф ику псынкIэ зэкIаригъашIи, Ис-
раил, ежь ятэ ащ щыпэгъокIынэу, Гощэн чIыгум кIуа-
гъэ. Ятэ зелъэгъум, ащ ыпшъэ зыридзи, джаущтэу бэрэ
гъыгъэ. 30 Исраил къыIуагъ: «Джы сынитIукIэ псэоу ус-
лъэгъужьыгъэшъ, сылIэжьыми хъущт».
31 Юсыф ышхэми зэкIэ ятэ иунагъуи ариIуагъ: «Сэ
фирхьауным дэжь сыкIонышъ, ащ есIощт: „КъэнаIан
хэгъэгум щыIэгъэ сшыхэри, зэкIэ тятэ иунагъуи садэжь
къэкIуагъэх. 32 Ахэр Iахъох, былымхэр ахъу, ямэл-пчэн-
хэри, ябылым пIашъэхэри, ямылъкуи зэкIэ къыздащагъ“.
33 Шъо, фирхьауныр къышъуаджэу, шъузпылъ IофымкIэ
къышъоупчIымэ, 34 мырэущтэу ешъуIу: „Тэ, о уипщылI-
хэр, тикIэлэгъум къыщегъэжьагъэу, тятэмэ афэдэу, ты-
былымахъу“. Джащыгъум Гощэн хэкум шъукъырагъэ-
нэщт, сыда пIомэ мысыр цIыфхэм мэл-пчэнхэр зыгъэ-
хъухэрэр зэрапэсыхэрэп».

ЯтIокIитIонэрэ блырэ шъхьэр

47 [1] Фирхьауным ыдэжь къакIуи, Юсыф ащ риIуагъ:
«Сяти, сшыхэри, ямэл-пчэнхэри, ябылым пIа-
шъи, сыд лIэужыгъоу яIэри зэкIэ акIыгъоу, КъэнаIан
хэгъэгум къикIыхи, къэкIуагъэх. Джыдэдэм ахэр Гощэн
хэкум щыIэх». [2] Юсыф ышымэ ащыщэу нэбгыритф фир-
хьауным нэIуасэ фишIыгъ. [3] Фирхьауныр Iофэу ашIэрэм-
кIэ ахэмэ къяупчIыгъ: «Сыд Iоф шъузпылъыр?» Ахэмэ
джэуап къатыгъ: «УипщылIхэр мэлахъох, тэри тятэхэри
ары». [4] ЕтIани раIуагъ: «Мы чIыгум хэхэсэу тыщып-
сэунэу тыкъэкIуагъ. Тэ, уипщылIмэ, тибылымхэм апае
хъупIэ щыIэжьэп, сыда пIомэ КъэнаIан хэгъэгум гъэб-
лэшхо ит. Джащ пае тэ, уипщылIхэм, фит тышI Гощэн
хэкум титIысхьанэу».

[5] Фирхьауным Юсыф риIуагъ: «Уяти пшыхэри о уа-
дэжь къэкIуагъэх. [6] Мысыр хэгъэгур уапашъхьэ илъ; хэ-
гъэгум ичIыгу анахьышIум уяти пшыхэри игъэтIысхьэх,
Гощэн хэкум щэрэпсэух. Ахэмэ цIыф гупкIэхэр ахэтэу
ошIэмэ, сибылыммэ алъыплъэнхэу гъэнафэх».

[7] ЕтIанэ Юсыф ятэу Якъубэ къыщи, фирхьауным нэ-
Iуасэ фишIыгъ. Якъубэ Тхьэм ынэшIу фирхьауным
къыщифэнэу фелъэIугъ. [8] Фирхьауныр Якъубэ къеуп-
чIыгъ: «Илъэс тхьапша уныбжьыр?» [9] «Дунаим къызы-
щыскIухьэрэр илъэсишъэрэ щэкIырэ хъугъэ, — ыIуагъ
Якъубэ. — МакIэх, къиныгъэх мафэу къэзгъэшIагъэхэр,
сятэжъмэ дунаим илъэс пчъагъэу къызэрэщакIухьагъэм
ебгъэпшэнхэ плъэкIыщтэп». [10] Якъубэ Тхьэм ынэшIу
фирхьауным къыщифэнэу джыри фиIуи, ащ ыпашъхьэ
къикIыжьыгъ.

[11] Юсыф яти ышхэми Мысыр хэгъэгум ианахь чIыпIэ-
шIоу, РаIымэсэс хэкум, фирхьауным унашъо къызэрэ-

фишIыгъэм тетэу, псэупIэ щаритыгъ. 12 Юсыф ежь яти,
ышхэми, зэкIэ илIакъуи лэжьыгъэр аIэкIигъахьэщтыгъэ,
шъхьадж иунагъо сабыеу исым телъытагъэу.

Мысырым
гъаблэ къызэрэщыхъугъэр

13 ТыдэкIи хэгъэгум гъомлапхъэ илъыжьыгъэп – джа-
рэу гъаблэр лъэш дэдэ хъугъагъэ, Мысыр хэгъэгури
КъэнаIан хэгъэгури гъаблэм къыхэкIэу кIочIаджэ хъу-
гъагъэх. 14 Юсыф Мысыр хэгъэгуми КъэнаIан хэгъэгуми
зэкIэ арылъыгъэ ахъщэу, лэжьыгъэу ащэфыщтыгъэм
къыкIэкIыгъэр фирхьауным фиугъоигъ. 15 Мысыр хэгъэ-
гуми КъэнаIан хэгъэгуми ахъщэр защаухым, мысыр
цIыфхэр Юсыф дэжь къакIохи, къыраIуагъ: «Гъомлапхъэ
къытэт! Тиахъщэ зэрэтыухыгъэм пае, укъытэплъызэ тыб-
гъэлIэнэу ара?» 16 Юсыф ариIуагъ: «Шъуибылымхэр къэ-
шъуфых, шъуибылыммэ ауасэ ипэгъокIэу гъомлапхъэ
къышъостыщт, ахъщэр шъуухыгъэмэ». 17 Ахэмэ ябылым-
хэр къафыгъэх, Юсыф гъомлапхъэ аритыщтыгъэ – шы-
хэми, мэлхэми, пчэнхэми, цухэми, щыдхэми япэгъо-
кIэу. А илъэсым гъомлапхъэр ябылымхэмкIэ ащ аригъэ-
хъожьыгъ.

18 КъыкIэлъыкIорэ илъэсыми ащ дэжь къакIохи, къыра-
Iуагъ: «ПшIотыушъэфынэп, тизиусхьан, тиахъщи тибы-
лым Iэхъогъухэри уадэжь щыIэ зэрэхъугъэхэр, тпкъырэ
тичIыгухэмрэ апэмыкI къыоттын зи къытфэнэжьыгъэп.
19 Адэ уапашъхьэ тыщыкIодынэу ара, тэри тичIыгухэри?
Тэри тичIыгухэри гъомлапхъэкIэ тыщэф; тэри тичIыгу-
хэри фирхьауным пщылI тыфэхъущт, о къытэт чыла-
пхъэ, тымылIэу псэоу тыкъэнэным, чIыгури нэкIы мы-
хъуным апае».

20 Джаущтэу Юсыф Мысыр хэгъэгур зэрэщытэу фир-
хьауным пае къыщэфыгъ. Мысыр цIыфхэр гъаблэм ри-
гъэзыгъагъэхэти, зэкIэми ячIыгу къыращагъ. ЗэкIэ чIы-
гур фирхьауным IэкIэхьагъ, 21 мысыр цIыфхэр, хэгъэгум

ызыгъунэ къыщегъэжьагъэу адрэ гъунэм нэс, Юсыф
фирхьауным пщылI фишIыгъэх*.
22 КъурмэнышIмэ ячIыгу закъу ымыщэфыгъэр, сыда
пIомэ фирхьауным ахэмэ Iахьэ гъэнэфагъэ ренэу ариты-
щтыгъэ, а Iахьэу къаритырэр гъомлапхъэкIэ афикъущты-
гъэ; ащ пае ячIыгу ащагъэп.
23 Юсыф цIыфмэ ариIуагъ: «Джы, сэ фирхьауным пае
шъори шъуичIыгуи сщэфыгъэшъ, мары чылапхъэ къы-
шъосэты, чIыгум ешъупхъ. 24 Лэжьыгъэу Iушъухыжьырэм
иятфэнэрэ Iахьэ фирхьауным къешъут; IэхьиплIыр шъо
къышъуфэнэщт – губгъохэм яшъупхъынэу, гъомлапхъи
шъуфэхъунэу, шъори, шъуиунэмэ арысхэми, шъуиса-
быйхэми апае». 25 Ахэмэ джэуап къатыжьыгъ: «О псэоу
тыкъэбгъэнэжьыгъ! Тизиусхьан игукIэгъу тыкIэлъэIу.
Джы къыщегъэжьагъэу фирхьауным пщылIы тыфэхъу».
26 Юсыф Мысыр хэгъэгум хабзэу щигъэуцугъэр джы къыз-
нэсыгъэми арэущтэу щыт: ятфэнэрэ Iахьэр фирхьауным
раты. КъурмэнышIмэ ячIыгу закъу ары фирхьауным ие
мыхъугъэр.

Якъубэ иаужырэ илъэсхэр

27 Мысыр хэгъэгум щыщ Гощэн хэкум исраил цIыфхэр
итIысхьагъэх. Ахэмэ ащ чIыгухэр щаIыгъыгъэх, ямылъ-
кукIи яцIыфышъхьэкIи багъощтыгъэх. 28 Якъубэ Мысыр
хэгъэгум илъэс пшIыкIублырэ щыпсэугъ, зэкIэмкIи
къыгъэшIагъэр илъэсишъэрэ тIокIитIурэ блырэ.
29 Исраил зыщылIэщт уахътэр къызэсым, ыкъоу Юсыф
ар къеджи, риIуагъ: «ГукIэгъу къысфыуиIэмэ, о скопкъ
къытеIаби, гукIэгъурэ шъыпкъагъэрэ сэркIэ къызэрэп-
хэфэщтымкIэ тхьэлъанэ къысфэшI: Мысырым сыщы-
мыгъэтIылъыжь. 30 Тятэжъмэ адэжь зызгъэзэжькIэ, Мы-
сырым сищыжьи, ахэмэ якъэунэ сычIэлъхьажь». Юсыф

---

* 47:21 Ижъырэ джуртыбзэкIэ тхыгъэ Iэпэрытхым зэритыр:
«ЦIыфхэр къалэмэ адигъэтIысхьагъэх».

къыIуагъ: «О къызэрэпIуагъэу сшIыщт». [31] «Тхьэлъанэ
къысфэшI», – ыIуагъ Якъубэ. Юсыф тхьэлъанэ ышIыгъ.
ПIэм хэлъыгъэ Якъубэ ышъхьэ къыукъощыгъ.

ЯтIокIитIонэрэ ирэ шъхьэр

Якъубэ ынэшIу
Юсыф ыкъохэм къызэращифагъэр

48 [1] Уахътэ тешIагъэу, Юсыф раIуагъ: «Уятэ сымадж».
Юсыф ыкъуитIоу Мынасэрэ Ефраимрэ Якъубэ
дэжь ыщагъэх. [2] Якъубэ макъэ рагъэIугъ: «Пкъоу Юсыф
уадэжь къэкIуагъ». Исраил кIуачIэу иIэр къызэкIиугъуа-
ий, пIэгум къитIысхьагъ. [3] Якъубэ Юсыф къыриIуагъ:
«ЛъэкI пстэури ЗиIэ Тхьэр Лузэ дэжь, КъэнаIан хэгъэ-
гум къыщысфэлъагъуи, ынэшIу къысщифи, [4] къысиIуагъ:
„Сэ уилIакъо згъэбэгъощт, бэдэди сшIыщт: цIыф лъэп-
къыби о птезгъэкIыщт, о птекIыщтхэм ущымыIэжь зы-
хъукIэ, мы хэгъэгур ястыщт, егъашIэм яунэенэу“.

[5] Джы сэ Мысыр хэгъэгум сыкъэмыкIозэ, къыпфэхъу-
гъэ шъэуитIур скъокIэ сэштэ. Ефраимрэ Мынасэрэ джы
сэсыещтых, Рубэнрэ ЩымIонрэ сэсыехэу зэрэщытым
фэдэу. [6] Сабыеу ахэмэ ауж къыпфэхъущтхэр оуиещтых.
Ахэмэ ежь ашымэ ацIэхэмкIэ къяджэхэзэ, мылъкоу къа-
кIэныщтым яIахьэ хэлъыщт. [7] Мэсэпэтамым сыкъикIы-
жьызэ, нэшхъэигъэшхо къысфихьи, Рахъэл КъэнаIан
чIыгум ит Ефрат пэмычыжьэу гъогум тытетэу лIагъэ.
Джащ пае сэ ар джы БэтлэхъэмкIэ заджэхэрэ Ефрат
кIорэ гъогум дэжь щычIэслъхьажьыгъ».

[8] Юсыф ыкъохэм къяплъи, Исраил къэупчIагъ: «Хэ-
та мыхэр?» [9] Юсыф ятэ риIуагъ: «Ахэр Тхьэм мыщ
къыщыситыгъэ скъохэр арых». «КъысэщалIэх ахэр, –
Якъубэ къыIуагъ, – сэ сынэшIу ащысфэным пае».
[10] Якъубэ ынэхэм жъыгъэм къащигъэкIагъэу хъатэу

ылъэгъужьыщтыгъэп. Юсыф ахэр ятэ рищалIэхи, Якъубэ
къябэугъ, IаплI къарищэкIи, 11 Юсыф къыриIуагъ: «Сэ
унапэ слъэгъужьынэу сыгугъэжьыщтыгъэп: ау мары,
Тхьэм уисабыйхэри сэ сигъэлъэгъугъэх».

12 Юсыф ахэр ятэ ылъэгуанджэмэ къатырихыжьхи, чIы-
гум нэсэу шъхьащэ фишIыгъ. 13 ЕтIанэ Юсыф Ефраим
ежь иджабгъоу, Исраил ар исэмэгубгъоу, Мынасэ ежь
исэмэгукIэ, Исраил ар иджабгъукIэ ыгъэуцухи, ятэ пэ-
благъэу къырищэлIагъэх. 14 Ау Исраил ыIэ джабгъу ыщэ-
ий, Ефраим ышъхьэ тырилъхьагъ, ар нахьыкIэу щытыгъ
нахь мышIэми, Iэ сэмэгур, IитIур зэблэдзыгъэу, на-
хьыжъ Мынасэ ышъхьэ тырилъхьагъ, ар ищыпэлъфэу
щытыгъэми.

15 ЕтIанэ ащ Юсыф ынэшIу щифи, къыIуагъ:
«Тхьэу, сятэхэу Ибрахьимэрэ Исхьакърэ
зыпашъхьэ щыпсэугъэхэр,
Тхьэу, егъашIэми непэ нэси сызезыщэрэм,
16 МэлэIичэу, сыдрэ бзэджагъи сыщызыухъумэрэм, –
ЫнэшIу ащэрэф Ащ шъэожъыемэ!
Ахэмэ сэ силIакъо лъарэгъакIуат,
Сятэмэ ялIакъо – Ибрахьимэрэ Исхьакърэ.
Ахэр бэдэдэ чIыгум щэрэхъух!»

17 Ятэ ыIэ джабгъу Ефраим ышъхьэ зэрэтырилъхьа-
гъэр Юсыф ыгу къеуагъ, арыти Ефраим ышъхьэ тырихы-
нышъ, Мынасэ ышъхьэ тырилъхьанэу, ятэ ыIэ ыубытыгъ.
18 «Аущтэп, тят, – ыIуагъ Юсыф, – мары щыпэлъфыр,
пIэ джабгъу ащ ышъхьэ телъхь». 19 Ау ятэ ащ къемызэ-
гъэу, къыIуагъ: «СэшIэ, сикIал, сэшIэ. Ащи лъэпкъы-
шхо текIыщт, ар ины хъущт. Ау ышнахьыкIэ ащ нахь
иныжьи хъущт, ащ текIыщтхэр лъэпкъыбэ хъущтых».

20 Мары а мафэм Исраил ынэшIу ахэмэ зэращифэгъэ
гущыIэхэр:
«Шъо шъуцIэкIэ исраил цIыфхэр Тхьэм
ынэшIукIэ елъэIущтых.
Зым ынэшIу адрэм щифэзэ, ахэмэ аIощт:

„Ефраимрэ Мынасэрэ Тхьэм ынэшIу
къызэращифагъэм фэдэу,
ынэшIу къыпщерэф“».

Аущтэу Ефраим Мынасэ нахь лъагэу ыгъэуцугъ.

21 ЕтIанэ Исраил Юсыф риIуагъ: «Сэ сихьадэгъу къэ-
сыгъ. Ау Тхьэр шъо шъуигъусэщт, шъуятэмэ яхэгъэгуи
шъуигъэгъэзэжьыщт. 22 Сэ къыосэты, пшымэ уатесIэты-
кIэу, Щэхэм – Iошъхьэ чапэр, амор цIыфхэм чатэмрэ
щабзэмкIэрэ ар къатесхыгъ».

ЯтIокIитIонэрэ бгъурэ шъхьэр

Якъубэ
ыкъомэ къафишIыжьыгъэ осыетхэр

49 1 Якъубэ ыкъохэм къяджи, къариIуагъ: «Шъукъы-
зэрэугъой, тапэкIэ къышъохъулIэщтыр къышъо-
сIонэу.

2 ШъукъызэхахьI, шъукъэдаIу, Якъубэ ыкъохэр, –
шъуятэу Исраил шъукъедэIу!

3 Рубэн, сищыпэлъф, сипытапI,
хъулъфыгъэ кIуачIэу сиIэм иапэрэ лэжьыгъ,
лъытэныгъэшхокIи кIуачIэкIи апэрэ!
4 Псым фэдэу, зыпкъ уимытэу,
ащ нахьыбэрэ о апэрэу ущытыжьыщтэп,
сыда пIомэ уятэ ипIэ зыхэбгъакIи, –
сигъолъыпIэ уушIоигъ.

5 ЩымIонрэ Лэуйрэ зэшых,
ячатэхэр – жъалымыгъэм иIашэх!
6 Ахэм рахъухьагъэм сыхэлажьэрэп,
ахэмэ якуп сыхахьэрэп.
Сыда пIомэ зыгубжыхэкIэ – цIыфхэр аукIых,

шъхьаубэтагъэкIи шкIэхъужъхэм ялъынтфэхэр
зэпаупкIых.
7 Ягубж жъалым нэлатыр телъ, зэкIокIыгъэм ар
фэдэшъ.
Ягубж ябги нэлатыр телъ, ар жъалымышъ.
Якъубэ ичIыгу ахэр щызэбгырысфыщтых,
Исраил ичIыгу ахэр щистэкъухьащтых!

8 Ехъуд, пшыхэм уищытхъу аIотэщт!
Уипыймэ апшъэ пIэ телъ,
о пшымэ шъхьащэ къыпфашIыщт.
9 Ехъуд, о аслъан ныбжьыкIэм уфэд, –
къонтхъ пшIыгъэу къэогъэзэжьы, сишъау,
аслъаным фэдэу зытыриуфыхьэзэ, ар якIошъылIэ,
аслъаныбзым ар фэд – хэта ар зыгъэгумэкIыщтыр?
10 Тетыгъо бэщыр IэкIэзыщтэп Ехъуд,
пачъыхьэмэ ябэщ ащ илIэужмэ ренэу аIыгъыщт.
ТынIахьэр зифэшъуашэр къэкIофэ*;
цIыф лъэпкъхэри ащ IорышIэ фэхъущтых.
11 Сэнэшъхьэ бжалэми ащ ищыд рипхылIэщт,
санэр зыхэкIырэр – яепхыпI щыд щырмэ.
Ищыгъынхэр ащ санэм щегыкIых,
ишъуашэхэр сэнашъхьэм лъэу кIэтым щегыкIых**.
12 Ащ ынэхэр санэм нахь плъыжьыщтых,
щэм нахь фыжьыщтых ащ ыцэхэр.

13 Зэбулун щыпсэущт хы Iушъом,
къухьэ уцупIэ ар хъущт,
игъунапкъэхэр Цыдон нэсыщтых.

---

* 49:10 Мы къэIуакIэм нэмыкI мэхьани иI: Ар зие шъыпкъэр къэкIофэ. Ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэ шъыпкъэр нафэп.

** 49:11 Мы къэIуакIэм нэмыкI мэхьани иI: бай хъугъэхэу щыIэщтых.

14 Иссашхар – ар щыд къарыушIоу
хьылъэ пхыгъэмэ азыфагу дэлъым фэд;
15 гъэпсэфыпIэр зэрэдэгъур,
мы чIыгури зэрэгоIу дэдэр зилъэгъукIэ,
ыплIэIу хьылъэм ащ кIигъэуцонышъ,
пщылIым фэдэу ащ Iоф ышIэщт.

16 Дан ыгъэIорышIэщт ицIыф лъэпкъ:
исраил лъэпкъмэ зэу ащыщэу.
17 Дан гъогум телъыщт блэм фэдэу,
блэу лъагъом телъыщт ар щэнаутзехьэу,
шым ылъакъо ецакъэшъ –
шым тесыр кIыбкIэ къыригъэфэхэу.

18 Цыхьэ пфэсшIэу сыожэ
сыкъэбгъэнэжьынэу, Зиусхьан!

19 Куп бзаджэхэр Гъад къытебэнэщтых –
ау зэкIифэщтых, алъэдакъэ итэу.

20 Ащэр игъомлапхъэ нэхъоищт;
ащ пачъыхьэм шхын IэшIухэр фищэщтых.

21 Нафталый – блэнэ шъхьафит,
ащ щыр дэхэ дэдэхэр зэрехьэх.

22 Юсыф – бэу къызпыкIырэ сэнэшъхьэ бжал,
псыкIэчъыпIэм шъхьащыт сэнэшъхьэ бжал,
ащ икуамэмэ дэпкъым зыращэкIы*.

23 Щэбзэгъаохэр тебанэщтыгъэх ащ губжыгъаехэу,
агъэпыеу ащ еощтыгъэх.

* 49:22 Мы къэIуакIэм нэмыкIэу къикIырэр: Юсыф псыкIэчъыпIэм Iут щыдым фэд, щырхэр дэпкъым елъэх.

24 Ау ищабзэ ащ пкъыеу къэнагъ,
ыIэ лъэшхэр уфэ-упцIэу къэнагъэх, –
Якъубэ и Тхьэ кIочIэшхо,
Мэлахъом ыцIэ, Исраил и Мыжъошхо зандэ
ихьатыркIэ;
25 Ар – уятэ и Тхьэу, о къыбдеIэрэр ары.
ЛъэкI пстэури ЗиIэ Тхьэу,
ЫшъхьагъыкIэ щыIэ ошъогум,
ЫчIэгъ щыIэ чIэнчъэм анэшIукIэ,
Быдзрэ кIоцIырэ анэшIукIэ,
26 Уятэ ынэшIоу къыпщифагъэр
ижъырэ къушъхьэмэ анэшIоу къыпщыфагъэм
нахьышIу.
Ижъырэ Iуашъхьэмэ ятын хьалэл нахьышIу.
А пстэури Юсыф ышъхьэ къылъэрэIэс –
зэшмэ ахахыгъэм ынапцэ*.
27 Бинямин – ар тыгъужъ цунтхъакIу:
къыубытыгъэр пчэдыжьым ешхы,
пчыхьэм ецунтхъэ икъонтхъ».

28 Джары зэкIэ Исраил илIэкъо пшIыкIутIу – джары
ахэмэ ятэ ынэшIу зэращифагъэри. ЛIакъо пэпчъ зэрэте-
фэу ынэшIу щифагъ.

Якъубэ зэрэлIагъэр

29 ЕтIанэ Якъубэ унашъо афишIыгъ: «Сэ шIэхэу си-
цIыф лъэпкъ сыхэхьажьыщт. Сятэхэм адэжь, ахэр зы-
чIэлъ гъочIэгъэу, хьат лъэпкъым щыщ Ефрэн ишъоф
итым сычIэшъулъхьажь, 30 КъэнаIан хэгъэгум дэжь Мам-
рэ къыпэщылъ Махпэлэ шъофым ит гъочIэгъэу, шъо-
фыр игъусэу Ибрахьимэ ежь иунаеу хьат цIыфэу Ефрэн
ежь щычIалъхьажьынэу къыщищэфыгъэм. 31 Ащ дэжьым
щычIалъхьажьыгъэх Ибрахьимэрэ ащ ишъузэу Сарэрэ;

* 49:26 Мы къэIуакIэм нэмыкIэу къикIырэр: ышымэ ахэушъ-
хьафыкIыгъ.

ащ дэжьым щычІалъхьажьыгъэх Исхьакърэ ащ ишъузэу
Рыбкъэрэ; ащ щычІалъхьажьыгъ Леа. [32] А шъофымрэ ащ
ит гъочІэгъымрэ хьат цІыфхэм къащащэфыгъэх». [33] Якъу-
бэ ыкъохэм афишІырэ унашъор къыухи, пІэм хэгъолъ-
хьажьыгъ, ыпсэ хэкІи, зыщыщ лъэпкъым хэхьажьыгъ.

Яшъэныкъорэ шъхьэр

Якъубэ зэрагъэтІылъыжьыгъэр

50 [1] Юсыф ятэ зытыриуІуби, ащ ышъхьагъ итэу гъы-
зэ, ынэгу ебэугъ. [2] Юсыф иунэІут ІэзакІомэ ятэ
ихьадэ мыкІодыным пае уц щафэнэу унашъо афи-
шІыгъ. [3] Мэфэ тІокІитІурэ, зэрищыкІагъэм тетэу, Іэза-
кІомэ ащ уцыр щафагъ. Мэфэ тІокІищырэ пшІырэ мы-
сыр цІыфхэм ар агъэягъ. [4] Шъыгъо мафэхэр зыблэкІхэм,
Юсыф фирхьауным иунэ Іофзехьэхэм ариІуагъ: «ГукІэ-
гъу къысфыуиІэмэ, сятэ тхьэлъанэ зэрэсигъэшІыгъэр
фирхьауным сфешъуІу: [5] „Сэ тятэ тхьэлъанэ сигъэшІыгъ
зылІэжьыкІэ, КъэнаІан хэгъэгум къэунэу ежь пае щигъэ-
хьазырыгъэм щычІэслъхьажьынэу къысиІуи. СигъэкІо-
нышъ тятэ чІэслъхьажьыным пае фит сишІынэу сыфай,
етІанэ сэ къэзгъэзэжьыщт“». [6] Фирхьауным фит къы-
шІыгъ: «КІуи, уятэ къычІэлъхьажь. Тхьэлъанэу уигъэшІы-
гъэр гъэцакІэ». [7] Ятэ чІилъхьажьынэу Юсыф кІуагъэ. Ащ
дэкІуагъэх фирхьауным зэкІэ инахьыжъ упчІэжьэгъухэ-
ри, иунэ ІофышІэ нахьыжъхэри, Мысыр хэгъэгум зэкІэ
икъулыкъушІэ Іэшъхьэтетхэри, [8] Юсыф иунагъуи, ыш-
хэри, илІакъуи зэрэпсэоу. Гощэн чІыгум къинагъэхэр
ясабыйхэмрэ ябылымрэ ары ныІэп. [9] Ку псынкІэхэри,
шыухэри, цІыф бэдэди ащ дежьагъ.

[10] Иордан псыхъом ыкІыб, Атад щыІэ хьамэщым зы-
нэсхэм, гъы мэкъэ ин, гухэкІ мэкъэ лъэшкІэ ащ щыгъы-
гъэх. Юсыф ятэ мэфиблэ ахэмэ агъэягъ. [11] А хэгъэгум ис

ханаан цIыфхэм Атад щыIэ хьамэщым зэрэщыгъыгъэ-
хэр залъэгъум, аIуагъ: «Мысыр цIыфхэр сыдэу гухэкIэу
гъыхэра!» Джары Иордан псыхъом ыкIыб щыIэ чIыпIэм
Абэл-Мицраим* зыкIыфаусыгъэр.
12 Джаущтэу Якъубэ ыкъомэ къариIуагъэр агъэцэкIагъ.
13 КъэнаIан хэгъэгум ар къахьыжьи, Мамрэ къыпэщылъ
Махпэлэ шъофым ит гъочIэгъым щычIалъхьажьыгъ. А
гъочIэгъыр, шъофыри зэрэхэтэу, Ибрахьимэ ежь щы-
чIалъхьажьыным пае иунаеу хьатэу Ефрэн къыщищэ-
фыгъагъ. 14 Ятэ зычIалъхьажьым, Юсыфи, ащ ышхэри,
ятэ чIэзылъхьажьынэу адэкIогъагъэхэри Мысырым къэ-
кIожьыгъэх.

Юсыф ыкъошхэр зэригъэгупсэфыгъэхэр

15 Юсыф ышыхэр, ятэ щымыIэжь зэхъум, егупшыса-
гъэх: «Сыдэу хъущта, Юсыф джыри ыгукIэ къытфэбза-
джэу, зэкIэ мыхъунэу етшIагъэр тигъэпщыныжьынэу
ыгу къэкIымэ?» 16 Арыти ахэмэ Юсыф лIыкIо фагъэ-
кIуагъ риIонэу: «Тятэ лIэным ыпэкIэ къыотIонэу уна-
шъо къышIыгъ. 17 „Моущтэу ешъуIу Юсыф: ‘Пшымэ
афэгъэгъуба ямысагъи япсэкIодшIагъи — бзэджагъэу
къыуашIагъэр’“. Арышъ джы уятэ и Тхьэ тыриIумэ-
тышъ, тимысагъэ къытфэгъэгъуба». Ар къыраIо зэхъум,
Юсыф гъыгъэ. 18 Ышыхэр ыдэжь къакIохи, ыпашъхьэ
зыщырадзыхи, къаIуагъ: «Тэ оркIэ тыпщылI». 19 «Шъу-
мыщын, сэ Тхьэм сыричIыпIа? — къыIуагъ Юсыф. —
20 Шъо шъугу бзэджагъэ къысфилъыгъ, ау Тхьэм ар шIу-
кIэ къызэблихъугъ, джы мы къэхъугъэр щыIэным пае:
бэмэ ящыIэныгъэ IофшIэгъэшхокIэ къыгъэнэжьынэу!
21 Арышъ шъумыщын. Шъори шъуисабыйхэми сынаIэ
къышъутетыщт». А гущыIэхэм Юсыф ыкъошхэр агъэрэ-
хьатыгъэх, агухэри агъэушъэбыгъэх.

---

* 50:11 Абэл-Мицраим — ижъырэ джуртыбзэкIэ къикIырэр: мы-
сыр цIыфмэ яхьэдагъ.

Юсыф зэрэлIагъэр

22 Джаущтэу Юсыф, зэкIэ илIакъо игъусэу Мысырым
итIысхьагъ. ЗэкIэмкIи илъэсишъэрэ пшIырэ Юсыф къы-
гъэшIагъ. 23 Юсыф Ефраим ящэнэрэ лIэужэу къыкIэлъы-
кIогъэ бынхэм анэсэу ылъэгъужьыгъэх, джащ фэдэуи
Мынасэ ыкъо Махыр текIыгъэхэри Юсыф ыкуашъомэ
къащыхъугъэхэти, 24 ежь ие шъыпкъэм фэдэу Юсыф
ышымэ ариIуагъ: «Сэ сихьадэгъу къэсыгъ, ау Тхьэр
шъыпкъэмкIэ шъуиIэпыIэгъоу шъуадэжь къэкIощт. Мы
хэгъэгум шъурищынышъ, Ибрахьимэ, Исхьакъ, Якъубэ
аритынэу зэригъэгугъагъэхэ хэгъэгум шъуищэжьыщт».
25 Юсыф Исраил ыкъомэ тхьэ къаригъаIуи, ариIуагъ:
«Тхьэр шъыпкъэ дэдэмкIэ IэпыIэгъукIэ шъуадэжь къэ-
кIощт, джащыгъум сикъупшъхьэхэр мыщ рарэхыжьых».
26 Илъэсишъэрэ пшIырэ ыныбжьэу Юсыф лIагъэ. Ащ
уц щафи, ихьадэ Мысырым пхъэмбаим щыдалъхьагъ.